



ความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร



โดย
นางสาวฤทัย นิธิชนวิจิต

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร



ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**EXPECTATION AND BENEFITS OF THE NATIONAL DISCOVERY MUSEUM
INSTITUTE (SIAM MUSEUM)**



ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF ARTS

Program of public and private management

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2010

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “ความคาดหวัง และสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร” เสนอโดย นางสาวอุทัย นิธิธนวิษิต เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัตน์สนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสพชัย พสุนนท์

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์)

...../...../.....

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสพชัย พสุนนท์)

...../...../.....

51601739 : สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คำสำคัญ : ความคาดหวัง / สิ่งที่ได้รับ / พิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

ฤทัย นิธิชนวิจิต : ความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร. อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : ผศ. ประสพชัย พสุนนท์. 108 หน้า.

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ผู้เข้าชมพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อประมวลผลข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้เข้าชมพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมีอายุต่ำกว่า 18 ปี อาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้เฉลี่ย น้อยกว่า 5,000 บาท

2. ผู้เข้าชมพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ เข้าชมพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานครเป็นครั้งแรก โดยมีเหตุผลที่เข้าชมพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานครเพื่อทัศนศึกษา ช่วงเวลาในการเข้าชมพิพธิภัณฑ์ส่วนใหญ่ เป็นเวลา 10.00 น. – 12.00 น. และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้าชมพิพธิภัณฑ์วิทยาศาสตร์และท้องฟ้าจำลอง

3. จากการศึกษาความคาดหวังของผู้เข้าชมพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบการนำเสนอ ด้านพื้นที่จัดแสดง ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่ ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก และ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยภาพรวมพบว่า ผู้เข้าชมพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

4. จากการศึกษาสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านรูปแบบการนำเสนอ ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก และด้านประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา ด้านพื้นที่จัดแสดง และด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

5. จากการศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า ค่า Sig. ในแต่ละด้านมีค่าเท่ากับ คือ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชม มีผลทำให้การเข้าชมพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือผู้เข้าชมพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังในพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานครต่ำกว่าสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนักศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

51601739 : DEPARTMENT OF MANAGEMENT PUBLIC AND A PRIVATE SECTOR

KEYWORDS : EXPECTATION / BENEFITS / THE NATIONAL DISCOVERY MUSEUM
INSTITUTE (SIAM MUSEUM)

RUTAI NITHITHANAWICHIT : EXPECTATION AND BENEFITS OF THE NATIONAL
DISCOVERY MUSEUM INSTITUTE (SIAM MUSEUM). INDEPENDENT STUDY ADVISOR :
ASST. PROF. PRASOPCHAI PASUNON. 108 pp.

The case study's objective is; to studying the expectations and what the audiences has learned from the National Discovery Museum Institute (Siam Museum). It is the research of Quantity and the sample of this research were the audiences who has come and studied at this Siam Museum about 400 people. We collected the data by using the questionnaires analyzing (SPSS software program) to calculate the result by following:

1. Most of the audiences whose came to visit the National Discovery Museum Institute were a young women under 18 years old. There are school student and university student which have income under 5,000 baht a month.

2. Most of the new audiences were come to visit the Siam museum at the first time by the reason of excursions and the best time to visit the Siam museum was about 10:00 am. – 12:00 am. And most of the samples were interesting in the Bangkok Planetarium star show and National Science Museum.

3. From learning the audiences expectation at The National Discovery Museum Institute (Siam Museum) deep in details of the presentation, zoning, behavior of the audiences and officers, felling and the how to gain the benefits from both side in the summery was; the audiences are highly expecting in visiting the National Discovery Museum Institute (Siam Museum)

4. From the research of the audiences about how to gain the benefits from visiting this Siam Museum, in the presentation part, behaviors and feeling and knowledge are highly interesting more than the details, zoning, audiences and officers.

5. From comparing the expectation of the audiences and what the audiences gain from the National Discovery Museum Institute (Siam Museum), we discovered that the Sig value in each side are equal to 0.000 that less than 0.05, that is mean all both of valuables are difference and have the important thing in the statistic method at level 0.05 degree, that is the expectation from visiting the Siam museum that effect to how often of the audiences will come to visit the museum are difference. In conclusion, the audiences are expecting in the National Discovery Museum Institute (Siam Museum) lower than the main details of what they will gain from visiting the museum about 0.05.

Program of Public and Private Management Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2010

Student's signature

An Independent Study Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสพชัย พสุนนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาแนะนำให้ความรู้ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ด้วยความห่วงใยและเอาใจใส่ติดตามการวิจัยครั้งนี้ ตลอดเวลาจนการวิจัยครั้งนี้ สำเร็จไปได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์ ประธานกรรมการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร กรรมการในการสอบการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ที่ได้ ช่วยกรุณาตรวจทานความถูกต้อง และให้คำชี้แนะอันเป็นประโยชน์ เพื่อให้การค้นคว้าอิสระเกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัววนิชนวิจิตที่เป็นกำลังใจ สนับสนุน ให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์
สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัย ศิลปากร (ดลิ่งชัน) รุ่นที่ 2 ทุกท่านที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้ รวมไปถึงร่วมแบ่งปันทุกข์ และสุขด้วยกันมาโดยตลอดระยะเวลาการศึกษา

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความหมายและทฤษฎีเกี่ยวกับความลาดหวัง.....	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพิพธิภณท์	12
ความหมายของพิพธิภณท์การเรียนรู้แห่งชาติ.....	22
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ.....	32
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	51
วิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52

บทที่	หน้า
เกณฑ์การให้คะแนน	53
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร.....	60
ตอนที่ 3 ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ.....	62
ตอนที่ 4 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร	69
ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร.....	76
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	77
สรุปผลการวิจัย	77
การอภิปรายผล.....	83
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย	85
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	87
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	94
ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	100
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	104
ประวัติผู้วิจัย	108

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	57
2	จำนวนและร้อยละของการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร	60
3	จำนวนและร้อยละของการเข้าชมพิพิธภัณฑ์อื่น ๆ ภายในกรุงเทพมหานคร	61
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานครของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร	62
5	ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ด้านเนื้อหา.....	63
6	ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านรูปแบบ การนำเสนอ.....	64
7	ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านพื้นที่จัดแสดง..	65
8	ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านผู้เข้าชม/ เจ้าหน้าที่.....	66
9	ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านพฤติกรรม และความรู้สึก	67
10	ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านประโยชน์ ที่ได้รับ	68

ตารางที่	หน้า
11 จำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ แห่งชาติกรุงเทพมหานคร	69
12 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านเนื้อหา.....	70
13 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านรูปแบบ การนำเสนอ.....	71
14 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านพื้นที่จัดแสดง..	72
15 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านผู้นำชม/ เจ้าหน้าที่	73
16 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก....	74
17 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	75
18 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังต่อการเข้าชมกับสิ่งที่ได้รับ จากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 ด้าน.....	76

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2	ทฤษฎีความคาดหวัง.....	9
3	ตัวแบบทฤษฎีความคาดหวัง (The Expectancy Model)	10
4	พื้นฐานความคิดของทฤษฎีความคาดหวัง.....	11
5	แบบจำลองความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการใช้สื่อ และตัวกำหนดต่าง ๆ.....	32
6	แบบจำลองทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ	34
7	แบบจำลองทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ	37
8	แบบจำลองการใช้สื่อเพื่อความพึงพอใจ	38



ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันแหล่งศึกษาหาความรู้ของเด็กและเยาวชนรวมไปถึงประชาชนทั่วไปนั้น ไม่ได้มีแต่ในเฉพาะห้องเรียนเท่านั้น แต่แหล่งศึกษาหาความรู้ก็มีมากมายทั้งในห้องสมุด พิพิธภัณฑ์หอศิลป์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และศูนย์กีฬาและนันทนาการ หรือ สถานที่เรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีองค์กรหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจัดสร้างขึ้น และหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรสำคัญที่เรียกว่ามนุษย์ แต่การที่ประเทศชาติจะพัฒนาได้อย่างรวดเร็วนั้น ต้องเริ่มพัฒนาจากเด็กและเยาวชนเป็นอันดับแรก ซึ่งถือว่าเป็นกำลังสำคัญในการเริ่มพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต ปัจจุบันการศึกษานั้นมีการสอดแทรกเนื้อหาไว้ทั้งในตำราเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้เด็กและเยาวชนรวมถึงประชาชนทั่วไป ได้ศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง

ในอดีตพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีกระแสพระราชดำรัสในคราวที่เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. 2504 เกี่ยวกับความจำเป็นที่ประเทศชาติและชุมชนจะต้องมี “พิพิธภัณฑ” ไว้ เพื่อเป็นสถานที่สำหรับเก็บรักษาและจัดแสดงทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์ และความเป็นมาของชาติบ้านเมืองหรือชุมชนนั้น ๆ เพราะถ้าหากไม่มีที่จัดเก็บจัดแสดงให้เป็นกิจลักษณะถูกต้องเฉพาะที่ เฉพาะแหล่งแล้วก็อาจเกิดการสูญหายหรือถูกลบชื่อ-ขาย วัตถุโบราณส่งออกนอกประเทศ ซึ่งเป็นไปได้ว่าในอนาคตอาจจะต้องไปศึกษาภูมิหลังของชาติไทยที่ต่างประเทศก็เป็นได้ และมีพระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ทรงแสดงความหวังและทรงย้ำถึงความสำคัญของการมีพิพิธภัณฑว่า “ก็คงเป็นเรื่องที่น่าเศร้าและน่าอับอายมาก เราจึงควรจะชวนช่วยและช่วยกันหาทางรวบรวมโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ แล้วจัดสร้างพิพิธภัณฑสถาน เก็บรักษาไว้จะเป็นการดีที่สุด” (พิธีฐ เจริญวงศ์ 2542)

ความในกระแสพระราชดำรัสที่อัญเชิญมาดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงตระหนักในพระราชหฤทัยว่า พิพิธภัณฑเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับสังคมทุกระดับ เพราะในแต่ละสังคมแต่ละชุมชนแต่ละกลุ่มคนแต่ละวัฒนธรรมต่างก็มีโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซึ่งเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมทั้งที่มีสภาพเป็นมรดก และเป็นวัตถุทางวัฒนธรรมร่วมสมัยยังใช้

ประโยชน์อยู่มากมาย พระองค์ทรงเชื่อว่าวัตถุทั้งหลายเหล่านั้นมีประโยชน์ทางการศึกษาและเป็นพยานวัตถุแสดงความเป็นมาของสังคมระดับนั้น ๆ ผู้คนและสมาชิกของสังคมหรือชุมชนนั้น ๆ ก็ควรต้องชวนช่วยกันรวบรวมโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุเอามาเก็บรักษาและจัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์ที่ช่วยกันสร้างขึ้นมา ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมและชุมชนนั้น ๆ ในระยะยาว (สายันต์ ไพรชาญจิตร 2548)

เมื่อพูดถึงคำว่าพิพิธภัณฑ์จึงทำให้คนส่วนใหญ่นึกถึงภาพพิพิธภัณฑ์ว่าพิพิธภัณฑ์นั้นมีแต่สิ่งของเก่า ๆ หลายยุคหลายสมัยที่เรียงรายเต็มทับถมกันไปหมดภายในห้องจัดแสดงทำให้ไม่น่าดู และไม่เป็นที่ดึงดูดใจของเด็กและเยาวชนรวมไปถึงประชาชนทั่วไปอย่างแน่นอน แต่ ณ ปัจจุบัน พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่ให้ความรู้ต่าง ๆ ข้อมูลการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการเรียนรู้สมัยใหม่ โดยการเรียนรู้สมัยใหม่นั้นอาจจะไม่ได้มุ่งเน้นเพียงแค่ว่าเรียนเพียงอย่างเดียวแต่มีการมุ่งเน้นให้มีการศึกษานอกห้องเรียนเพิ่มเติมจากตำราเรียนอีกด้วย และอาจจะมีการจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์เหล่านี้เข้าไปด้วยเพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะการศึกษาและเกิดการมีส่วนร่วมขึ้น โดยมีการนำเอาเครื่องมือต่าง ๆ จากทุกแขนงมาปรับใช้กับการศึกษา เช่น มีการนำเอาระบบไอทีและคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั่วถึงกลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไปที่ต้องการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ง่ายและรวดเร็วในการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่องทำให้เด็กและเยาวชนรวมถึงประชาชนทั่วไปนั้นได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ที่หาไม่ได้จากในห้องเรียนเพราะการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่

ในปัจจุบันมีพิพิธภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงหลายแห่งในต่างประเทศ เช่น พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ เป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะตั้งอยู่ใจกลางกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส มีชื่อเสียงที่สุดเก่าแก่ที่สุด และใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ปัจจุบันเป็นสถานที่จัดแสดงและเก็บรักษาผลงานศิลปะและวัตถุโบราณที่ทรงคุณค่าระดับโลก เช่น ภาพเขียนโมนาลิซ่า เป็นผลงานของ เลโอนาโด ดา วินชี ภายในพิพิธภัณฑ์ลูฟร์มีผลงานศิลปะที่อยู่ในตำราประวัติศาสตร์ศิลป์นำมาแสดงร้อยเรียงไว้ ให้ผู้เข้าศึกษาประวัติศาสตร์และชมความงามของพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์ลูฟร์มีชื่อเสียงมายาวนานศิลปกรรมชิ้นงามทั้งหลายที่มีแสดงอยู่ภายในรวมไปถึงสถาปัตยกรรมสมัย เช่น พีรามิดแก้วที่โดดเด่นแสดงให้เห็นเป็นสัญลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ได้อย่างชัดเจน จึงสามารถดึงดูดผู้คนจากทั่วทุกมุมโลกให้เข้าไปเยี่ยมชมความงามได้ปีละหลายล้านคน ถือได้ว่าเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก และในปี พ.ศ. 2549 พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ มีผู้เข้าเยี่ยมชมเป็นจำนวน 8.3 ล้านคน ทำให้เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีผู้มาเยี่ยมชมมากที่สุดในโลก (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี 2550) และ Scandinavian Museum of Folklore ที่ประเทศสวีเดนซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสมัยเริ่มแรก มีบทบาทที่เน้นเรื่องการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นต้น (พิณวลี อังสุพันธุ์ 2551)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติแห่งนี้ เพราะเป็นแหล่งเรียนรู้สมัยใหม่ที่เปรียบเสมือนคลังความรู้ที่หาไม่ได้จากในห้องเรียน และยังได้ปลูกฝังกระบวนการเรียนรู้และการคิดที่ถูกต้องใช้หลักเหตุผลในการตอบคำถามในทุก ๆ เรื่อง พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร อาจจะเป็นบ่อเกิดความคิด ความอยากรู้อยากเห็น และทำให้นำไปสู่การแสวงหาความรู้ และนำตนเองเข้าไปศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ ต่อไป พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ตั้งอยู่ที่ถนนสนามไชย แขวงบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาเชิงบูรณาการ เพื่อให้ครอบคลุมองค์ความรู้ในด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ โบราณคดี มานุษยวิทยา ชาติพันธุ์วิทยา สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และศิลปกรรมศาสตร์ เป็นต้น พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติยังเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ มีการนำเอากระบวนการเรียนรู้สมัยใหม่เข้ามาผสมผสานเข้าไปด้วยกัน คือ ทำให้เกิดการคิดต่อยอดไปสู่ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ

ภายในพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาตินี้จะแบ่งออกเป็นห้องต่าง ๆ เพื่อจัดแสดงเรื่องราวที่มีความแตกต่างกันไปมีทั้งหมด 16 ห้อง ได้แก่ 1) ห้องเบ็กรัง 2) ห้องไทยแท้ 3) ห้องเปิดตำนานสุวรรณภูมิ 4) ห้องสุวรรณภูมิ 5) ห้องพุทธปัญญา 6) ห้องกำเนิดสยามประเทศ 7) ห้องสยามประเทศ 8) ห้องสยามยุทธ์ 9) ห้องแผนที่ความขอกย้อนบนแผ่นดินกระด้าง 10) ห้องกรุงเทพฯภายใต้ฉากอยุธยา 11) ห้องชีวิตนอกกรุงเทพฯ 12) ห้องแปลงโฉมสยามประเทศ 13) ห้องกำเนิดประเทศไทย 14) ห้องสี่ต้นตะวันตก 15) ห้องเมืองไทยวันนี้ และ 16) ห้องมองไปข้างหน้า จึงทำให้ง่ายต่อการศึกษาเข้าใจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น แลมนยังเป็นสถานที่ที่เพิ่มพูนความรู้ ความคิดเชิงสร้างสรรค์ สร้างจิตสำนึกรักประเทศชาติ บ้านเมืองของตนเอง ถือได้ว่า พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติเป็นอีกมิติใหม่อีกมิติหนึ่งในประเทศไทย โดยที่ประชาชนทั่วไปที่ไม่เคยรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ก็สามารถเข้าชมได้ เพราะพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร นั้นครอบคลุมเนื้อหาทุกส่วนและยังเป็นกรเปิดโลกทัศน์ของผู้ที่เข้าชมได้อีกด้วย

ดังนั้น เป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องทำการเผยแพร่สิ่งสำคัญต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแก่การเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อสถานศึกษา ชุมชน นักเรียน นักศึกษา รวมไปถึงประชาชนทั่วไปและเพื่อเป็นการเรียนรู้และพัฒนาไปอย่างต่อเนื่องไปจนตราบนานเท่านาน จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาเรื่อง “ความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร” เพื่อประเมินในแง่ของ ความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของประชาชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากศึกษาวิจัยในครั้งนี้ส่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้รับผิดชอบเร่งพัฒนาหรือแก้ไข เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา คือ การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความคาดหวังของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ โดยผู้ศึกษามุ่งเน้นศึกษาความคาดหวังเปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติว่าได้รับประโยชน์ในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใดเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับต่อไป

2. ด้านประชากร คือ ประชากรที่ทำการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

3. ด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

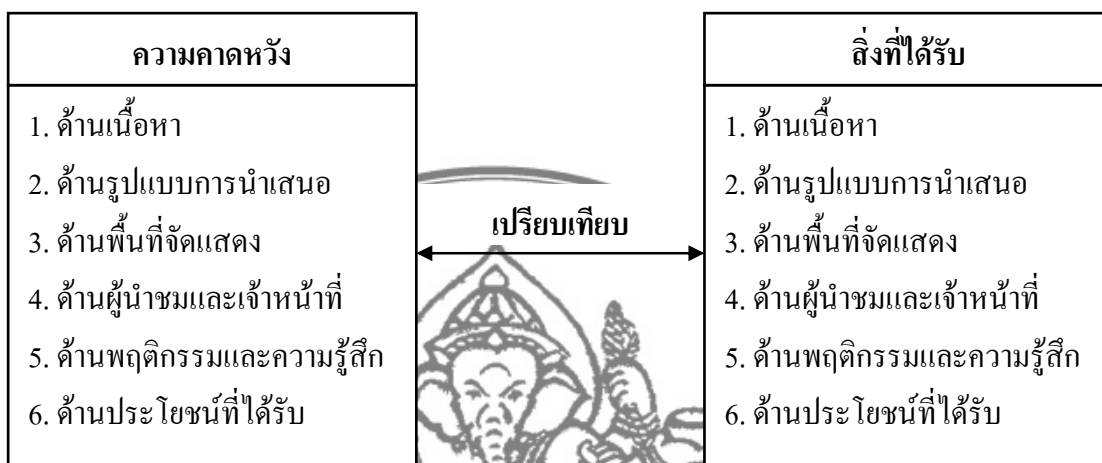
3.2 ตัวแปรด้านพฤติกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย จำนวนครั้งของการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เหตุผลของการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ช่วงเวลาในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร และการเข้าชมพิพิธภัณฑ์อื่น ๆ ภายในกรุงเทพมหานคร

3.3 ตัวแปรด้านความคาดหวังและตัวแปรด้านสิ่งที่ได้รับ ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบการนำเสนอ ด้านพื้นที่จัดแสดง ด้านผู้เข้าชมและเจ้าหน้าที่ ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

4. สถานที่และระยะเวลา คือ พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ที่ ถนนสนามไชย แขวงบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และทำการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2552 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 (โดยประมาณ)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การ เรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ต่อด้านเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ พื้นที่จัดแสดง ผู้นำชมหรือเจ้าหน้าที่ รวมไปถึง พฤติกรรมและความรู้สึก และประโยชน์ที่ได้รับ ว่าระดับความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับในแต่ละ ด้านมากหรือน้อยเพียงใด

2. ทราบถึงการเล็งเห็นคุณค่าการเรียนรู้ความเป็นมาของชนชาติไทย ตั้งแต่อดีตถึง ปัจจุบัน เกิดการคิดวิเคราะห์ สังเกต และสร้างสรรค์ เกิดแรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ และถ่ายทอดไปสู่ คนรุ่นหลัง ทำให้ประเทศชาติก้าวหน้าพัฒนาไปอย่างค่อนเนื่อง

3. ทราบถึงข้อมูลระดับความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภายในพิพิธภัณฑ์และปรับปรุง แก้ไขให้สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชนที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคาดหวัง หมายถึง ระดับความต้องการของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ที่มีความคาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์ใน ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบการนำเสนอ ด้านพื้นที่จัดแสดง ด้านผู้นำชมและเจ้าหน้าที่ ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก และ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ จากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ได้รับ หมายถึง ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านดัง ต่อไปนี้ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านรูปแบบการนำเสนอ 3) ด้านพื้นที่จัดแสดง 4) ด้านผู้นำชมและเจ้าหน้าที่ 5) ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก 6) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้เข้าชม หมายถึง ประชาชนที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ หมายถึง สถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาเชิงบูรณาการ เพื่อให้ครอบคลุมองค์ความรู้ในด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ โบราณคดี มานุษยวิทยา ชาติพันธุ์วิทยา สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และศิลปกรรมศาสตร์ และ ตั้งอยู่ที่ถนนสนามไชย แขวงบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้ามามีสิทธิ์ทางการเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ความหมายและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพิพธิภัณฑ์
3. ความหมายของพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง

ความคาดหวัง (Expectation Theory) เป็นความเชื่อหรือความคิดอย่างมีเหตุผล ในแนวทางที่เป็นไปได้ หรือเป็นความคาดหวังที่คาดการณ์ว่าต้องการจะได้ในอนาคตของบุคคล ความคาดหวังจึงเป็นสภาวะทางจิตที่บุคคลคาดคะเนล่วงหน้าแต่บางสิ่งบางอย่างว่าควรมี ควรจะเป็นหรือควรเกิดขึ้นตามความเหมาะสม ในเรื่องของความคาดหวังจึงมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

สรวงศ์ จันทร์อม (อ้างถึงใน มณฑิรา เขียวยิ่ง และคณะ 2540) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความเชื่อว่าสิ่งใดน่าจะเกิดขึ้นและสิ่งใดบ้างน่าจะไม่มีเกิดขึ้น ความคาดหวังจะเกิดขึ้นได้ ถูกต้องหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

สกาเวเดือน ปธนสมิทธิ์ (2540) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า เป็นแนวคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วแสดงออกมาโดยการพูด การเขียน และการแสดงออกดังกล่าวนั้นขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางสังคม ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งบุคคลอื่นอาจไม่เห็นด้วยก็ได้ หรืออีกกล่าวหนึ่ง ความคาดหวัง คือ การแสดงออกทางทัศนคติอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก ทำให้

บุคคลพร้อมที่จะแสดงออกโต้ตอบสิ่งต่าง ๆ ในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ จึงควรพิจารณาในด้านองค์ประกอบของทัศนคติควบคู่ไปด้วย

สรุปได้ว่า ความคาดหวังเป็นความคิด ความเชื่อ ความต้องการ ความมุ่งหวังหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง เช่น บุคคล การกระทำหรือเหตุการณ์เป็นต้น จึงเป็นการคิดล่วงหน้าโดยมุ่งหวังในสิ่งที่เป็นไปได้ว่าจะเกิดตามที่ตนคิดไว้ ทั้งนี้ความคาดหวังของบุคคลจะขึ้นอยู่กับความต้องการและเป็นไปตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

ทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง

อุไรวรรณ เกิดผล (2539) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับทฤษฎีความคาดหวัง (Expectation Theory) ซึ่งนักจิตวิทยาในกลุ่มปัญญานิยม เชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์โลกที่ใช้ปัญญาหรือความคิดในการตัดสินใจว่าจะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายที่จะสนองความต้องการของตนเอง จึงเกิดสมมติฐานดังนี้ พฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดขึ้น โดยผลรวมของแรงผลักดันภายในของเขาเองและแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม

1. มนุษย์แต่ละคนมีความต้องการ ความปรารถนาและเป้าหมายที่แตกต่างกัน
2. บุคคลตัดสินใจที่จะทำพฤติกรรมโดยเลือกจากพฤติกรรมหลายอย่าง สิ่งที่เป็นข้อมูล

ให้เลือก ได้แก่ความคาดหวังในค่าของผลลัพธ์ที่จะได้ภายหลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้นไปแล้ว

อริยา คูหา (2546) ได้กล่าวว่ามนุษย์ทุกคนที่เกิดมาบนโลกใบนี้ เมื่อเติบโตขึ้น ในช่วงอายุหนึ่งที่มีความต้องการ ความรู้สึกเป็นของตัวเอง หรือเมื่อมีวุฒิภาวะเจริญเติบโตขึ้นในทางความคิด ทุกคนต่างก็มีเป้าหมายให้กับตัวเองเพื่อต้องการให้เกิดความสำเร็จ และในการเดินทางที่จะไปสู่เป้าหมายนั้น ทุกคนก็จะต้องมีความคาดหวังให้กับความสำเร็จนั้น เพื่อให้ความคาดหวังนั้น อาจจะเป็นความคาดหวังให้กับตัวเองหรือความคาดหวังให้กับบุคคลอื่น โดยทำการคาดหวังให้บุคคลอื่นเป็นไปตามที่ตัวเองต้องการตามเป้าหมายที่วางไว้

ผู้ที่ให้ต้นกำเนิดทฤษฎีระดับปริญญาโทคือ

Victor Vroom โดยที่ Vroom ให้ทฤษฎีเกี่ยวกับสมมติฐาน 4 ประการที่เป็นบ่อเกิดแรงจูงใจในการทำงาน กล่าวคือ

1. การคาดหวังว่าเมื่อแสดงพฤติกรรมไปแล้วจะทำได้หรือไม่ มีความรู้ความสามารถและมีสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกที่จะแสดงพฤติกรรมเพียงพอที่จะดำเนินได้มากเพียงใดและมีบทบาทที่สามารถแสดงความสามารถได้ดีเพียงใด
2. ความคาดหวังว่าเมื่อทำงานนั้นแล้วทำได้ดีเพียงใด
3. การคาดหวังว่าเมื่อทำงานนั้นได้แล้วจะได้ผลลัพธ์อย่างที่ต้องการหรือไม่

4. การตีผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำ ถ้าเขาเห็นว่าการกระทำแล้วมีค่า เขาก็อยากทำ แต่ถ้าไม่มีค่าเขาก็ไม่สนใจ จึงสรุปได้ว่าคนเรามีแรงจูงใจในการกระทำสิ่งใด ๆ ย่อมมีความคาดหวังตามเงื่อนไขข้างต้น เพราะหากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปแล้วจูงใจย่อมขาดหายไปด้วย เมื่อดูตามสภาพแล้ว ทฤษฎีเน้นเรื่องการพัฒนา โดยที่ Vroom เน้นว่า มนุษย์ควรรู้จักตนเอง รู้ขีดจำกัดและความสามารถของตน

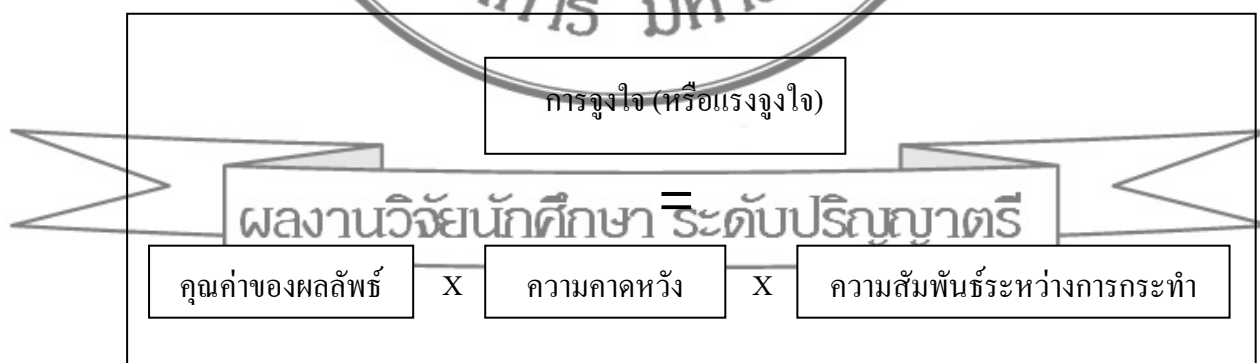
Bartol and Matin (อ้างถึงใน พิไลวรรณ จันทรสุกรี 2540) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีความคาดหวังตามแนวคิดของ Vroom ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1. ความคาดหวังในความพยายามต่อการกระทำหรือการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าว่าตนเองพยายามต่อกระทำพฤติกรรมได้ตามความสามารถแล้วโอกาสที่จะกระทำสิ่งนั้นได้สำเร็จมีมากน้อยเพียงใด เป็นการคิดก่อนจะทำสิ่งต่างๆ ว่าสามารถทำได้หรือไม่

2. ความคาดหวังในการกระทำต่อผลลัพธ์หรือผลของการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าก่อนกระทำพฤติกรรมว่าถ้าหากกระทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้ผลลัพธ์แก่ตนเองในทางที่ดีหรือไม่

3. ความคาดหวังในคุณค่าของผลลัพธ์หรือรางวัล หมายถึง คุณค่าจากผลของการกระทำที่เกิดแก่บุคคลที่แสดงพฤติกรรมนั้น

ดังนั้นทฤษฎีความคาดหวัง Vroom หรือ Expectation Theory บางทีเรียกว่า VET Theory และได้กำหนดเป็นสูตรไว้ ดังภาพ



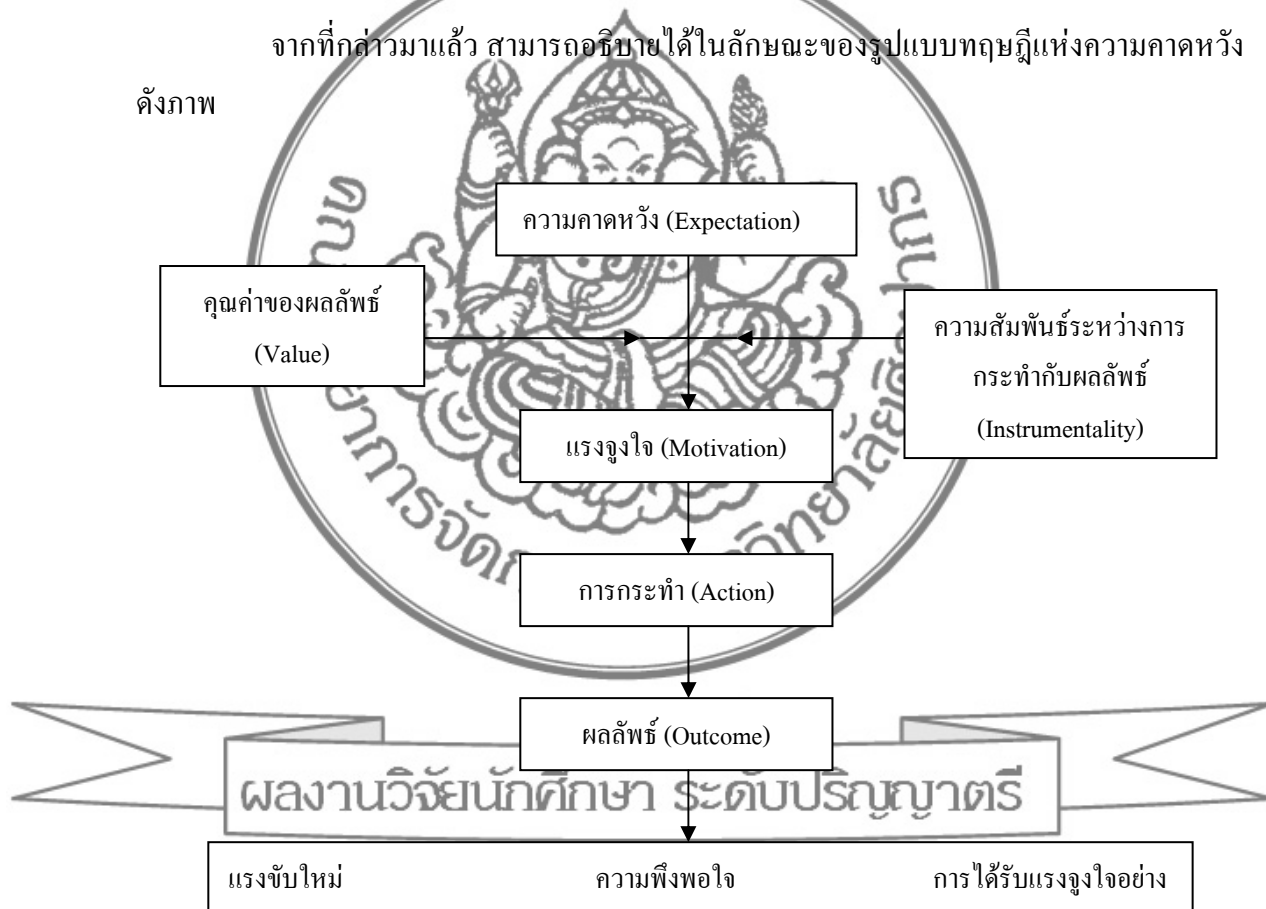
ภาพที่ 2 ทฤษฎีความคาดหวัง

1. คุณค่าของผลลัพธ์ แต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับความปรารถนาหรือความต้องการ ถ้าต้องการมากจะมีค่าเป็นบวก แต่เฉยๆ รู้สึกยินดีร้าย จะมีค่าเป็นศูนย์ และถ้าไม่ชอบหรือไม่ต้องการจะมีค่าติดลบ

2. ความคาดหวัง คือความน่าจะเป็นที่การกระทำอย่างหนึ่งจะมีโอกาสที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ในระดับแรกมกน้อยเพียงใด ถ้าคนเชื่อแน่ว่า หากทำงานเต็มที่จะสามารถทำให้ได้ผลผลิตสูงอย่างแน่นอน ความคาดหวังจะเท่ากับหนึ่ง ในทางตรงกันข้าม ถ้าเชื่อว่าถึงแม้จะพยายามทำงานหนักสักเพียงใดก็ไม่สามารถทำผลงานออกมาในปริมาณสูงได้เลย ความคาดหวังก็จะเท่ากับศูนย์

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผลลัพธ์ อธิบายได้ว่า แรงจูงใจของแต่ละคนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผลที่ได้รับ หรือที่คิดว่าสมควรจะได้รับเมื่อกระทำการนั้นสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ส่วนหนึ่งของแรงจูงใจที่บุคคลจะมีหรือไม่ หรือมีมากน้อยขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผลลัพธ์

จากที่กล่าวมาแล้ว สามารถอธิบายได้ในลักษณะของรูปแบบทฤษฎีแห่งความคาดหวัง ดังภาพ



ภาพที่ 3 ตัวแบบทฤษฎีความคาดหวัง (The Expectancy Model)

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า บุคคลจะทุ่มเทความพยายามในการทำงานหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาองค์ประกอบทั้งสามภายใต้สถานการณ์ที่กำหนด มนุษย์ทุกคนล้วนแต่มีความคาดหวังเสมอ ความคาดหวังจึงเปรียบเสมือนเป็นแรงผลักดันให้เกิดความต้องการซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น

4. คุณค่า ค่าของผลลัพธ์ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจหรือไม่ดึงดูดใจคน รางวัลที่มีค่ามากตามสากลนิยม คือ การยกย่อง การยอมรับ และคำสรรเสริญจากผู้อื่น

5. ความพยายาม เป็นผลรวมของความคาดหวัง ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผลลัพธ์และคุณค่า

สรุปจากทฤษฎีความคาดหวังข้างต้นได้ว่า ความคาดหวัง คือ สิ่งที่บุคคลต้องใช้ความพยายามกระทำในสิ่งที่ตนเองคาดหวังไว้ เพื่อให้บรรลุถึงผลลัพธ์ที่ต้องการ หรือสิ่งที่ต้องการ และเป็นทฤษฎีที่ช่วยในการตัดสินใจของบุคคลแต่ละคนว่าจะเลือกกระทำหรือไม่กระทำในสิ่งที่คาดหวังไว้ จากทฤษฎีความคาดหวังผู้วิจัยสามารถนำมาวิเคราะห์ระดับความต้องการของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ในด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบการนำเสนอ ด้านพื้นที่จัดแสดง ด้านผู้นำชมและเจ้าหน้าที่ ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์

อภิญา บัวสรวง (2544) ได้กล่าวถึงการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ว่า การศึกษาของพิพิธภัณฑ์ หมายถึงการบริการที่ให้กับกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่กว้างขึ้น โดยครอบคลุมถึงการบริการต่าง ๆ สำหรับ ครู เช่นการฝึกอบรม และแนะนำแนวครูเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพิพิธภัณฑ์ เพื่อช่วยในการสอน การจัดโปรแกรมกิจกรรมต่าง ๆ การให้ยืมวัสดุ การจัดทำสื่อการสอนซึ่งเกี่ยวข้องกับนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มความสนุกสนานเพลิดเพลิน และให้ความรู้กับนักเรียนยิ่งกาลเวลาผ่านไปสิ่งที่น่ารู้ต่าง ๆ ในสังคมก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้นการให้บริการทางการศึกษาของพิพิธภัณฑ์จึงไม่หยุดนิ่งหากแต่ต้องปรับเปลี่ยนอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ฉะนั้นการศึกษาในความหมายดังกล่าวนี้จึงเป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่ไม่จำกัดเพศ วัย และคุณวุฒิของผู้เข้าชม และไม่จำกัดวิธีการสอน พิพิธภัณฑ์จึงมีลักษณะแตกต่างจากสถาบันการศึกษา

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

สุวรรณ ทิศกร (2546) กล่าวว่า พิพิธภัณฑ์สถานเป็นสถานที่จัดแสดงวัตถุในแขนงวิชาต่างๆ จึงได้กลายเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญยิ่งในปัจจุบัน หรืออีกในหนึ่งได้กลายเป็นเสมือนหนังสือที่กางอยู่บนผนังสำหรับคนทั่วไปที่จะเรียนรู้ได้อย่างง่ายดายและเพลิดเพลิน ต่างกับสมัยก่อนซึ่งเป็นสถานที่ศึกษาของบรรดานักปราชญ์เท่านั้น ประชาชนทั่วไปไม่กล้าที่จะเข้าไปหาความรู้ เพราะรู้สึกว่ายากเกินกว่าจะเข้าถึง พิพิธภัณฑ์สถานในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของสังคม ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ พิพิธภัณฑ์สถานจะช่วยให้คนรำลึกถึงอดีต เห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมในอดีต และเรียนรู้วิชาการแขนงต่าง ๆ ได้อย่างเพลิดเพลิน พิพิธภัณฑ์มักจะให้บริการแก่สาธารณชน เพื่อประโยชน์ในการศึกษา สันทนาการ แสดงความภูมิใจของท้องถิ่น ดึงดูดนักท่องเที่ยว หรือแสดงเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ โบราณคดี ฯลฯ โดยมีผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์

เรียกว่า พิพิธภัณฑ์ปัจจุบันแนวคิดของพิพิธภัณฑ์ ยังมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้นจากเพียงเป็นการเก็บ/แสดงวัตถุให้กลาย เป็นการให้ประสบการณ์การเรียนรู้ และความเพลิดเพลินไปพร้อม ๆ กันตัวอย่างเช่น พิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ (aquarium) พิพิธภัณฑ์หรือศูนย์การเรียนรู้หรืออุทยานการเรียนรู้ที่มีชีวิต (living museum) และบางกรณีอาจไม่มีวัตถุเก็บรักษาไว้แสดง แต่อาจเป็นการจัดแสดงสื่อความหมายโดยสื่อต่าง ๆ ร่วมกัน

พิเชษฐ จันทรรั้งนิยาย (2548) กล่าวว่า กรีกโบราณได้ชื่อว่าเป็นอาณาจักรที่มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างสูงสุด โดยเฉพาะด้านวิทยาการต่าง ๆ ในยุคแห่งความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรกรีก มีนักคิด นักค้นคว้า นักปราชญ์ และผู้มีความรู้เป็นจำนวนมาก หลายคนเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายทั่วโลก อาณาจักรกรีกถือเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เป็นแห่งแรกของโลก ประมาณ ศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสตกาล ได้มีประชาชนผู้เคารพเลื่อมใสในเทพเจ้า ได้นำวัตถุสิ่งของมีค่าต่าง ๆ มาอุทิศถวาย เพื่อเก็บหรือนำมาถวายบูชาแก่เทพเจ้าประจำท้องถิ่น ซึ่งอยู่ใกล้กับเทวสถาน Panhellenic ซึ่งอยู่บนภูเขาโอลิมปัสและวิหาร Delphi และเมื่อสิ่งของที่นำมาถวายมีจำนวนมากขึ้น จึงมีการก่อสร้าง โบราณสถานขนาดเล็กเพื่อเก็บรักษาและป้องกันสมบัติของชาวเอเธนส์ เหล่านี้ให้ปลอดภัย

พิพิธภัณฑ์แห่งแรกที่เกิดขึ้นในประเทศกรีกนั้นจึงถือเป็นสมบัติของวิหารหรือวัด ซึ่งต่อมามีการบูรณะขึ้นมาใหม่ จึงถือว่าการพัฒนาการของสถานที่จัดเก็บสิ่งของเครื่องถ้วยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้นกำเนิดของวิชาพิพิธภัณฑ์วิทยา แต่ในขณะนั้นยังไม่ได้เรียกกันว่า “พิพิธภัณฑ์” (สุจิตรา มาถาวร 2541)

คำว่า พิพิธภัณฑ์สถาน หรือ Museum นำมาใช้ครั้งแรกที่เมืองอเล็กซานเดรีย ประเทศอียิปต์ เมื่อประมาณ 300 ปี ก่อนคริสตกาล สถานที่แห่งหนึ่ง สำหรับใช้เป็นศูนย์กลางของห้องสมุด และศูนย์กลางการศึกษาวิจัยค้นคว้าของปราชญ์ แม้ว่าอาณาจักรอันใหญ่โตของกรีกจะล่มสลายลง แต่ด้วยคุณค่าทางด้านวิชาการ แขนงต่าง ๆ วัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรือง และอารยธรรมต่าง ๆ จึงได้รับการถ่ายทอดต่อมา ยังอาณาจักร โรมันสืบมา จนกระทั่งพุทธศตวรรษที่ 19 ขณะที่คริสต์ศาสนากำลังแยกตัวกันในประเทศอิตาลีออกเป็นนิกายโปรเตสแตนต์และโรมันคาทอลิก ปัญหาเรื่องอารยธรรมในอดีตของมนุษยชาติจึงได้เกิดการโต้เถียงกัน ทำให้เกิดการรวบรวมหลักฐานอารยธรรมของมนุษย์ในอดีต ยิ่งค้นคว้ารายละเอียดทางการเมือง สังคม ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมสาขาอื่น ๆ จนทราบแน่นอนว่าอารยธรรมของมนุษย์นั้นได้มีมานานแล้ว การรวบรวมวัตถุเพื่อโต้แย้ง กลายมาเป็นรวบรวมวัตถุเพื่อการค้นคว้าของมนุษย์ในอดีตเท่านั้น

ประเทศหนึ่ง que เริ่มรวบรวมวัตถุแห่งแรกคือประเทศอิตาลี เพราะประวัติศาสตร์ศิลปกรรมยุคฟื้นฟูได้ปฏิรูปขึ้นในประเทศนี้ วัตถุส่วนใหญ่ที่รวบรวมในระยะแรกนั้นได้แก่ทางด้าน ประติมากรรม จิตรกรรม ต่อมาการรวบรวมวัตถุแพร่หลายไปยังประเทศฝรั่งเศส อังกฤษ

เนเธอร์แลนด์ สเปน เยอรมนี ออสเตรีย สวีเดน ฯลฯ สถานะของห้องรวบรวมวัตถุเหล่านี้เราเรียกว่าพิพิธภัณฑสถานส่วนบุคคล (Private Collection) เพราะถือว่าบุคคลเป็นผู้สนับสนุนในการรวบรวมทั้งหมด และราษฎรสามัญได้เข้ามามีบทบาทในการปกครองประเทศบ้าง สถานะของพิพิธภัณฑสถาน จึงกลายมาเป็นของประชาชน (Public Museum) สถานะของพิพิธภัณฑสถานในระยะนี้จึงได้รับการยกย่องว่าเป็นสถาบันทางการค้นคว้า (Encyclopedia Museum) ประเทศต่าง ๆ หลายประเทศและจักรวรรดิต่าง ๆ หลายจักรวรรดิ ได้สร้างพิพิธภัณฑสถานขึ้นประกวดประชันกันเป็นครั้งแรก และด้วยเหตุที่ฐานะความเป็นอยู่และภูมิประเทศของจักรวรรดิต่าง ๆ ในยุโรปมีความใกล้ชิดกันมาก อิทธิพลทางการปฏิวัติในฝรั่งเศสและการปฏิรูปพิพิธภัณฑสถานจึงได้แพร่หลายไปตามภาคพื้นต่าง ๆ พพิธภัณฑสถานจึงแพร่หลายไปทั้งภาคพื้นยุโรป เอเชีย และแอฟริกา

เมื่อชาติแต่ละชาติแข่งขันกันทางด้านวัฒนธรรมและเศรษฐกิจเช่นนี้ ไม่นานนักความขัดแย้ง สถานะของพิพิธภัณฑสถานที่เป็นเพียงแหล่งรวบรวมวัฒนธรรมของมนุษย์ได้เปลี่ยนเป็นสถาบันเพื่อการศึกษาแต่นั้นมา (สุจิตรา มาถาวร 2541)

ความหมายและบทบาทหน้าที่ของพิพิธภัณฑ

สิรินยา จรุงเทียบ (2546) ได้กล่าวถึงความหมายของพิพิธภัณฑสถานว่า เป็นสถาบันที่มีวัตถุประสงค์ในการรวบรวม สงวนรักษาวัตถุต่าง ๆ ที่เป็นหลักฐานสำคัญทางวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ อันสัมพันธ์กับมนุษย์และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เพื่อการปลูกจิตสำนึกในการสืบสานอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เป็นเสมือนสื่อกลางที่จะสานสัมพันธ์ระหว่างอดีตกับปัจจุบันเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาที่ให้ความรู้และความเพลิดเพลินแก่สาธารณชนโดยไม่มีข้อจำกัดใด ๆ ทั้งสิ้น

อานนท์ ลิ่มสุวรรณ (2548) กล่าวว่า พพิธภัณฑ คือ สิ่งของ เครื่องใช้ต่าง ๆ นานาที่เก็บรวบรวมไว้ เพื่อการชื่นชม และศึกษาหาความรู้ เช่น โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ เป็นต้น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2548) และ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้ให้ความหมาย “พิพิธภัณฑสถาน” ว่าเป็นสถานที่เก็บรวบรวมและแสดงสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสำคัญด้านวัฒนธรรมหรือด้านวิทยาศาสตร์โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และก่อให้เกิดความเพลิดเพลินใจ

สุจิตรา มาถาวร (2541) ได้ให้ความหมายของพิพิธภัณฑ “พิพิธ” แปลว่า ต่าง ๆ กัน “ภัณฑ” แปลว่า สิ่งของ เครื่องใช้ ส่วนคำว่า สถาน นั้นหมายถึง สถานที่ แหล่ง ที่ตั้ง ปราคาร ซึ่งคำนี้เรามักจะเห็นว่าเป็นคำต่อท้ายสถานที่สำคัญหลายแห่ง เช่น พระที่นั่งอัมพรสถาน ราชบัณฑิตยสถาน เป็นต้น ดังนั้น คำว่า พพิธภัณฑสถาน จึงแปลว่า สถานที่สำหรับรวบรวมสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ อาทิ โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ เพื่อการชม ศึกษาค้นคว้า และความเพลิดเพลิน ในภาษาอังกฤษ คำว่า พพิธภัณฑสถาน จะตรงกับคำว่า “MUSEUM” อันมีความหมายเช่นเดียวกัน

ปัจจุบันหน้าที่ของพิพิธภัณฑสถานแบ่งเป็นหมวดใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. การรวบรวมวัตถุ (Collection) เป็นงานสำคัญอย่างยิ่งเพราะหากว่าไม่มีวัตถุก็จะไม่สามารถเกิดพิพิธภัณฑสถานได้ การรวบรวมสิ่งของขึ้นอยู่กับระยะเวลา สถานที่ และการเก็บรักษา วัตถุที่รวบรวมขึ้นในระยะแรกมักเกี่ยวกับงานทางศิลปะและหลักทางโบราณคดีและการเก็บรวบรวมสิ่งของจะเกิดจากผู้ที่สนใจด้วยความศรัทธาเป็นจำนวนมาก ต่อมาการรวบรวมสิ่งอื่น ๆ ก็เกิดขึ้นตามความสนใจของมนุษย์ เช่น ฝิ่น เสื้อ นก วัตถุ ที่ทำจากหิน ฯลฯ การเก็บรวบรวมสิ่งของเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายประการ อาทิ

1.1 ความสนใจ ความสนุก ความเพลิดเพลิน

1.2 ความอยากรู้อยากเห็น การชอกแซกแสวงหา

1.3 ความจำเป็นอื่น ๆ อาทิ เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์ในการเรียน การสอน หรืออาจจะใช้เป็นอุปกรณ์ในการทำงานบางอย่าง เช่น ในสมัยก่อนขุนคลัง อาลักษณ์ โหระทึก ทรัพย์ จำเป็นจะต้องเก็บสิ่งของต่าง ๆ เพื่อใช้ในงาน บางคนอาจจะเก็บเพราะเห็นคุณค่า

การรวบรวมจะมีทั้งวิธีที่แสวงหา หรือมีคนบริจาค ซึ่งในระยะต่อมาสิ่งของในพิพิธภัณฑสถานส่วนใหญ่ได้มาจากการขุดค้นและขุดแต่งพื้นที่อันเคยเป็นประวัติศาสตร์ เมื่อมีสิ่งของจำนวนมากขึ้น จึงจำเป็นต้องก่อสร้างอาคารเพื่อเก็บสิ่งของต่าง ๆ สำหรับให้ผู้สนใจเข้าชมได้

2. การวิเคราะห์และจำแนกประเภทวัตถุ (Identifying) ซึ่งจะต้องจำแนกวัตถุให้ถูกต้องและแน่นอน ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับวัตถุนั้นจะต้องศึกษาพร้อมกับทำบันทึกลงไปในปีและเลขที่ในบัตรจำนวนวัตถุและเลขที่เดียวกันนั้นลงบนวัตถุด้วย การบันทึกข้อมูลของวัตถุจะต้องสามารถบอกรายละเอียดต่อไปนี้ได้อย่างชัดเจน เช่น ชนิดของวัตถุ อายุ สมัยหรือแบบศิลปะประวัติความเป็นมา แหล่งกำเนิด แหล่งสถานที่ เวลาและความเป็นมา โดยละเอียด ผู้สร้าง, ผู้ทำ ชื่อวัตถุ สิ่งของ ประโยชน์การใช้สอย ความสมบูรณ์หรือชำรุด ความงามทางศิลปะและสุนทรีย์ ลักษณะทางประติมากรรม วัสดุ ราคา การตรวจสอบวัตถุ และการตรวจสอบหาอายุด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ อิทธิพล ความสัมพันธ์ และความเกี่ยวข้องกับศิลปวัตถุสมัยอื่นหรือแหล่งอื่น การศึกษาเปรียบเทียบ การค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารหนังสือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้กับสถาบันอื่น

3. การทำบันทึกหลักฐาน (Recording) เมื่อกว่าถึงการจำแนกประเภทวัตถุแล้ว จะต้องกล่าวถึงการบันทึกควบคู่กันไป ซึ่งจะต้องจัดรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักฐานวัตถุที่ได้รวบรวมไว้ การบันทึกหลักฐานจะต้องเก็บไว้ในทะเบียนใหญ่ ในฐานะพิพิธภัณฑสถานการ

บันทึกหลักฐานมีส่วนสำคัญที่จะต้องกระทำดังนี้ การทำบัญชีเดินทุ่ง หรือบัญชีประจำห้อง การทำสมุดทะเบียน การทำบัตรรายการ การวัดขนาด การชั่งน้ำหนัก การถ่ายรูป การกำหนดหมายเลขประจำตัววัตถุ และเขียนเลขกำกับติดไว้กับวัตถุอย่างถาวร สถานที่เก็บรักษา การซ่อมแซม

การบันทึกหลักฐานไม่ได้มีเฉพาะคำบรรยายเพียงอย่างเดียว แต่ยังต้องมีเทคนิคและวิธีการใช้ภาษาที่ชำนาญและถูกต้องด้วย เมื่อรวบรวมได้ครบแล้วพิพิธภัณฑสถานจะต้องมีการดำเนินการในการจัดเก็บบันทึกหลักฐานไว้ในที่ที่ปลอดภัย

4. การสงวนรักษา (Preservation) การเก็บรักษา หมายถึงการป้องกันวัตถุต่างๆ ต่อการทำลายทางฟิสิกส์และเคมี หรือการทำลายจากอินทรีย์สารต่าง ๆ เช่น เชื้อรา หรือการรบกวนของพวกแมลงการทำลายจากสิ่งเหล่านี้ อาจส่งผลให้วัตถุมีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปบางชนิดอาจจะพองตัวซึ่งอุณหภูมิความชื้นก็ถือเป็นส่วนหนึ่งในการที่จะทำให้วัตถุมีความเสียหาย ดังนั้นพิพิธภัณฑสถานจำเป็นต้องมีวิธีการสงวนรักษาที่ดี และถูกต้องตามหลักวิชา นอกจากนี้ การสงวนรักษายังมีขอบเขตไปถึงการรักษาความปลอดภัย ซึ่งพิพิธภัณฑสถานจะต้องมีการจัดระบบความปลอดภัยกับสิ่งของมีค่าภายในอาคารทั้งหมดอีกด้วย

5. การจัดแสดง (Exhibition) ถือเป็นกิจกรรมหรือเป็นหน้าที่ ที่สำคัญไม่แพ้ข้ออื่น การจัดแสดงเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ รวมถึงเป็นการมอบความเพลิดเพลินให้กับประชาชนอีกด้วย การจัดแสดงจำเป็นต้องมีการจัดหมวดหมู่เพื่อสร้างความเข้าใจได้ง่ายที่สุด การจัดแสดงของพิพิธภัณฑสถานจึงจะต้องใช้ความรู้ทางจิตวิทยาเข้าช่วยอีกทางหนึ่ง การจัดแสดงที่ดีจะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้เป็นอย่างดี

ในปัจจุบันมีการจัดแสดงหลากหลายประเภท แต่ทุกครั้งจะต้องขึ้นอยู่กับสถานที่ห้องที่จัดแสดง ผู้ซึ่งจะต้องมีแสงสว่างเพียงพอ พร้อมทั้งต้องมีผู้บรรยายเพื่อเพิ่มความเข้าใจ ถ้าเป็นวัตถุทางศิลปะและสิ่งที่มีค่าหรือสำคัญ มักจะแสดงอย่างเดี่ยว ๆ แต่ละชิ้นจะมีความเหมาะสมของมันเอง และการจัดแสดงจะต้องจัดกลุ่มให้อยู่ภายในห้องเดียวกัน เพราะการเอาของที่ต่างกันในรูปแบบ รังสี มาจัดแสดงรวมกันนั้น จะไม่เป็นที่ชวนดูสำหรับผู้ชม

6. การบริการทางการเมือง (Education Service) พิพิธภัณฑสถานมีหน้าที่ต่อสาธารณชน สิ่งที่คุณดูแลพิพิธภัณฑสถานจะต้องทำคือ การเร้าความรู้สึกของผู้ชมให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นสิ่งที่จัดแสดง และความอยากรู้อยากเห็นของผู้ที่เข้าไปชมจะต้องได้คำตอบที่น่าพอใจ ทุกสิ่งที่จัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานจะต้องมีคำอธิบายสามารถสร้างความเข้าใจได้อย่างสมบูรณ์ (สุจิตรา มาถาวร 2541)

สรุปได้ว่าพิพิธภัณฑ์เปรียบเสมือนสถาบันที่ให้ความรู้ โดยประชาชนคนทั่วไปรวมไปถึงผู้ที่สนใจสามารถที่จะหาความรู้เพิ่มเติมได้จากข้อมูลที่มีไว้ในพิพิธภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นข้อเขียนจาการบันทึก หรือวัตถุสิ่งของที่ได้มาจากความเป็นจริงในอดีต ที่เป็นหลักฐานสำคัญทางวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ ฯลฯ เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกในการสืบสาน อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเปรียบได้ว่าเป็นสื่อกลางที่จะสานสัมพันธ์ระหว่างอดีตจนมาถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาที่ให้ความรู้และความเพลิดเพลินกับประชาชน หรือบุคคลทั่วไปที่สนใจได้ จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำความหมายของพิพิธภัณฑ์มาแสดงในงานวิจัย เพื่อให้งานวิจัยมีความครบถ้วนในด้านข้อมูลและเนื้อหา เพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การจำแนกประเภทของพิพิธภัณฑ์

พิพิธภัณฑ์สถานที่เกิดขึ้นในระยะแรกนั้น มิได้มีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมวัตถุสิ่งของไว้เพื่อการใด โดยเฉพาะ แต่เป็นเพียงการเก็บไว้ด้วยความสนใจเท่านั้น ต่อมาเมื่อกิจการพิพิธภัณฑ์ได้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นจึงจำเป็นต้องแบ่งแยกชนิดของพิพิธภัณฑ์ให้ชัดเจน ซึ่งตามหลักเกณฑ์ของการแบ่งประเภทของพิพิธภัณฑ์ตามหลักสากลทั่วโลกสามารถที่จะแบ่งได้ดังนี้

1. พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะ (Museum of Art) เป็นพิพิธภัณฑ์ที่รวบรวมผลงานศิลปะแขนงต่าง ๆ ซึ่งจะแยกการเก็บรวบรวมงานออกเป็นพิเศษ ผลงานศิลปะเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีคุณค่าที่น่าจดจำ เริ่มแรกจุดประสงค์ของการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะเป็นเพียงเพื่อรักษาไว้ซึ่งผลงานทางศิลปะเท่านั้น ต่อมาวัตถุประสงค์ที่จะใช้ประชาชนได้ชื่นชมความงดงามของศิลปะ พร้อมทั้งได้ศึกษาวิวัฒนาการของผลงานศิลปะในแต่ละแขนง ซึ่งก็รวมถึงประวัติศาสตร์ศิลปะด้วย ในระยะแรกพิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะยังคงมีผลงานที่จัดแสดงน้อย ต่อมาจึงเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ และคุณค่าทางศิลปะของวัตถุเหล่านั้นกำลังได้รับความสนใจและจดจำเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะอาจจะแยกเป็นพิพิธภัณฑ์สถานทางภาพเขียนที่เรียกกันโดยแพร่หลายว่า หอศิลปะ ประติมากรรมและศิลปะประยุกต์ แล้วแต่นโยบาย

2. พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะร่วมสมัย (Gallery of Contemporary Arts) พิพิธภัณฑ์สถานจะต้องเชื่อมความเข้าใจระหว่างสังคมปัจจุบันกับงานที่พวกศิลปินได้กระทำ ซึ่งพิพิธภัณฑ์สถานจะต้องนำศิลปะร่วมสมัยให้เข้าไปสู่ความเข้าใจอันดีของสังคม ลักษณะความต้องการและขอบเขตของพิพิธภัณฑ์สถานศิลปะร่วมสมัย มีดังต่อไปนี้

2.1 ศิลปะประยุกต์ ซึ่งนำเข้ามาสู่ความเจริญทางอุตสาหกรรมด้วยการใช้รูปภาพฟิล์ม โทรทัศน์ และการโฆษณา ทั้งที่เป็นคำอธิบายและภาพประกอบ

2.2 สถาปัตยกรรมระดับเดียวกันและแปลนของเมือง ซึ่งจะต้องมีความหมายทางศิลปะและความคิดต่าง ๆ เข้ามาประกอบด้วย

2.3 ศิลปะประยุกต์เกี่ยวกับสมัยแห่งการใช้เครื่องจักรกล

2.4 สมัยก่อนคลาสสิกเช่นเดียวกับสมัยแรก แต่ศิลปะนั้นแสดงถึงความเกี่ยวพันกับความก้าวหน้าของศิลปะระยะเดียวกัน

3. พิพิธภัณฑ์สถานทางธรรมชาติวิทยา (Natural History Museum) เป็นพิพิธภัณฑ์ที่พัฒนามาจากการรวบรวมวัตถุในแบบต่าง ๆ เช่น ธรณีวิทยา พฤกษศาสตร์ สัตวศาสตร์ มานุษยวิทยา ภูมิศาสตร์ โบราณคดี ฯลฯ เป็นการรวบรวมเอาเอกสารต่าง ๆ และความสำเร็จในทุก ๆ ด้านมาศึกษา ทั้งก่อนประวัติศาสตร์ และยุคประวัติศาสตร์ ในจำพวกพิพิธภัณฑ์สถานทุกประเภท พิพิธภัณฑ์สถานทางธรรมชาติวิทยาถือว่ามีการศึกษาและวิจัยมากที่สุด

4. พิพิธภัณฑ์สถานทางวิทยาศาสตร์ และเครื่องจักรกล (Museum of science and Technology) พิพิธภัณฑ์สถานที่ไม่ได้เน้นเรื่องของความเป็นอารยธรรมประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ แต่เน้นถึงเรื่องราวการคิดค้นเกี่ยวกับการประดิษฐ์ หรือค้นคว้าหาเครื่องผ่อนแรง รวมถึงการวิเคราะห์เรื่องราวของเครื่องจักรกล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการคิดค้นทางเคมี ชีววิทยา การอุตสาหกรรม การคิดค้นเรื่องการคมนาคม การศึกษาเรื่องดวงดาว ล้วนแต่เป็นเรื่องทางวิทยาศาสตร์ทั้งสิ้น

พิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้จะเป็นทั้งสถาบันแห่งความเพลิดเพลินและศูนย์กลางการแสดงผลการคิดค้นอันชาญฉลาดของมนุษย์ เป็นสถาบันที่สร้างนักวิทยาศาสตร์และวิศวกรของโลก และยังเป็นห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์อื่นเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาเพื่อการพัฒนาชาติต่อไป ซึ่งนักเรียนและนักศึกษาที่ผ่านการเรียนรู้ในตำราแล้ว เมื่อได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มเติมจากพิพิธภัณฑ์นี้ก็จะมีขยายขอบข่ายของการศึกษาและเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงคในการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์สถานชนิดนี้ไม่ใช่การรวบรวมวัตถุที่เหลือใช้หรือเลิกใช้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงสิ่งของและวัตถุเครื่องจักรกลที่ทันสมัยอีกด้วย

5. พิพิธภัณฑ์สถานทางมานุษยวิทยาและชาติพันธุ์วิทยา (Museum of Anthropology and Ethnology) เป็นพิพิธภัณฑ์สถานที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะส่งเสริมให้มนุษย์แต่ละเผ่าได้เข้าใจในวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความเข้าใจของสังคมมนุษย์ทั่วโลก ส่วนใหญ่พิพิธภัณฑ์สถานทางมานุษยวิทยาจะแสดงวัตถุสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ รูปเคารพทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ เพื่อแสดงขอบเขตแห่งวัฒนธรรมของเผ่ามนุษย์ในกลุ่มต่าง ๆ โดยจะจัดแสดงและบริการให้เห็นถึงมนุษย์ร่วมโลกว่ามีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่อย่างไร

พิพิธภัณฑ์ ประเภทนี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ

5.1 พิพิธภัณฑ์สถานชาติพันธุ์วิทยา (Ethnological Museum) เกิดขึ้นเมื่อราวครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19 มีลักษณะคล้ายคลึงกับพิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีมาก บางแห่งรวมเข้ากับพิพิธภัณฑ์สถานทางธรรมชาติวิทยา

5.2 พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะพื้นเมือง (Folk Arts Museum) เรียกอีกแบบหนึ่งว่า พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับวิชาชาติพันธุ์วิทยาของประเทศที่พิพิธภัณฑ์สถานตั้งอยู่ ซึ่งมีหลักแบบเดียวกับพิพิธภัณฑ์สถานที่เป็นศูนย์กลางอื่นๆ โดยจะต้องพิจารณาถึงแง่คิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย

5.3 พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี (Open Air Museum) หรือพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง ซึ่งเกิดจากการขุดแต่ง รื้อถอน การขนส่ง และการก่อสร้างให้อยู่ในสภาพที่ดี พิพิธภัณฑ์กลางแจ้งไม่จำเป็นจะต้องจัดแสดงเกี่ยวกับชาติพันธุ์วิทยา พิพิธภัณฑ์สถานทางโบราณคดีบางแห่งจัดเป็นลักษณะของพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง เช่น การจัดแสดงชีวิตความเป็นอยู่ของคนก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งมีการนำเอาวัตถุชิ้นต่าง ๆ จากที่เดิมมารวมไว้ด้วยกัน

6. พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี (Museum of History and Archaeology) เป็นพิพิธภัณฑ์สถานที่จัดแสดงเรื่องราวความเป็นมาของมนุษย์ในอดีต ถือเป็น การสร้างความเข้าใจระหว่างสังคมมนุษย์ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นความเกี่ยวข้องกันทางวัตถุและการศึกษาค้นคว้า โดยเฉพาะวิชาโบราณคดีซึ่งถือว่าการศึกษาค้นคว้าและวิจัยความถูกต้องแน่นอนของประวัติศาสตร์ ดังนั้น ทั้งประวัติศาสตร์และโบราณคดีจึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้

6.1 พิพิธภัณฑ์สถานทางโบราณคดี (Museum of Archaeology) โบราณคดีเป็น ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าและการวิจัยความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของมนุษย์ โดยอาศัยข้อมูลเอกสารและวัตถุที่เป็นหลักฐานในการสรุปผลการค้นคว้าด้านวัฒนธรรมและอารยธรรม พิพิธภัณฑ์สถานทางโบราณคดีจึงเป็นสถานที่สำหรับจัดแสดงและรวบรวมวัตถุที่ได้จากการขุดค้น รวมถึงโบราณสถานที่ได้ขุดพบด้วยเช่นกัน

การแบ่งกำหนดเวลาในทางโบราณคดีนั้น สามารถแบ่งได้ดังนี้

6.1.1 สมัยก่อนประวัติศาสตร์ (Pre History)

6.1.2 สมัยประวัติศาสตร์ (Proto History)

6.1.3 สมัยประวัติศาสตร์สมัยใหม่ (Present History)

6.2 พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์ (Historical Museum) พิพิธภัณฑ์ทาง ประวัติศาสตร์มีความใกล้เคียงกับพิพิธภัณฑ์สถานทางชาติพันธุ์วิทยา ซึ่งมักจะรวบรวมสิ่งที่น่าสนใจ ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์วิทยา ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมในระยะเริ่มแรก วัตถุประสงค์ที่ใช้แสดง

ในพิพิธภัณฑ์นี้มักไม่แตกต่างจากทางโบราณคดี เว้นแต่วัตถุบางอย่างอาจพิมพ์ ถ่ายรูป วาดภาพ ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์

6.3 พิพิธภัณฑ์สถานประจำโบราณสถาน (Site Museum) ส่วนใหญ่จะสร้างขึ้นตามสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือเป็นอาคารประวัติศาสตร์ สร้างขึ้นเพื่อเก็บสิ่งของที่ขุดค้นพบและเป็นพิพิธภัณฑ์อีกชนิดหนึ่งที่อยู่ในหมวดของพิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีซึ่งจะแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

6.3.1 แสดงในอาคารทางประวัติศาสตร์

6.3.2 แสดงในอาคารสมัยใหม่

7. พิพิธภัณฑ์สถานประจำท้องถิ่น (Regional Museum) เป็นพิพิธภัณฑ์ที่แสดงเรื่องราวของท้องถิ่นต่าง ๆ และสามารถบอกเรื่องราวของสังคม วิถีชีวิต แลความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

8. พิพิธภัณฑ์สถานแบบพิเศษ (Specialized Museum) เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น ศิลปะ ประยุกต์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ชาติพันธุ์วิทยา และการศึกษาสังคมในด้านต่างๆ ทั้งทางธรรมชาติวิทยา วิทยาศาสตร์ เทคนิค ซึ่งพิพิธภัณฑ์สถานพิเศษนี้จะจำกัดอยู่อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยแน่นอน และมีรากฐานอยู่บนสาขาวิทยาการนั้นเป็นแบบฉบับของตนเอง โดยเฉพาะ

9. พิพิธภัณฑ์สถานของมหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษา (University Museum) เป็นพิพิธภัณฑ์สถานที่ไม่จำกัดถึงการศึกษาพิเศษหรือโดยเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่ง พิพิธภัณฑ์สถานประเภทนี้มีหัวข้อต่างๆ ที่กว้างขวางมากที่สุด แต่ไม่ใช้การเก็บรวบรวมวัตถุทางการศึกษาเพื่อประโยชน์สำหรับการสอนในสาขาใดสาขาหนึ่ง

ปัจจุบันการรวบรวมสิ่งของในมหาวิทยาลัยเพื่อจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์นั้นเป็นที่นิยมมากขึ้นหลายแห่งจัดขึ้นครบคู่กับห้องสมุด และเปิดให้ประชาชนคนภายนอกสามารถเข้าไปชมได้ (สุจิตรา มาถาวร 2541)

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ในสังกัดกรมศิลปากร

ในที่นี้จะกล่าวถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในสังกัดของกรมศิลปากรเพียงอย่างเดียวเท่านั้นซึ่งจากสาเหตุของการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์สถานต่าง ๆ สามารถจำแนกประเภทของพิพิธภัณฑ์ได้ 5 ลักษณะ คือ

1. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ที่เป็นวัดหรือเกิดมาจากวัด ซึ่งต่อมาศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียน หรือทางวัดยกให้กรมศิลปากรเพื่อดำเนินการเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เช่น วัดพระมหาธาตุยาควครศรีธรรมราช วัดเบญจมพิตรฯ ฯลฯ

2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ประจำแหล่งอนุสรณ์สถาน (Site Museum) หรือสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์โบราณคดี เช่น เจ้าสามพระยา รามคำแหง อุททอง ฯลฯ
3. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ประจำภูมิภาคหรือประจำท้องถิ่น (Regional Museum) อาทิ เชียงใหม่ นครศรีธรรมราช ขอนแก่น ปราจีนบุรี ฯลฯ
4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ประจำจังหวัด (Provincial Museum) อาทิ สงขลา น่าน ราชบุรี สุรินทร์ ฯลฯ
5. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เฉพาะเรื่องหรือแบบพิเศษ (Specialized Museum) อาทิ หอศิลปะ ชาติพันธุ์วิทยา ช้างต้น เรือพระราชพิธี ฯลฯ (สุจิตรา มาถาวร 2541)

ประชุม ชุมแห่งพันธ์ (2530) ได้ให้ความหมายของพิพิธภัณฑ์ไว้ว่า ศาสตร์เรื่องพิพิธภัณฑ์ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การสัมมนาเรื่อง หน้าที่ทางการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ซึ่ง UNESCO จัดขึ้นในปี พ.ศ. 2501 ที่ Rio de Janeiro Brazil ให้ความหมายของขอบข่ายของพิพิธภัณฑ์ที่มีการพัฒนาโดยตลอด ความหมายที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน ได้แก่ ความหมายที่สภาวิชาการพิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ (International council of Museums : ICOM) กำหนดไว้ในบทบัญญัติมาตรา 3 และ 4 ดังนี้

มาตรา 3 สถาบันถาวรใดก็ตามที่สร้างขึ้นโดยไมหวังผลประโยชน์หากำไรจัดตั้งขึ้นเพื่อบริการรับใช้สังคมและเพื่อการพัฒนาสังคม และเปิดให้สาธารณชนทั่วไปเข้าชมเพื่อประโยชน์ในทางส่งเสริมการอนุรักษ์ การค้นคว้าวิจัย การสื่อสารความรู้ความเข้าใจและจัดแสดงเผยแพร่ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการศึกษาหาความรู้เพื่อการเล่าเรียนและเพื่อความบันเทิงใจต่อหลักฐานทางวัตถุอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อมของมนุษยชาติ ถ้าสถาบันใดอยู่ในขอบข่ายนี้ สถาบันนั้นถือว่าเป็นพิพิธภัณฑ์สถาน”

มาตรา 4 ยังได้กล่าวถึงคำจำกัดความว่า

พิพิธภัณฑ์สถานยังรวมถึง

1. สถาบันเพื่อการอนุรักษ์หรือสงวนรักษาและแกลเลอรีที่จัดแสดงและเปิดบริการอย่างถาวร เช่น หอสมุด หอจดหมายเหตุ
2. โบราณสถานทางธรรมชาติวิทยาแหล่งทางโบราณคดี และแหล่งทางชาติพันธุ์วิทยา ตลอดจนโบราณสถานทางประวัติศาสตร์และแหล่งหรือสถานที่ที่ลักษณะเป็นพิพิธภัณฑ์ในตัวเองโดยธรรมชาติ ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์และปลูกฝังความรู้ความเข้าใจ
3. สถาบันที่จัดแสดงเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต เช่น สวนพฤกษชาติ สวนสัตว์สถานเลี้ยงสัตว์น้ำ บริเวณสงวนสิ่งมีชีวิต (Vivara) วนอุทยาน ฯลฯ
4. สถานที่ธรรมชาติที่จัดไว้เป็นเขตสงวน
5. ศูนย์วิทยาศาสตร์แลหอดาราศาสตร์

นอกจากนี้ยังมีความหมายอื่นที่เผยแพร่อีกมากมาย อาทิเช่น พิพิธภัณฑ์ หมายถึง สถาบันที่ตั้งขึ้นอย่างถาวร มิได้มุ่งหวังการค้ากำไร มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเล่าเรียน และสุนทรียภาพของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง เป็นสถาบันที่ดำเนินงานโดยคณะบุคคลมีอาชีพ ซึ่งทำหน้าที่แสวงหาวัตถุสิ่งของเข้ามาเป็นสมบัติของพิพิธภัณฑ์ ทำหน้าที่ดูแล บำรุง รักษา อนุรักษ์ ค้นคว้า วิจัย หารายละเอียดวัตถุสิ่งของเหล่านั้น และจัดแสดงเผยแพร่แก่สาธารณชนเป็นปกติวิสัย

จากการศึกษาพบว่า พิพิธภัณฑ์ คือ สถานที่ที่ซึ่งเป็นอาคารอันที่เก็บรวบรวมจัดแสดง วัตถุสิ่งของต่าง ๆ หรือสิ่งทีเกี่ยวข้องกับอดีต ฯลฯ เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาหาความรู้ และเพื่อความสนุกเพลิดเพลิน อีกทั้งยังเป็นสถานที่จัดตั้งแสดงศิลปวัตถุและโบราณวัตถุและเป็นทีเก็บรวบรวมสมบัติทางสติปัญญา ทั้งเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อเป็นหลักฐาน ที่ผู้แสวงหาความรู้จะใช้เป็นสถานที่ค้นคว้า และเป็นพยานอ้างอิงความรู้ตามศิลปวิทยาการในแขนงต่าง ๆ ตั้งแต่ความรู้ขั้นต่ำจนถึงขั้นสูงสุด พิพิธภัณฑ์สถานจึงมิใช่สมบัติเฉพาะของประชาชนคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ประเทศชาติหรือประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่เป็นสมบัติที่สำคัญของโลกที่ทั่วโลกได้ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์เข้ามาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ความหมายของพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

มิวเซียมสยาม หรือพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ เป็นพิพิธภัณฑ์ตั้งอยู่บนถนนสนามไชย กรุงเทพมหานคร เปิดให้บริการเมื่อ 2 เมษายน 2551 เป็นพิพิธภัณฑ์ที่ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแบบโต้ตอบโดยใช้ตัวละคร 7 ตัวเป็นตัวกลาง มิวเซียมสยามดูแลโดยสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ มิวเซียมสยาม พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาตินี้ถือเป็นแหล่งการเรียนรู้หนึ่งที่เป็นจุดมุ่งหมายในการแสดงตัวตนของชนในชาติ ซึ่งจะทำให้ผู้เข้าชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เข้าชมที่อยู่ในวัยเด็กและเยาวชน ได้เรียนรู้รากเหง้าของชาวไทย โดยเน้นไปที่กลุ่มชนในเขตเมืองบางกอก หรือที่เรียกในปัจจุบันว่า กรุงเทพมหานคร เป็นสำคัญ เนื่องจากตัวมิวเซียมสยามแห่งนี้ได้ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร แต่มิได้หมายความว่าถ้าเป็นคนไทยต่างจังหวัด จะไม่สามารถมาเรียนรู้จากพิพิธภัณฑ์นี้ได้ ด้วยเพราะสิ่งที่จัดแสดงในมิวเซียมสยามนี้ แสดงถึงความเป็นมาของชนชาติไทย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ผ่านการนำเสนอด้วยสื่อผสมหลายรูปแบบ ทำให้มีความน่าสนใจ และดึงดูดใจผู้เข้าชมได้เป็นอย่างยิ่ง ทั้งยังตั้งอยู่ในสถานที่สวยงาม โดยใช้อาคารกระทรวงพาณิชย์ เดิมเป็นพื้นที่ในการจัดแสดง ภายในมิวเซียมสยามเป็นอาคาร 3 ชั้น มีห้องจัดแสดงนิทรรศการถาวรทั้งหมด 17 ห้อง ภายใต้หัวข้อ “เรียงความประเทศไทย” (สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ 2552)

การจัดพื้นที่ภายในแบ่งเป็นเนื้อหาย่อย 17 ธีม ในรูปแบบ “เรียงความประเทศไทย” ให้ผู้เข้าชมได้เรียนรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ ดังนี้

1. เบิกโรง (Immersive Theater) เป็นการเบิกตัวละครทั้งเจ็ดที่จะพาผู้ชมย้อนกลับไปสู่เรื่องราวอันเป็นต้นกำเนิด จากสุวรรณภูมิสู่สยามประเทศ ถึงประเทศไทย เพื่อค้นหาคำตอบว่าเราคือใคร และอะไรคือไทย เป็นห้องฉายภาพยนตร์สั้นเพื่อนำเข้าสู่การชมมิวเซียมสยาม ผ่านตัวละครต่าง ๆ

2. ไทยแท้ (Typically Thai) เป็นที่ทำให้เกิดความอยากรู้ว่าไทยแท้คืออะไร และเป็นอย่างไรจึงเรียกว่าไทยแท้ กิจกรรมภายในห้องคือ เป็นห้องแสดงวัฒนธรรมเอกลักษณ์ของไทย พร้อมการไขว่คว้าที่จริงแล้วสิ่งเหล่านี้เป็นของไทยแท้หรือไม่

3. เปิดตำนานสุวรรณภูมิ (Introduction to Suvarnabhumi) เป็นห้องที่แสดงถึงวิวัฒนาการทางสังคมก่อนจะมาพัฒนาบรรพบุรุษชาวสุวรรณภูมิ ซึ่งมีใจความสำคัญว่า “สุวรรณภูมิ” คือชื่อที่ชาวโลกเมื่อประมาณ 3,000 ปีก่อนใช้เรียกดินแดนแห่งความอุดมสมบูรณ์ทางทิศตะวันออกของอินเดีย ส่วนหนึ่งของพื้นที่แห่งนี้มีกรุงเทพฯ ที่ยังนอนสงบนิ่งอยู่ใต้ทะเล ซึ่งการศึกษาโครงกระดูก หลุมฝังศพ และอารยธรรมที่ฝังอยู่ใต้ดินทำให้รู้จักดินแดนแห่งนี้มากขึ้น เป็นห้องจัดแสดงที่ตั้งของดินแดนที่เรียกว่าสุวรรณภูมิ ชาติพันธุ์ในดินแดนนี้ และวิธีการขุดค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์

4. สุวรรณภูมิ (Suvarnabhumi) เป็นห้องที่ทำให้รู้จัก “สุวรรณภูมิ” ดินแดนแห่งความมั่งคั่งผ่านผู้คน การเกษตร การค้า การสร้างเมือง เทคโนโลยีแห่งโลหะ และความเชื่อ (ผี-พราหมณ์-พุทธ) ซึ่งจะทำให้รู้ว่าสุวรรณภูมิ คือ รากเหง้าของประเทศไทย เป็นห้องจัดแสดงความเป็นอยู่ของผู้คนในสุวรรณภูมิ การติดต่อกับต่างประเทศ และหลักฐานประวัติศาสตร์สุวรรณภูมิ

5. พุทธปัญญา (Buddhism) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหัวใจของพระพุทธศาสนา ซึ่งมีคาถา ขณฺหา (อ่านว่า ข-ณ-หา) แปลว่า “สิ่งทั้งหลายมีเหตุเป็นแดนเกิด” คาถาขณนิมมแห่งสุวรรณภูมิ มูลเหตุแห่งความใจกว้างและสันติ เป็นห้องแสดงหัวใจพระพุทธศาสนาและเรื่องราวที่แสดงถึงสังฆธรรม

6. กำเนิดสยามประเทศ (Founding of Ayutthaya) นำเสนอด้วยเทคนิคที่หลากหลายเพื่อให้เห็นนานาแคว้นต่างๆ ที่เริ่มก่อตัวขึ้นเป็นนครรัฐ และสืบสานเรื่องราวของวีรบุรุษผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยาตำนานท้าวอู่ทอง เรื่องเล่าที่แสดงให้เห็นถึงความผสมผสานทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม เป็นห้องแสดงเรื่องราวความเป็นมาอาณาจักรต่าง ๆ ในดินแดนสยาม และตำนานต้นกำเนิดกรุงศรีอยุธยา

7. สยามประเทศ (Siam) กรุงศรีอยุธยามีสภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม ทั้งยังมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ และด้วยอำนาจทางการเมืองที่กว้างไกล ทำให้สามารถควบคุมการผลิตภายใน

ราชอาณาจักรได้ นอกจากนี้กรุงศรีอยุธยายังเป็นอาณาจักรที่อยู่ใกล้ทะเล จึงพัฒนาตัวเองขึ้นเป็น ศูนย์กลางการค้าทางทะเลภูมิภาค และสืบเนื่องจากการติดต่อกับชาวยุโรป ทำให้เกิดการผสมผสาน ระหว่างผู้คนและวัฒนธรรม เกิดเป็นความรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมที่หลากหลายขึ้นในแผ่นดินไม่ว่า จะเป็นการเมือง การทหาร ภาษา และสถาปัตยกรรม เป็นห้องแสดงเรื่องราวความเป็นอยู่ในสมัย อยุธยา และรูปจำลองเรือแบบต่าง ๆ ตั้งแต่เรือพื้นบ้านถึงเรือพระราชพิธี

8. สยามยุทธ์ (War Room) เหตุแห่งสงครามสมัยกรุงศรีอยุธยา มีมูลเหตุใหญ่ๆ คือ ความต้องการแสดงพระองค์ของกษัตริย์ ในฐานะ “พระเจ้ากรุงศรีอยุธยา” เหนือพระเจ้าแผ่นดิน และเพื่อ กวาดต้อน “คน” อันเป็นแรงงานและกำลังรบ รวมถึงการครอบครองสินค้าสำคัญของรัฐอื่น สงครามจึงไม่ใช่เรื่องของรัฐต่อรัฐ หากเป็นเรื่องของพระมหากษัตริย์รัฐหนึ่งกับพระมหากษัตริย์อีก รัฐหนึ่ง และนอกจากการสู้รบแล้ว ยังมีการแสดงถึงภูมิปัญญา การวางกลยุทธ์ กลุ่มชาติพันธุ์ และ ศิลปกรรมอีกด้วย เป็นห้องแสดงรูปแบบการรบ กำลังพล และการทำสงครามในสมัยอยุธยา

9. แผนที่ ความขอยกยอนบนแผ่นกระดาษ (Map Room) พื้นดินตามธรรมชาติ คงไม่มี เส้นแบ่งใดๆ มาวางกันผู้คน แต่เส้นพรมแดนก็ถูกสร้างขึ้นโดยผู้ล่าอาณานิคมเพื่อแบ่ง “เขา” สร้าง “เรา” และรวมไปถึงการสร้าง “ชาติ” ให้มีตัวตนขึ้นมาจริงๆ มูลเหตุที่ทำให้เกิดการตัดแบ่ง ชุมชนเชื้อชาติญาติพี่น้องออกจากกัน เป็นห้องแสดงแผนที่ประเทศไทยในสมัยต่าง ๆ

10. กรุงเทพฯ ภายใต้อาณาอยุธยา (Bangkok, New Ayutthaya) เรื่องราวเมื่อครั้งสิ้นกรุง ศรีอยุธยา ชาวกรุงศรีศรีสร้างเมืองของพวกเขาขึ้นมาใหม่ บนพื้นดิน “บางกอก” ซึ่งพวกเขาได้จำลอง แนวคิดและสืบสวนวัฒนธรรมมาจากเมืองเก่ามากมายอีกทั้งเมื่อเริ่มสร้างกรุงใหม่ จึงได้เกณฑ์ ผู้คนหลากหลายเชื้อชาติมาช่วยกัน จนเมื่อสร้างเสร็จจึงลงหลักปักฐาน กลายเป็นชาวกรุงเทพฯ ในที่สุด เป็นห้องแสดงเรื่องราวเมื่อสิ้นกรุงศรีอยุธยา เริ่มตั้งกรุงธนบุรี จนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ การ อพยพของชนชาติต่าง ๆ ในสยาม และการเปรียบเทียบว่ากรุงรัตน โกสินทร์เหมือนกับกรุงศรีอยุธยา อย่างไร

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

11. ชีวิตนอกกรุงเทพฯ (Village Life) สื่อให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น และความฉลาด หลักแหลม ไม่ว่าจะเป็นของเล่น อุปกรณ์ การดักสัตว์ เครื่องมือทำกิน ความเชื่อ และพิธีกรรม ที่ แสดงให้เห็นถึงอัจฉริยะแห่งการสร้างสรรค์ และ วิถีเกษตรที่ผูกพันกับชาวสยามมาจนถึงทุกวันนี้ เป็นห้องแสดงวิถีชีวิตของคนในชนบทนอกกรุงเทพฯ โดยมีเรื่องข้าวเป็นหลัก

12. แปลงโฉมสยามประเทศ (Change) การติดต่อกับโลกตะวันตกทำให้เกิดปรากฏ การใหม่ ๆ ในสังคมสยามหลากหลายด้าน การเริ่มสร้างถนน ไม่เพียงแต่เปลี่ยนวิธีการคมนาคม เท่านั้น หากยังเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้คนที่คุ้นชินกับสายน้ำและความชุ่มชื้น นับจากนี้ ถนนจะเร่งกง ล้อแห่งความเปลี่ยนแปลงให้สยามเปลี่ยนโฉมไปตลอดกาล เป็นห้องแสดงการเปลี่ยนแปลงสยาม ในสมัยรัชกาลที่ 5 และเรื่องราวของถนนเจริญกรุง

13. กำเนิดประเทศไทย (Politics & Communications) จากสยาม ทำไมกลายเป็นไทย ห้องนี้จะกระตุ้นให้เกิดการหาคำตอบว่า “วันเกิดประเทศไทยคือวันที่เท่าไร” และ “กรมโฆษณาการมาเกี่ยวข้องอย่างไร” เป็นห้องแสดงเรื่องราวในสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย

14. สีสันตะวันตก (Thailand and the World) เป็นห้องที่แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์โลกใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างมีชีวิตชีวา ภายหลังจากความบอบช้ำจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ในทศวรรษ 1940 เศรษฐกิจที่กำลังรุ่งเรือง ผู้คนยิ้มแย้มแจ่มใส เสียงเพลงแห่งความหวัง และสนุกสนาน กล่อมให้ผู้คนลืมความเจ็บปวดจากสงครามไปได้หมดสิ้น และประเทศไทยก็โคจร “ดอลดาร์” จากการเปิดอ่าวรับวัฒนธรรมอเมริกันอย่างเป็นล่ำ - เป็นสัน เป็นห้องแสดงวัฒนธรรมตะวันตกที่เริ่มเข้ามาในประเทศไทย

15. เมืองไทยวันนี้ (Thailand Today) ผ่านกาลเวลามากกว่า 3000 ปี มีสิ่งใดบ้างที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น จนฝังตรึงเป็น “ดีเอ็นเอ” ของความเป็นไทย มีสิ่งดี ๆ ใดบ้างที่ยังอยู่กับเรา และมีสิ่งดี ๆ ใดบ้างที่หล่นหายไปอย่างน่าเสียดาย ภาวะอันสับสนของคนรุ่นปัจจุบันน่าจะแก้ไขได้ หากทุกคนเรียนรู้ “ความเป็นไทยที่แท้จริง” “ความเป็นไทยที่อยู่บนพื้นฐานของความหลากหลาย” “ความเป็นไทยที่รู้จักเลือกรับและปรับใช้” นั่นคือ การผสมผสานสิ่งดีงามจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของเรา เป็นห้องอุโมงค์กระจกขนาดใหญ่ มีโทรทัศน์ขนาดเล็กรายล้อมทั่วห้อง

16. มองไปข้างหน้า (Thailand Tomorrow) เป็นห้องที่ตอกย้ำว่า “วันพรุ่งนี้ของประเทศไทยจะเป็นเช่นไร คนรุ่นปัจจุบันเท่านั้นที่จะให้คำตอบได้” เป็นห้องสำหรับแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าชม ด้วยระบบคอมพิวเตอร์แสดงข้อความบนผนัง

17. ตึกเก่าเล่าเรื่อง เป็นห้องจัดแสดงความเป็นมาของอาคารกระทรวงพาณิชย์เดิม การบูรณะซ่อมแซม รวมถึงการกลายเป็นมิวเซียมสยามในปัจจุบัน

ในการเข้าชมมิวเซียมสยามนั้น ทางพิพิธภัณฑ์จะให้เริ่มชมจากชั้น 1 ต่อไปยังชั้น 3 และลงมาสิ้นสุดที่ชั้น 2 บทความนี้จะลำดับความตามลำดับการชม (สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ 2552)

โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

1. ความเป็นมา

รัฐบาลมีภารกิจที่สำคัญ คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ทำให้คนไทยมีคุณภาพด้วยการที่สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา ดังนั้นสังคมจึงควรมีแหล่งที่จะแสวงหาความรู้ที่มีความหลากหลายในรูปแบบและ เนื้อหา ในประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนมากจะมีแหล่งแสวงหาความรู้สำหรับคนในแต่ละช่วงวัย และมีความสนใจต่างๆ โดยมีทั้ง

ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์นันทนาการและกีฬา โรงละคร หอศิลป์ และสถานที่แสดงดนตรี รวมทั้งสนับสนุนให้ ชุมชนมีกิจกรรมเพื่อการเติบโตของความรู้ สติปัญญา และความองอาจของจิตใจ สำหรับประเทศไทยซึ่งจำเป็นต้องขยายโอกาสทางการศึกษา ด้วยสถาบันใหม่ที่จะมารองรับการศึกษายุคปฏิรูปให้ทันกับโลกยุคการเรียนรู้ แบบไร้ขีดจำกัด (school without walls) เพราะคุณภาพชีวิตของคนรุ่นใหม่ให้คุณค่าต่อการศึกษาเรียนรู้ ที่ทำให้สามารถเข้าใจโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สามารถเข้าใจปัญหาที่เผชิญหน้าควบคู่ไปกับความเปลี่ยนแปลง ประเทศจึงต้องการ "พิพิธภัณฑ์" ในฐานะที่เป็นสถาบันใหม่ที่สะท้อนความมั่นคงของสังคม วัฒนธรรม ลักษณะเฉพาะตน และความภาคภูมิใจในสังคมของตน

2. นิยาม และบทบาทพิพิธภัณฑ์ยุคใหม่

ในศตวรรษที่ 21 พิพิธภัณฑ์ (Museum) ไม่ได้หมายถึง เพียงสถาบันที่จัดแสดงวัตถุอันมีค่าของสังคมเพื่อให้ประชาชนเข้าชมเท่านั้น หากมีเป้าหมายเพื่อเปิดกว้างทางการศึกษา และทั้งนำมาซึ่งความมีชีวิตชีวา และความเพลิดเพลิน
บทบาทพิพิธภัณฑ์ยุคใหม่

- 2.1 เป็นแหล่งเรียนรู้ที่รื่นรมย์ ด้วยเทคนิคที่ทันสมัย
- 2.2 ช่วยให้ผู้คนตระหนักรู้ในอัตลักษณ์ของตน และสภาพแวดล้อม
- 2.3 พิพิธภัณฑ์ยุคใหม่ต้องไม่แยกตัวออกจากสังคมและ ชีวิตประจำวัน แต่จะต้องส่งเสริมให้ผู้คนมีสำนึกในวิถีชีวิต ความเป็นมาทั้งในและนอกท้องถิ่นของตน
- 2.4 ไม่เน้นการเรียนรู้ที่ขึ้นวัตถุเพื่อรู้จักขึ้น วัตถุ แต่เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โดยการนำเสนอประเด็นในรูปแบบที่มีความหลากหลายมากกว่าการแสดงชิ้นวัตถุ

2.5 เน้นกระบวนการเรียนรู้แสวงหาความรู้ที่มีความ เคลื่อนไหวมากกว่าการเป็นสถาบันที่แข็งตัว

2.6 เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม

2.7 มีการเชื่อมโยงออกสู่ชุมชนบ้าน โรงเรียน โดยใช้การ สื่อสารออกไปสู่สภาพแวดล้อมภายนอก

3. วิสัยทัศน์ของพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้ความรู้เรื่องความเป็นมาของบ้านเมือง จนมาเป็นประเทศไทยในปัจจุบัน เพื่อก่อเกิดการเรียนรู้ สร้างสำนึกรักบ้านเมืองและท้องถิ่นของตน รวมทั้งเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในลักษณะ"เครือข่าย" กับประเทศเพื่อนบ้านอันเป็นองค์ความรู้ที่นำไปสู่ความมั่นคงและสันติภาพใน ภูมิภาค

4. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหลัก คือ คนไทย ประกอบด้วยเด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป กลุ่มเป้าหมายรอง คือ คนต่างประเทศ นักท่องเที่ยว

5. ลักษณะของพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติของประเทศไทย

5.1 เป็นพิพิธภัณฑ์ชั้นนำที่ทันสมัย

5.2 มีแนวคิดในการนำเสนอที่ใช้แนวคิดเชิง Thematic approach คือ การนำเสนอแก่นเรื่องราวแทนการเน้นแต่วัตถุ (object - based) แบบสมัยก่อน

5.3 เน้นการเรียนรู้ที่เข้าถึงผู้ชม ทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยไม่จำกัดเพศ-วัย คุณวุฒิและฐานะทางสังคม มีการใช้แนวคิดแบบ Interactive approach เพื่อสร้าง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ชมและสิ่งแสดง

5.4 พิจารณาเลือกใช้สื่อหลายประเภท (multi-medium for the exhibition) เพื่อเสริมสร้างความรู้และบรรยากาศในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

5.5 มีทั้งการจัดแสดงแบบถาวร และแบบหมุนเวียน มีกิจกรรม และกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องเพื่อสร้างความมีชีวิตให้แก่พิพิธภัณฑ์

5.6 พื้นที่ทางกายภาพเป็น Complex Museum ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มอาคารที่ตอบสนองต่อการใช้งาน และการจัดแสดงที่หลากหลาย

5.7 มีการศึกษาวิจัยต่อเนื่อง เพิ่มพูนองค์ความรู้แก่คลังความรู้ของประเทศชาติ เชื่อมโยงแขนงความรู้สากล กับ ภูมิปัญญาไทย

5.8 มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ คล่องตัว และทันสมัย

5.9 เปิดโอกาสแก่การมีส่วนร่วมของประชาชน นักวิชาการ ชุมชนและสังคม อย่าง

กว้างขวาง

5.10 มีส่วนอำนวยความสะดวกครบถ้วน

6. แนวการนำเสนอเนื้อหา

6.1 เน้นการนำเสนอเนื้อหาเชิงบูรณาการ เพื่อให้ครอบคลุมองค์ความรู้ ทั้งด้าน ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ มานุษยวิทยา โบราณคดี ชาติพันธุ์วิทยา สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และศิลปกรรมศาสตร์ ฯลฯ

6.2 ใช้งานวิจัยเป็นพื้นฐานในการสร้างเนื้อหา

6.3 ในการรวบรวมเนื้อหาใช้การศึกษา วิเคราะห์ จัดลำดับความคิด เพื่อสร้าง “แก่นเรื่องรวม” (theme) ให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ โดยใช้ทักษะของการเล่าเรื่อง

(story telling) เริ่มตั้งแต่การปูพื้น เกริ่นนำ การเดินเรื่อง การสร้างจุดเน้น การสรุปและการนำความคิดไปสร้างจินตภาพให้เห็นรูปลักษณะของนิทรรศการโดยรวม

6.4 แบ่งเนื้อหาออกเป็นประเด็นต่างๆ แต่ละประเด็นคำนึงถึง Context เพื่อสร้างความตระหนักรู้ จุดประกายให้เกิดความใฝ่รู้ง่ายต่อการเรียนรู้ และความเข้าใจ ง่ายต่อการจดจำ และนำไปคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง

7. เนื้อหาการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เป็น complex museum ที่นำเสนอเนื้อหาเชิงบูรณาการ ประกอบด้วย 4 พิพิธภัณฑ์ โดยมีแก่นเรื่องรวมกลางของเนื้อหาทั้งหมดวางอยู่บน Theme

“ความเป็นมาของผู้คนและดินแดนในประเทศไทย”

7.1 แสดงภูมิศาสตร์และ นิเวศวิทยาของประเทศไทยในภูมิภาคที่เกื้อกูลให้เกิดผลดี นานัปการ ทั้งด้านการเกษตร การค้าอันอุดมสมบูรณ์มาแต่โบราณ

7.2 แสดงความหลากหลายของทั้งสภาพแวดล้อมทางชีวภาพ และความหลากหลายของชาติพันธุ์ในภูมิภาค ที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมระบบความเชื่อและวิถีปฏิบัติที่หลากหลาย และการเชื่อมโยงประสมประสานในภูมิภาค

7.3 แสดงถึงศักยภาพและความสามารถของผู้คน ที่อยู่ในประเทศไทย ที่พัฒนาเป็นคุณลักษณะ “คนไทย” ขึ้นจากการปรับตัวในพื้นที่ที่ลี้ภัย ได้อย่างสมดุลและชาญฉลาด ก่อเกิดความมั่นคงและสันติสุข รวมทั้งการพัฒนาภูมิปัญญา สร้างสรรค์เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาโดยตลอด และเรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้าสู่อนาคตที่ไร้พรมแดน

จากแก่นเรื่องรวมดังกล่าวข้างต้นพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ จึงประกอบด้วยเนื้อหาส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติของอุษาคเนย์ แสดงเรื่องราวประวัติศาสตร์ธรรมชาติ สภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ทั้งภาคพื้นทวีป ภาวะสมุทร และหมู่เกาะของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีทรัพยากรธรรมชาติ พรรณพืชและสรรพสัตว์ มีพื้นที่ป่าร้อนชื้น (Tropical rain forest) ที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ระบบนิเวศน์ของดินแดนแถบนี้อุดมด้วยความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตเป็นแหล่ง อาหาร ที่เกื้อหนุนให้ประชากรของภูมิภาคเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคในระบบ เศรษฐกิจโลก

ส่วนที่ 2 พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ผู้คนและดินแดนของอุษาคเนย์ จัดแสดงอุษาคเนย์โบราณเป็นส่วนหนึ่งของเอเชีย ประกอบด้วยผืนแผ่นดินใหญ่ตั้งแต่ยูนาน- อัสสัม- กวางสี - กวางตุ้ง ถึงหมู่เกาะอินโดนีเซีย และ ฯลฯ ยุคดึกดำบรรพ์เป็นแผ่นดินต่อเนื่องกัน ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์ทำให้แยกกัน

มนุษย์ยุคเริ่มแรก เช่น มนุษย์ชวา (Java man) และมนุษย์ที่อื่นๆ ต่อมาเป็นผู้คนชาติพันธุ์ต่างๆ กระจายกระจายทั่วไป เป็นชนเผ่า และชนชาติ มีภาษาพูดตระกูลต่างๆ มี วัฒนธรรมข้าว และการตั้งถิ่นฐานตามแหล่งน้ำ จนถึง วัฒนธรรมโลหะ เช่น สัมฤทธิ์ เหล็ก ฯลฯ เน้นความเป็นสุวรรณภูมิ ศูนย์กลาง หรือจุดพบกันของเส้นทางคมนาคมทางทะเล “ตะวันตก-ตะวันออก” รับวัฒนธรรมอินเดีย/จีน เกิดบ้านเมืองและรัฐที่มีศาสนาและอักษร ฯลฯ

ส่วนที่ 3 พิพิธภัณฑประวัติศาสตร์ชาติไทย

7.3.1 ชาติพันธุ์ในประเทศไทย ลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ประกอบด้วยสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบกว้างขวาง ทรัพยากรทรัพยากรธรรมชาติอันหลากหลายของแผ่นดิน และความอุดมสมบูรณ์ของกลุ่มน้ำเป็นจุดดึงดูดให้ผู้คนเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ เคลื่อนย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานโดยผสมผสานกับสังคมวัฒนธรรมของคนพื้นเมืองดั้งเดิม มีการพัฒนาจากบ้านเป็นชุมชน เมือง แคว้น และอาณาจักรที่เจริญรุ่งเรืองทั้งในด้านการปกครอง การกสิกรรม และการค้า เป็นบ่อเกิดของอารยธรรมอันยิ่งใหญ่มาแต่ครั้งโบราณ

7.3.2 ศิลปะและวัฒนธรรมไทย อาจแบ่งเป็นส่วนแสดงย่อยต่างๆ ที่ชี้ให้เห็นวิถีและการพัฒนาวัฒนธรรม และศิลปะแขนงต่างๆ ทั้งในอดีต หรือ จากอดีตจนปัจจุบัน ทั้งในมิติของวิถีการดำรงชีวิตด้วยปัจจัย 4 เช่น นิทรรศการข้าวปลาอาหารไทย นิทรรศการเครื่องนุ่งห่ม นิทรรศการสุขภาพไทย ฯลฯ ทั้งในวัฒนธรรมราชธานี และวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางการศึกษา เรียนรู้ รวบรวม ส่งเสริม สร้างสรรค์ เผยแพร่และถ่ายทอดศิลปะร่วมสมัยของชาติ และของภูมิภาค เพื่อสร้างสุนทรีย์และคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งระดับครอบครัว และชุมชน

7.3.3 ระบบความเชื่อกับคนไทย เพื่อแสดงถึงระบบความคิดความเชื่อของชนชาติไทย ที่พัฒนาขึ้นจากระบบความคิดความเชื่อในแต่ละท้องถิ่น มาสู่การยอมรับนับถือเอาศาสนาอันหลากหลายทั้งพราหมณ์ พุทธ คริสต์ อิสลาม ฯลฯ ที่เข้ามาสู่ประเทศไทยในแต่ละยุคแต่ละสมัยนำไปสู่การประสมประสานหลักทางศาสนาต่างๆ เข้ากับปัจจัยภายในของสังคม ก่อเกิดเป็นวิถีการนับถือศาสนาที่ยอมรับในความแตกต่างอย่างกลมกลืน และเป็นแบบอย่างของการอยู่ร่วมกันอย่างปรองดองและสันติจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังมีส่วนนิทรรศการที่แสดงเกี่ยวกับศาสนาต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อหลักการ และพัฒนาการของแต่ละศาสนา โดยเฉพาะศาสนาพุทธอันเป็นศาสนาประจำชาติ

ส่วนที่ 4 พิพิธภัณฑวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับสังคมไทยและความเปลี่ยนแปลง

7.4.1 พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาไทยและการพัฒนาเทคโนโลยี แสดงถึงความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์เทคโนโลยี ตั้งแต่ยุคศีกด้าบรรพ์ อันเป็นลักษณะเฉพาะภูมิภาคตลอดจนภูมิปัญญาที่จะต่อสู้เพื่อเอาชนะความผันแปรของธรรมชาติ เพื่อความอยู่รอดในการดำรงชีวิต ภูมิปัญญาในการนำสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น วัฒนธรรมข้าว สมุนไพรและการแพทย์แผนไทย เครื่องปั้นดินเผาและเครื่องมือเครื่องใช้

7.4.2 พิพิธภัณฑ์ศักยภาพคนไทยในโลกที่เปลี่ยนแปลง จัดแสดงเทคโนโลยีที่กำลังเปลี่ยนแปลง พัฒนาการของโลก เพื่อนำเสนอแก่เด็กและเยาวชนให้มองเห็นแนวโน้มและการเคลื่อนไหวของเทคโนโลยี ของโลกอนาคต เพื่อนำไปสู่การเตรียมตัวที่จะเข้าใจ รู้ทัน และสามารถที่จะใช้ศักยภาพของความเป็นคนไทยในการปรับตัว เรียนรู้ที่จะประยุกต์ให้เข้ากับสังคมไทยอย่างพอเหมาะพอดี และก้าวไปสู่เวทีแข่งขันในโลกต่อไป

นอกจากพิพิธภัณฑ์ที่เป็นนิทรรศการถาวรดังกล่าวข้างต้น พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติยังจะประกอบด้วยนิทรรศการหมุนเวียน และโครงการหรือกิจกรรมตามวาระต่างๆ เพื่อเสริมเนื้อหา ความเข้าใจที่แตกแขนงกว้างขึ้น หรือเจาะลึกลงมากขึ้นเพื่อเสริมให้แก่นิทรรศการถาวรที่จัดแสดงไว้

8. พื้นที่ทางกายภาพและสถานที่

จากแนวคิดด้านเนื้อหา(ข้อ 7) และแนวการนำเสนอ (ข้อ 6) ดังระบุนมาในตอนต้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาพื้นที่ทางกายภาพและสถานที่ที่จะต้องก่อสร้างให้ สอดคล้อง และสามารถใช้งานตามวัตถุประสงค์อย่างครบวงจร ดังนั้นการเลือกพื้นที่จึงเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ในใจกลางกรุงเทพมหานครที่การคมนาคมขนส่งมวลชนเข้าถึงได้โดยสะดวก มีที่จอดรถกว้างขวาง ต้องจัดสร้างให้มีรูปลักษณะที่สอดคล้องกับ Themeหลักและมีพื้นที่กว้างขวางพอสำหรับรองรับกิจกรรมต่างๆอย่างคล่องตัว และเหมาะสมทั้งในและนอกอาคาร

ตัวอย่าง สถานที่ที่น่าสนใจในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ได้แก่

- 8.1 พื้นที่บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์
- 8.2 พื้นที่บริเวณด้านข้างศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
- 8.3 พื้นที่ย่านสินค้ำพลโยธิน
- 8.4 พื้นที่โรงงานยาสูบ เป็นต้น

9. ระยะเวลาดำเนินการ

ใช้เวลาในการดำเนินการ รวม 5 ปี (ปี 2547 - ปี 2551)

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 เด็ก เยาวชน และประชาชนไทยทั่วไปเกิดจิตสำนึกแห่งความเป็นคนไทย (Sense of Dignity) เกิดความเข้าใจ เห็นคุณค่า รู้จักตนเอง และภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย

10.2 คนไทยเรียนรู้ศักยภาพของความเป็นคนไทยที่บรรพชนได้ พัฒนา สั่งสม และสามารถนำมาพัฒนาตนเองเพื่อเสริมศักยภาพในการยืนอยู่บนเวทีโลก

10.3 เกิดแหล่งเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมการปฏิรูปการศึกษา ทำให้เด็กและเยาวชนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เกิดการคิดวิเคราะห์ สังเกต และสร้างสรรค์ เกิดแรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ต่อไป

10.4 เด็กและเยาวชนมีพื้นที่ “มั่วสุมอย่างสร้างสรรค์” ตามแนวทางที่ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้วางวิสัยทัศน์ไว้

10.5 เกิดความองคกรทางวิชาการขึ้นอย่างต่อเนื่องสร้าง บรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ขึ้นในสังคม

10.6 ส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศทำให้ประเทศไทยเป็น จุดเริ่มต้นการเรียนรู้ และเป็น gateway ก่อนที่นักท่องเที่ยวจะไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

11. ความสัมพันธ์กับพหุภาคีอื่นๆ ในประเทศ

เชื่อมโยง สนับสนุน และร่วมมือเป็นเครือข่ายกับพหุภาคีอื่นๆ จัดให้เป็นระบบ พหุภาคีของทั้งประเทศ เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการของการจัดการศึกษาตามอัยศาสตร์ในรูปแบบพหุภาคีของ ประเทศไทย ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพทั้งระบบประเด็นสำคัญเพื่อการพัฒนาาระบบพหุภาคีในประเทศไทย

11.1 นอกจากจัดสร้างพหุภาคีการเรียนรู้ แห่งชาติใหม่แล้ว ควรขยาย และ ส่งเสริมการพัฒนาหรือจัดสร้างพหุภาคีเมือง พหุภาคีท้องถิ่น และพหุภาคีเฉพาะด้านให้ กระจายทั่วทุกภาค เข้าสู่กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มอย่างหลากหลาย

11.2 ให้การสนับสนุนดูแลพหุภาคีที่มีอยู่แล้ว ไม่ว่าจะ เป็นของภาครัฐหรือ เอกชนให้สามารถอยู่รอดและพัฒนาก้าวหน้าได้ ทั้งด้านงบประมาณ ความรู้ วิชาการ การจัดการ เพื่อขยายการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุม

11.3 พัฒนาวิชาชีพด้านงานพหุภาคีของ ประเทศ ส่งเสริมการพัฒนาการเติบโต ทางวิชาการของพหุภาคีต่าง ๆ ลงทุนพัฒนาบุคลากรด้านนี้อย่างเข้มแข็ง

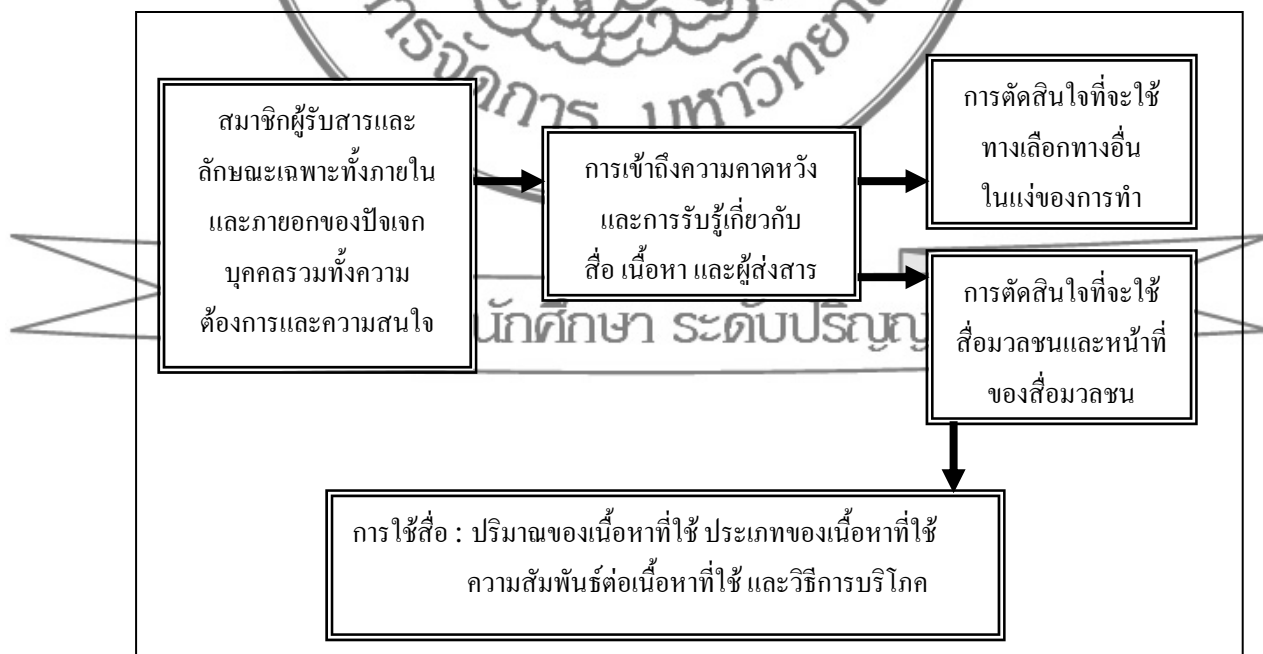
11.4 พัฒนาผู้ชมทั่วประเทศ สถานศึกษา ครอบครัว เด็ก ประชาชนทั่วไป ร่วม สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตามอัยศาสตร์ในพหุภาคี (สถาบันพหุภาคีการเรียนรู้แห่งชาติ 2552)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

สรศักดิ์ สมแสวง (2547) ได้ศึกษาและเสนอแบบจำลองเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และการได้รับการตอบสนอง โดยมีเครื่องมือที่สำคัญ คือ “ความรู้ว่าด้วนการใช้สื่อ และต้นกำเนิดของการใช้ที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจและช่วยทำนายผลต่าง ๆ ของกระบวนการสื่อสารมวลชนได้”

การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนมีความหมายได้หลายประการ และมีความหมายเช่นเดียวกับการเปิดรับสาร ซึ่งเป็นเพียงแต่การแสดงถึงอาการของการรับรู้เท่านั้น คำนี้อาจหมายถึงกระบวนการที่ค่อนข้างจะสลับซับซ้อน ซึ่งเนื้อหาอย่างใดอย่างหนึ่งถูกบริโภคภายใต้สภาพเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการทำหน้าที่บางอย่างให้เต็มที่ และเป็นกระบวนการที่ผูกพันอยู่กับความหวังบางประการในอันที่จะได้รับการตอบสนอง วินดาหัล พบว่าความคิดรวบยอดประการหลังมีประโยชน์มากกว่า กล่าวคือ การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน อาจพิจารณาได้ในแง่ของปริมาณของเนื้อหาที่ถูกใช้ ประเภทของเนื้อหาที่ใช้ประโยชน์ ความสัมพันธ์ต่อสื่อที่ใช้ และวิธีการใช้สื่ออื่น ๆ

ในแบบจำลองการใช้ประโยชน์ และการได้รับการตอบสนองการใช้สื่อมวลชนถูกกำหนดโดยความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานของปัจเจกบุคคลเป็นสำคัญ ความต้องการจำเป็น เป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่นำไปสู่การใช้ประโยชน์



ภาพที่ 5 แบบจำลองความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการใช้สื่อ และตัวกำหนดต่าง ๆ

นอกจากทฤษฎีการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากสื่อ ยังชี้ให้เห็นถึงความต้องการต่าง ๆ ของผู้รับสารที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านการสื่อสาร เพื่ออธิบายให้เห็นว่าความต้องการของบุคลิกภาพ และองค์ประกอบทางด้านสังคมอื่น ๆ ต่างมีส่วนช่วยอธิบายการที่มนุษย์แสวงหาหรือหลีกเลี่ยงการใช้ข่าวสารที่มีอยู่ในกานสื่อสารมวลชน เป็นการศึกษาที่มองว่ามนุษย์รู้จักที่จะนำเอาข่าวสารที่ได้จากสื่อไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างไร

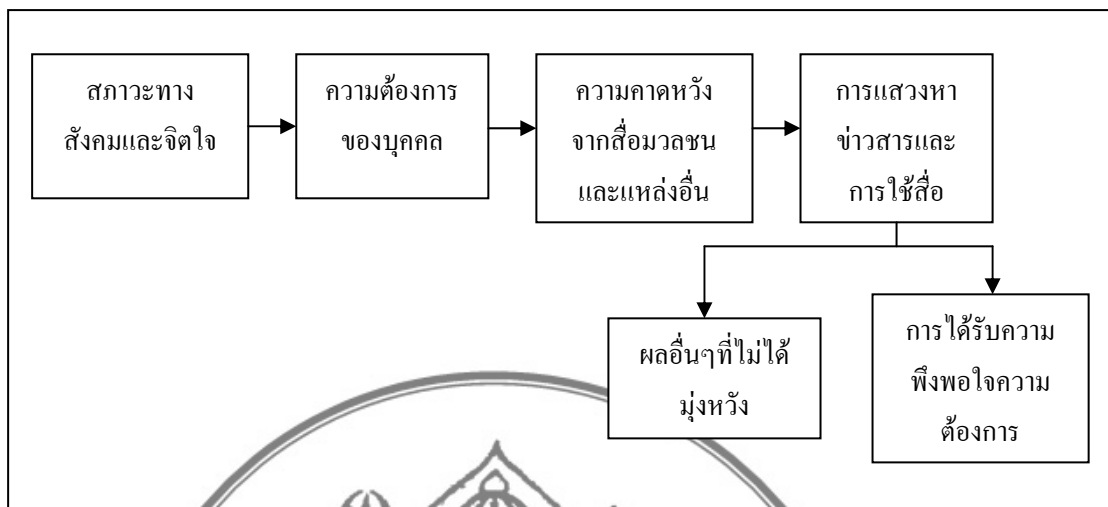
Katz, Blumler and Gurevitch (1974, อ้างถึงใน สรศักดิ์ สมแสง 2547) กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับผู้รับสารในฐานะของการเป็นผู้กระทำการเลือกใช้สื่อ (Active Selector of Media Communication) ซึ่งนับว่าเป็นมุมมองที่แตกต่าง ๆ จากทฤษฎีเดิมที่มักไม่ได้ให้ความสำคัญกับผู้รับสาร เพราะแต่เดิมนั้นผู้รับสารถูกมองว่ามีฐานะเป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) ทฤษฎีการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ ในการสื่อสารนั้นตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า ผู้ส่งสารไม่สามารถคาดหมายความสัมพันธ์ระหว่างข่าวสารกับประสิทธิผลของการสื่อสารได้ เพราะในท่ามกลางความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง ได้มีปัจจัยด้านการเลือกใช้สื่อของผู้รับสารเข้ามาเป็นตัวแปรแทรกซ้อนของการกระบวนการสื่อสาร

Katz Blumler and Gurevitch (1974, อ้างถึงใน สรศักดิ์ สมแสง 2547) ได้ให้ความหมายว่าปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้ใช้สื่อที่ ให้ความสำคัญได้แก่

1. สภาพสังคม และลักษณะทางจิตวิทยาของผู้รับสาร
2. ความต้องการและความคาดหวังในการใช้สื่อของผู้รับสาร

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ได้นำไปสู่พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้รับสาร ที่แตกต่างกัน อันเป็นผลมาจากความพึงพอใจของผู้รับสารที่แตกต่างกันนั่นเอง และปัจจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถอธิบายได้โดยแผนภาพแบบจำลองทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ ดังภาพ

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี



ภาพที่ 6 แบบจำลองทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ

แบบจำลองดังกล่าว สามารถอธิบายได้ว่าสภาวะของสังคม และจิตใจที่แตกต่างกัน ทำให้มนุษย์มีความต้องการแตกต่างกันไป ความต้องการที่แตกต่างกันนี้ ทำให้แต่ละคนคาดคะเนว่าสื่อแต่ละประเภทจะสนองความพอใจได้ต่างกันไปด้วย

Kippax and Murray (1980) ได้นำความคิดของแคทซ์ ไปศึกษาโดยนอกจะเน้นเรื่องการใช้สื่อ และความพึงพอใจแล้ว ยังได้เพิ่มเติมในเรื่องของการรับรู้ในคุณประโยชน์ของสื่อด้วย จุดประสงค์ของการศึกษารุ่นนี้ คือ ต้องการหาความสัมพันธ์ของความต้องการใช้สื่อ กับความพึงพอใจ และการใช้สื่อกับการรับรู้ในคุณประโยชน์ของสื่อ ผลจากการศึกษาเป็นดังนี้

1. ปัจจัยด้านตัวบุคคล เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ เป็นตัวกำหนดการใช้สื่อ และการรับรู้คุณประโยชน์ของสื่อ โดยเฉพาะปัจจัยที่เกี่ยวกับอายุ ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก คือ อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จะเลือกใช้สื่อเพราะคำนึงถึงความสำคัญของสื่อมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย คือ อายุตั้งแต่ 9-11 ปี และกลุ่มที่มีอายุน้อยจะใช้สื่อเพื่อความบันเทิง ในขณะที่กลุ่มที่มีอายุมาก จะใช้สื่อเพราะความสนใจที่จะรับรู้เรื่องเกี่ยวกับสังคม และความต้องการของตนเอง

2. คนที่มีระดับการศึกษาสูง จะเลือกใช้สื่อมากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย

3. จากประเภทของสื่อที่ทำการศึกษา โทรทัศน์ จะถูกเลือกใช้สูงเป็นอันดับหนึ่งเพราะกลุ่มเป้าหมายเห็นว่าสื่อที่มีประโยชน์โดยให้ข้อมูลต่างๆ ที่เราสนใจ เช่น เกี่ยวกับโลกและเหตุการณ์ภายในประเทศ รวมทั้งให้ความบันเทิงได้ด้วย โดยหนังสือพิมพ์ หนังสือเล่ม วิทยุ และภาพยนตร์จะถูกเลือกใช้เป็นอันดับรองตามเหตุผลของการเลือกใช้

4. กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีการเลือกใช้สื่ออย่างมีจุดหมาย และเข้าถึงกลุ่มประโยชน์ของสื่อที่มีต่อผู้ใช้

การศึกษาของ คีพแพ็คและคณะ สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการในการใช้สื่อ ความสัมพันธ์กับการรับรู้ในคุณประโยชน์ของสื่อ และปัจจัยด้านตัวบุคคลมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อด้วย

ยูล เบ็ญจรงค์กิจ (2534) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and gratifications theory) จากการใช้สื่อมวลชนของผู้รับสารเกิดจากความเชื่อที่ว่า ผู้รับสารจะเลือกรับสารที่มีความสอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของตนเอง การศึกษาเรื่องนี้ส่วนใหญ่จะเน้นการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อเนื้อหาสารของผู้ชมรายการโทรทัศน์ แนวทางการศึกษาอยู่ภายใต้แนวคิดที่ว่า พฤติกรรมและปรากฏการณ์ในสังคมมนุษย์ต่างก็เกิดขึ้นจากความต้องการ (needs) ซึ่งมีที่มาต่างกัน พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนของบุคคลจึงเกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการอันเกิดจากพื้นฐานความต้องการของบุคคลนั้นๆ รวมถึงประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับจากสถานการณ์ทางสังคม แม้ว่าการใช้สื่อมวลชนนั้นไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับความต้องการทุกๆด้านของมนุษย์ แต่ก็เป็นที่น่าสนใจว่าอาจมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการข้อมูลข่าวสาร หรือเพื่อชดเชยบางสิ่งบางอย่างที่ขาดไปหรือหาไม่ได้ในขณะนั้น แนวคิดนี้จะเน้นที่การอธิบายเชิงเหตุผล ต่อเนื่องด้วยความต้องการ และที่มาของความต้องการ แรงจูงใจ พฤติกรรม และความพึงพอใจที่ติดตามมา ซึ่งจะเชื่อมโยงต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ การศึกษาวิจัยจึงอาจจะเจาะศึกษาช่วงใด ช่วงหนึ่งของลูกโซ่โดยเฉพาะก็ได้

สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจเป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อว่า ผู้รับสารเป็นผู้กำหนดความต้องการของตนเอง และประเภทของสื่อที่เลือกใช้ รวมถึงลักษณะของเนื้อหาสารที่เปิดรับ เพื่อนำมาตอบสนองความพึงพอใจของตนให้ได้มากที่สุด โดยเน้นถึงความสำคัญของผู้รับสารเป็นที่สำคัญที่สามารถตัดสินใจโดยต้องอาศัยหลักความต้องการเป็นหลัก

การศึกษาในแนวทางการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจของบุคคลจากสื่อมวลชนนี้เป็นการมองมนุษย์ในแง่จิตวิทยาสังคม โดยเน้น ค่านิยม ความเชื่อ ทักษะคิด และความคิดเห็นส่วนบุคคลโดยชี้ให้เห็นถึงความต้องการต่าง ๆ ของผู้รับสารที่มีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม โดยทฤษฎีนี้อธิบายว่า นอกจากความต้องการขั้นพื้นฐาน 5 ประการตามที่ มาสโลว์ (Maslow 1970) ได้กล่าวไว้ คือ ความต้องการทางร่างกาย ความปลอดภัย ความรัก ความนับถือ และความต้องการความสำเร็จในชีวิตแล้ว มนุษย์ยังมีความต้องการที่จะมีความรู้และความเข้าใจเพื่อแสวงหาความสม่ำเสมอของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม และเพื่อเข้าใจสภาวะ

แวดล้อม ซึ่งความต้องการรู้นี้จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่มนุษย์เรียนรู้มาจากการอยู่ร่วมกันในสังคม การศึกษาแนวนี้จึงเป็นการยอมรับว่ามนุษย์จิตใจแสวงหาข่าวสารต่าง ๆ จากสื่อมวลชนเอง ไม่ใช่ถูก ยัดเยียดสิ่งที่เคยคิดกัน แต่เป็นพฤติกรรมจากความหวัง รวมไปถึงแรงจูงใจและสภาวะของผู้รับสาร ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล อันอาจส่งผลให้บุคคลเหล่านั้นมีพฤติกรรมในการเปิดรับสาร ที่แตกต่างกันออกไปด้วย

Katz and Other (1974) ได้ศึกษาและสำรวจตามแนวทฤษฎี และมีข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้

1. มนุษย์จิตใจแสวงหาข่าวสาร ไม่ได้ถูกยัดเยียดให้อ่าน ดู หรือฟัง และมนุษย์มี ทางที่จะหลบหลีกข่าวสารได้
2. การใช้การสื่อสารของมนุษย์มีจุดมุ่งหมายเป็นของตนเอง
3. สื่อมวลชนต้องแข่งขันกับสิ่งเร้าอื่น ๆ อีกหลายอย่างที่อาจจะตอบสนองความ ต้องการรู้อของมนุษย์ได้
4. มนุษย์เป็นผู้กำหนดความต้องการของตนเองจากความสนใจหรือแรงจูงใจที่เกิดขึ้น ในกรณีต่าง ๆ กัน
5. มนุษย์ทุกคนมีความเป็นปัจเจกที่ต้องการส่วนตัว และได้สำรวจและพยายามสร้าง เครื่องมือเพื่อใช้วัดความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมของผู้รับสาร และได้นำเอาองค์ประกอบ 3 อย่างมารวมกันเข้ามาเป็นความต้องการในแง่ต่าง ๆ องค์ประกอบทั้ง 3 นี้ ได้แก่
 - 5.1 Mode คือ ลักษณะของความต้องการ เช่น
 - 5.1.1 ต้องการให้เพิ่มมากขึ้น
 - 5.1.2 ต้องการให้ลดน้อยลง
 - 5.1.3 ต้องการให้ได้มา
 - 5.2 Connection คือ จุดประสงค์ของการติดต่อของบุคคลต่อสิ่งภายนอก
 - 5.2.1 การติดต่อเพื่อรับข่าวสารความรู้
 - 5.2.2 การติดต่อเพื่อความพอใจ เพื่อประสบการณ์ทางด้านอารมณ์
 - 5.2.3 การติดต่อเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์
 - 5.3 Referent คือ บุคคลหรือสิ่งภายนอกที่มนุษย์โยงการติดต่อไปถึง
 - 5.3.1 ตนเอง
 - 5.3.2 ครอบครัว
 - 5.3.3 เพื่อนฝูง
 - 5.3.4 สังคม รัฐบาล

5.3.5 ขนบประเพณี วัฒนธรรม

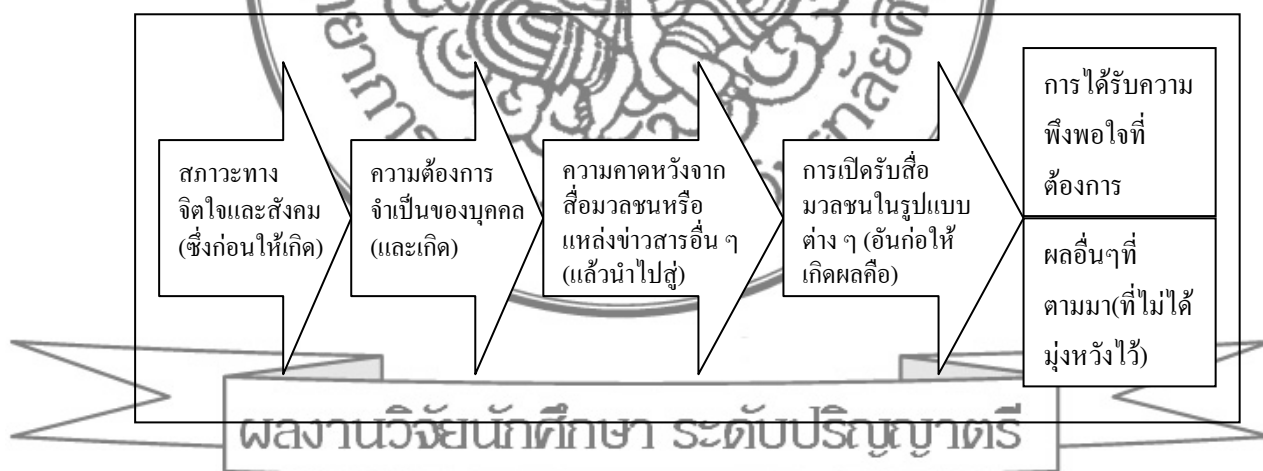
5.3.6 โลก

5.3.7 สิ่งภายนอกอื่นๆ ที่มีความหมายนัยลบ

จากองค์ประกอบทั้งสามนี้ ได้สร้าง ข้อความแสดงความต้องการ (needs) ของบุคคลขึ้นเป็นจำนวน 35 ข้อความ ซึ่งให้เห็นถึงความต้องการของบุคคล ซึ่งสามารถใช้สื่อต่างๆ ตอบสนองความพึงพอใจ (gratifications) ได้ การสร้างข้อความแสดงความต้องการ กล่าวคือ ความต้องการที่จะเพิ่มพูนการติดต่อเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับครอบครัว ซึ่งจะเขียนเป็นภาษาธรรมดาที่เข้าใจง่ายขึ้น หรือ ความต้องการที่จะใช้เวลาอยู่กับครอบครัวของตน หรือ ความต้องการที่จะลดการติดต่อกันเอง นั่นคือ ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยง (escape) จากสถานะที่เป็นจริงในโลก ซึ่งสื่อเพื่อความบันเทิงจะสามารถตอบสนองความต้องการนี้ได้

แบบจำลองทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ

Katz and Others (1974) ในงานวิจัยปี 1974 ของ ได้กล่าวถึงสิ่งที่อยู่เบื้องหลังการพิจารณาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจไว้ ดังแบบจำลอง ดังภาพ

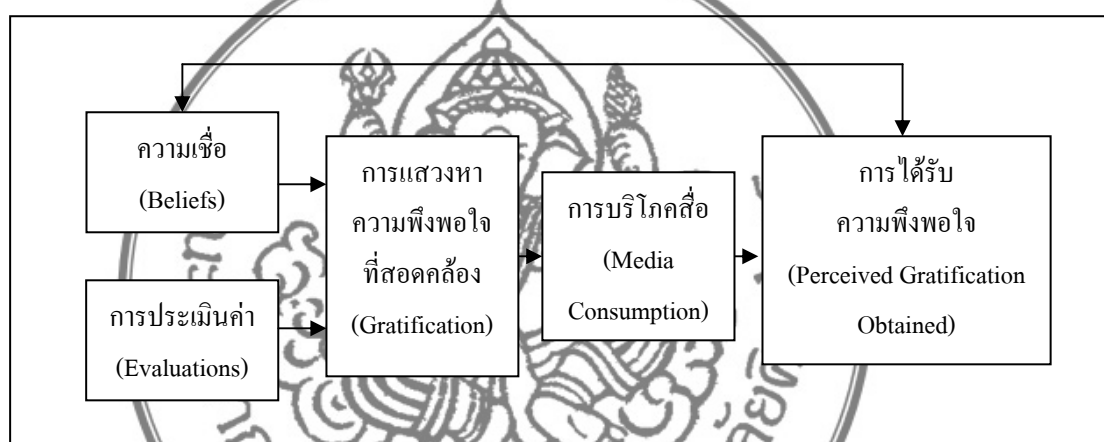


ภาพที่ 7 แบบจำลองทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

แบบจำลองที่ แคทซ์และคณะพยายามสร้างนี้ อธิบายไว้ว่า สภาวะของสังคมและจิตใจที่แตกต่างกันก่อให้เกิดมนุษย์มีความต้องการแตกต่างกันไป ความต้องการที่แตกต่างกันนี้ ทำให้แต่ละคนคาดคะเนว่าสื่อแต่ละประเภทจะสนองความพอใจได้ต่างกันออกไปด้วย ดังนั้น ลักษณะของการใช้สื่อของบุคคลที่มีความต้องการไม่เหมือนกัน จะแตกต่างกันไป ขึ้นสุดท้ายคือ ความพอใจที่ได้รับจากการใช้สื่อก็ย่อมจะต่างกันออกไปด้วย ตัวอย่างของแนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อและความพึงพอใจได้แก่ ปัจเจกคนคนหนึ่งมีความต้องการพื้นฐานที่จะปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จากประสบการณ์เขาก็ตั้ง

ความหวังว่า การใช้สื่อมวลชนอย่างหนึ่งจะทำให้เขาตอบสนองความต้องการดังกล่าวได้เต็มที่ ทำให้เขาเลือกดูรายการโทรทัศน์ อ่านเนื้อหาในหนังสือ ฯลฯ ซึ่งเขาก็ได้รับการตอบสนองความต้องการและได้รับความพึงพอใจ ขณะเดียวกัน ก็จะก่อให้เกิดผลอีกอย่างหนึ่งได้พอกัน คือ เขาอาจตกเป็นผู้ที่ต้องพึ่งพาสื่อมวลชนและมีอุปนิสัยที่เปลี่ยนไป เป็นต้น

Rayburn and Phillip Palmgreen (1985) ได้ร่วมศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อความพึงพอใจ และได้สร้างแบบจำลองขึ้นมาอีกแบบหนึ่งเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ตามแนวคิดนี้เรียกว่า Expectancy Value ซึ่งมีรูปแบบ ดังภาพ



ภาพที่ 8 แบบจำลองการใช้สื่อเพื่อความพึงพอใจ

Rayburn and Palmgreen (1985) ได้อธิบายว่า ความเชื่อและการประเมินค่าสิ่งที่จะได้รับจากสื่อมีอิทธิพลต่อการแสวงหาความพึงพอใจ อันจะส่งผลให้เกิดการบริโภคสื่อ และการบริโภคสื่อก็จะส่งผลให้รับรู้ถึงความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อ ซึ่งจะย้อนกลับไปสร้าง ส่งเสริม หรือเปลี่ยนแปลงความเชื่อและการประเมินค่าสื่อของผู้รับสื่อ ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณลักษณะบางอย่างของสื่อที่สามารถตอบสนองความพอใจของบุคคลนั้น

ชัญญตรา อรนพ ณ อยุธยา (2549) ซึ่งได้ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของการรับรู้ในคุณประโยชน์ของสื่อว่า ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นตัวกำหนดการใช้สื่อ และการรับรู้ในคุณประโยชน์ของสื่อและจากประเภทของสื่อที่ศึกษาพบว่า โทรทัศน์จะถูกเลือกใช้สูงเป็นอันดับหนึ่ง เพราะกลุ่มเป้าหมายเห็นว่าเป็นสื่อที่มีประโยชน์โดยให้ข้อมูลต่างๆ ที่น่าสนใจ และกลุ่มเป้าหมายมีการเลือกใช้อย่างมีจุดมุ่งหมายและเข้าใจถึงคุณประโยชน์ของสื่อที่มีต่อผู้ใช้

ประเภทของความต้องการและการใช้ประโยชน์จากสื่อของแต่ละบุคคล

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับแนวคิดการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้แบ่งประเภทของความต้องการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสารหลากหลาย เช่น

Severin and James (1992) ได้แบ่งรูปแบบการใช้ประโยชน์จากสื่อของบุคคลออกเป็นดังนี้

1. ความเพลิดเพลิน (Diversion) ปรากฏในรูปของการใช้สื่อเพื่อหลบหนีปัญหา เพื่อหลีกเลี่ยงงานประจำและผ่อนคลายอารมณ์

2. มนุษยสัมพันธ์ (Personal Relationships) เพื่อเป็นข้อมูลในการสนทนากับคนอื่นในสังคม หรือเพื่อให้มีโอกาสใช้เวลาอยู่ร่วมกันกับครอบครัว

3. เอกลักษณ์ของบุคคล (Personal Identity or Individual psychology) ได้แก่ เพื่อการเพิ่มคุณค่าหรือสร้างความมั่นใจของตนเอง การเข้าใจตนเอง การค้นหาความจริง เป็นต้น

4. การติดตามข่าวสาร (Surveillance) เช่น ติดตามรายงานความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ในสังคมจากสื่อมวลชนที่ส่งผลกระทบต่อคนหรือช่วยให้คนทำอะไรบางอย่างได้สำเร็จ

นักวิชาการต่าง ๆ ที่สนใจศึกษาและพัฒนาแนวคิดเรื่องการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ตลอดจนงานวิจัยสนับสนุนต่าง ๆ พัฒนาข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญในการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อหรือแรงจูงใจดังนี้

1. ผู้รับสารเป็นผู้แสวงหาข่าวสาร กระตือรือร้น

2. การใช้สื่อจึงมีเป้าหมายโดยตรง

3. สื่อแต่ละชนิดจะมีการแข่งขันในการตอบสนองความพึงพอใจ

4. ลักษณะต่าง ๆ ของผู้รับสารที่จะเชื่อมโยงความต้องการกับโอกาสในการเปิดรับสื่อ

5. การบริโภคสื่อสามารถตอบสนองความพึงพอใจในระดับต่าง ๆ

6. เนื้อหาของสื่อจะไม่สามารถทำนายรูปแบบของความพึงพอใจได้ถูกต้องเสมอไป

7. ลักษณะโครงสร้างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมของสื่ออาจจะทำให้ความต้องการความพึงพอใจแตกต่างกันช่วงของเวลาหรือ สถานการณ์

8. ความพึงพอใจที่ได้รับมีจุดเริ่มต้นมาจากการเปิดรับสื่อ เนื้อหาของสื่อ หรือ สถานการณ์ทางสังคมที่มีส่วนให้เกิดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อขึ้น

Katz (1974) สำหรับปัจจุบันซึ่งเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ทำให้แนวทางการศึกษาผู้บริโภคสื่อกำลังเปลี่ยนไป ผู้บริโภคสื่อกลายเป็นผู้ใช้สื่อเทคโนโลยีการสื่อสารที่กระตือรือร้น (Active) มากกว่าเป็นผู้คอยรับสารเพียงอย่างเดียว (Passive) การศึกษาภายใต้ทฤษฎี

การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจนั้น แทนที่จะถามว่าสื่อส่งผลอย่างไรต่อคน แต่กลับตั้งคำถามว่า “คนใช้ประโยชน์อะไรจากสื่อ” ซึ่งทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจนี้เป็นการศึกษาเรื่องการสื่อสารที่ยอมรับว่าผู้บริโภคสื่อที่นั่นกระตือรือร้น

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ผู้วิจัยเน้นในเรื่องของการใช้ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ โดยการศึกษาการใช้ประโยชน์ของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันไป มีความต้องการที่ต่างกัน รวมถึงยังได้รับประโยชน์ในแต่ละด้านที่ต่างกันอีกด้วย แม้ว่าการใช้ประโยชน์จากพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ จะได้รับประโยชน์มาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับการใช้ประโยชน์ของแต่ละบุคคล อาจเป็นการศึกษาที่มองว่ามนุษย์รู้จักที่จะนำเอาข่าวสารที่ได้จากสื่อไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างไร ดังนั้นแนวคิดนี้จึงมีความสอดคล้องในการนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง เป็นเหมือนเครื่องชี้วัดว่า บุคคลนั้น คิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงเหตุการณ์ และสถานการณ์ต่าง ๆ โดย ทัศนคติ นั้นมาจาก ความเชื่อที่อาจส่งผลถึง พฤติกรรม ในอนาคตได้ ทัศนคติ จึงเป็นเพียง ความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าและความต้องการ จนทำให้เกิดมิติของการประเมิน เพื่อแสดงว่า ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยต่อประเด็นหนึ่ง ๆ ซึ่งถือเป็น การสื่อสารภายในบุคคล (Interpersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบมาจาก การรับสาร อันจะมีผลต่อ พฤติกรรมต่อไป ซึ่งมีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของ ทัศนคติ ไว้ดังนี้

Norman (1971) กล่าวว่า “ทัศนคติเป็นความรู้สึกและความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล สถานที่ สถาบัน และข้อเสนอใด ๆ ในทางที่ยอมรับหรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองพฤติกรรมตามแนวคิดนั้น”

สรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ที่ได้พบเจอหรือรับทราบ ก่อให้เกิดความรู้สึกของอารมณ์ว่าชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย และมีแนวโน้มที่ทำการตอบสนองต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นไปในทางสนับสนุนหรือปฏิเสธ กับเหตุการณ์ หรือสถานการณ์นั้น ๆ ก็เป็นไปได้

ลักษณะและองค์ประกอบ

ทิตยา สุวรรณะชญ (2527) ทัศนคติ เป็นเครื่องบ่งชี้บอกทิศทางของอาการแสดงออกของบุคคลที่จะกระทำต่อสิ่งใด บุคคลหรือสถานการณ์ และเป็นที่ยอมรับกันในระหว่างนักวิชาการว่า ทัศนคติ มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นสภาวะก่อนพฤติกรรมจะโต้ตอบ (Predisposition to Response) ต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ หรือเรียกว่า สภาวะพร้อมที่จะมีพฤติกรรมจริง

2. ทัศนคติจะมีความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลา (Resistant Overtime) แต่ไม่ได้มีความหมายว่าจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

3. ทัศนคติเป็นตัวแปรแฝงที่นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรม กับความรู้สึกนึกคิดไม่ว่าจะเป็นในรูปของการแสดงออกโดยวาจาหรือการแสดงความรู้สึก ตลอดจนการที่จะต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4. ทัศนคติมีคุณสมบัติของแรงจูงใจในอันที่จะทำให้บุคคลประเมินผล และเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งหมายความต่อไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย

องค์ประกอบของทัศนคติ (Attitude Component) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ส่วนของสติและเหตุผล (Cognitive Component) ในส่วนนี้เป็นเรื่องของการใช้เหตุผลของบุคคลในการจำแนกแยกแยะความแตกต่างตลอดจนผลต่อเนื่อง ผลได้ผลเสีย กล่าวคือ การที่บุคคลจะสามารถนำเอาคุณค่าทางสังคมที่ได้รับจากการอบรมสั่งสอน และถ่ายทอดมาใช้ในการวิเคราะห์พิจารณาประกอบเหตุผลของการที่ตนจะประเมิน ข้อแตกต่างระหว่างส่วนนี้กับความรูสึก คือ การพิจารณาของบุคคลในส่วนนี้จะมีลักษณะปลอดจากอารมณ์ แต่จะเป็นเรื่องของเหตุผลอันสืบเนื่องจากความเชื่อของบุคคล

2. ส่วนของความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง บรรดาความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ รักเกลียด หรือกลัว ซึ่งเป็นเรื่องของอารมณ์ของบุคคล

3. ส่วนของแบบพฤติกรรม (Behavioral Component) ซึ่งหมายถึงแนวโน้มอันที่จะมีพฤติกรรม (Action Tendency) แนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมนี้จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับส่วนความรู้สึก ตลอดจนส่วนของสติและเหตุผล ส่วนของแบบพฤติกรรมนี้จะเป็นส่วนที่บุคคลพร้อมที่จะมีปฏิกิริยาแสดงออกต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

หน้าที่และประโยชน์ของทัศนคติ

เลอพงษ์ แดงเนียม (2540) ได้กล่าวถึงหน้าที่และประโยชน์ของทัศนคติไว้คล้าย ๆ กันว่ามี 4 ประการ ดังนี้

1. หน้าที่ให้ความเข้าใจ (Understanding or Knowledge Function) ทัศนคติหลายอย่างช่วยให้เข้าใจโลกและสภาพแวดล้อม ได้เรียนรู้และเข้าใจการกระทำของบุคคลในสังคม สามารถอธิบายและคาดคะเนการกระทำของตนเอง และของบุคคลอื่น

2. หน้าที่ป้องกันตนเอง (Ego-defense or Protect Their Self-esteem) บ่อยครั้งที่บุคคลจำเป็นต้องหาทางออกให้กับตนเอง เพื่อความสบายใจ เป็นต้นว่า คนที่ชอบพูดว่าคนอื่น ๆ ก็จะมีหาทางปกป้องตนเองว่า การที่ตนทำเช่นนั้นก็เพราะมีความจริงใจต่อเพื่อนฝูง

3. หน้าที่ในการปรับตัว (Adjective Function or Need Satisfaction) ทัศนคติจะช่วยบุคคลในด้านการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม โดยปกติบุคคลมักจะคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเป็นสำคัญ และจะพัฒนาทัศนคติตามทางที่คาดว่าจะสนองตอบสนองต่อความต้องการของตนเองได้ เช่น คนหันมาชอบการศึกษาเล่าเรียน เพราะเชื่อว่าการศึกษาสูงจะช่วยให้มีชีวิตที่ดีขึ้น

4. หน้าที่แสดงออกซึ่งค่านิยม (Value Expression) ทัศนคติช่วยให้บุคคลได้แสดงออกซึ่งค่านิยมของตนเอง ตัวอย่างคนที่มีความซื่อสัตย์มากก็จะแสดงออกโดยการไม่ชอบนอ้รราชฎ์บังหลวง

การเกิดทัศนคติ

ขวัญชัย ไทยเอียด (2548) กล่าวว่า การเกิดทัศนคติว่ามีใช้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด (Inborn) หากพัฒนาขึ้นมาภายหลังเป็นผลของปัจจัยต่าง ๆ อันเป็นภูมิหลังของบุคคลนั้น ๆ เช่น ชาติกำเนิด การศึกษาอบรมที่ได้รับประสบการณ์ในชีวิตสภาพแวดล้อมที่เผชิญอยู่จริง ความคาดหวังหรือเป้าหมายในชีวิตของบุคคลนั้น ๆ รวมตลอดถึงความบีบคั้นหรืออุปสรรคที่เผชิญอยู่ด้วย

การเกิดและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเป็นไปตามหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์และการติดต่อกับผู้อื่น
2. การถ่ายแบบอย่างจากสภาพการณ์หนึ่งไปสู่อีกสภาพการณ์หนึ่ง
3. การสนองความต้องการของตนเอง

สรุปได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่าขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัย 2 ประการ ดังนี้

1. ประสบการณ์ที่มีต่อบุคคล สิ่งของ ประสบการณ์ตรงและการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็น รูปภาพหรือได้อ่านเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ แต่ก็ไม่ได้เห็นและไม่ได้ทดลองจริง ซึ่งถือว่าเป็นประสบการณ์โดยอ้อม เนื่องจากทัศนคติเกิดจากการรับทราบ ดังนั้น บุคคลไม่อาจมีทัศนคติต่อสิ่งที่เขาได้มีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้เลย

2. ค่านิยมและการตัดสินใจ ค่านิยม การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะมีทัศนคติอย่างไรต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือจะมีความรู้สึกกว่าสิ่งนั้นถูกหรือผิด ย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมค่านิยมและมาตรฐานของกลุ่มที่บุคคลนั้นใช้ชีวิตอยู่

กระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ทัศนคติจึงสามารถก่อตั้งและเปลี่ยนแปลงได้ MoGuire (1969, อ้างถึงใน สุวาณี คิเรกวัฒน์ 2538) ได้วิเคราะห์กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติเป็น 4 ขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. การเอาใจใส่ (Attention) การที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลนั้น ในขั้นต้นนั้นจะต้องมีความสนใจ และเอาใจใส่รับรู้ข้อความในการชักจูง ถ้าผู้รับการชักจูงขาดการเอาใจใส่รับรู้สิ่งที่ชักจูง การชักจูงจะถูกชะงักงันเสียตั้งแต่เริ่มต้น

2. ความเข้าใจ (Comprehension) ความเข้าใจจะเกิดได้เมื่อบุคคลเอาใจใส่รับฟังสารสื่อ นอกจากนั้นมียอดประกอบอื่นๆ ที่จะเข้ามามีผลต่อความเข้าใจสารสื่อชักจูงที่สำคัญ เช่น องค์ประกอบเกี่ยวกับสารสื่อควรใช้ข้อความชักจูงที่ทำให้ผู้รับเกิดความเข้าใจง่าย มีความน่าเชื่อถือ มีวิธีการชักจูงที่สอดคล้องกับลักษณะของผู้รับ

3. การยอมรับ (Yielding) มี 3 แบบ คือ

3.1 การยอมตาม (Compliance) เป็นการยอมรับการชักจูง เพราะหวังรางวัลและหลีกเลี่ยงการลงโทษ

3.2 การเลียนแบบเทียบเคียง (Identification) เป็นการยอมรับการชักจูง เพราะหวังที่จะทำตนให้คล้ายคลึงกับผู้ชักจูง

3.3 การยอมรับเข้าใจภายในตน (Internalization) เป็นการยอมรับเพื่อผลประโยชน์ที่ได้รับและทำให้เขาเข้าใจโลกที่ดียิ่งขึ้น

4. ความจำ (Retention) เมื่อเกิดการยอมรับแล้ว การเปลี่ยนทัศนคติจะอยู่คงทนนานสักเท่าไรขึ้นอยู่กับความจำในเรื่องราวเกี่ยวกับทัศนคตินั้น ๆ

ทัศนคติเกี่ยวกับเปลี่ยนทัศนคติว่าสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ เปลี่ยนส่วนประกอบทางด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) ของผู้เรียน เพราะถ้าทัศนคติทางด้านความรู้เปลี่ยนแปลงก็มีแนวโน้มที่จะทำให้ส่วนประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective) และส่วนประกอบทางด้านการกระทำเปลี่ยนแปลงด้วย ทำได้โดยวิธีแนะแนว เช่น การอธิบาย ชี้แจง จัดอภิปราย หรือเชิญวิทยากรมาบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเพราะ ผู้เรียนอาจจะทราบมาเพียงครั้ง ๆ กลาง ๆ หรือ ข้อมูลที่ทราบมาไม่ถูกต้องก็ได้ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ โดยการพาผู้เรียนไปชมของจริงให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง

ภิรมย์ เจริญผล (2538) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติไว้ดังนี้ คือ ถ้าพบว่าผู้เรียนมีทัศนคติที่ไม่พึงประสงค์ ผู้สอนควรที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียนให้ไปในทางพึงประสงค์ วิธีการที่ผู้สอนอาจใช้ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ดังต่อไปนี้

ชี้แจงอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างแจ่มแจ้ง บางทีผู้เรียนอาจมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพราะได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างครึ่งๆกลางๆ ถ้าผู้เรียนได้ทราบ ข้อเท็จจริงทั้งหมด ผู้เรียนอาจเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้

โดยเหตุที่อารมณ์มักมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติมาก การให้ผู้เรียนได้ดูภาพยนตร์หรือ ได้ฟังเรื่องราวที่ยั่วอาจารย์ให้ชอบสิ่งที่เด็กไม่ชอบมาก่อน ก็อาจช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนทัศนคติได้มากเหมือนกันด้วยเหตุที่สิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ดังนั้นถ้าผู้สอนต้องแก้ไขทัศนคติของผู้เรียน ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนคบหาสมาคมกับเพื่อน เพราะบางครั้งผู้เรียนสามารถแก้ไขทัศนคติบางอย่างได้โดยการเอาอย่างจากเพื่อน การอ่านหนังสือที่ดีก็ช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้บางโอกาส แต่ผู้สอนต้องคอยอธิบายกับผู้เรียน และชี้ช่องให้ผู้เรียนมองเห็นจุดสำคัญหลังจากที่ได้อ่านหนังสือแล้ว การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน โดยการกระทำ อาจจะช่วยแก้ไขทัศนคติของเด็กได้มาในขณะที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์นั้น ๆ ผู้สอนจะต้องคอยดูแลและให้ความช่วยเหลืออยู่ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างแจ่มแจ้ง

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติของบุคคลเป็นไปตามประสบการณ์การเรียนรู้ โดยแต่ละคนมีความเหมือนและแตกต่าง เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ ทัศนคติเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของบุคคลแต่ละคน และทัศนคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเป็นตัวก่อให้เกิดพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ๆ ขึ้น เป็นเรื่องที่ยากจะพยายามเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งให้เป็นไปในทิศทางตามที่ต้องการ เว้นเพียงแต่ว่าสิ่งที่บุคคลนั้น ๆ ได้รับความพึงพอใจหรือผลตอบแทนที่เป็นที่พึงพอใจแก่ตนเอง และเป็นผลตอบแทนที่ผู้รับรู้สึกคุ้มค่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลของการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน

ประภากรณ์ พลายนธ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคาดหวัง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ จากการใช้อินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง (ADSL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เมื่อศึกษาถึงความสนใจในกลุ่มวิชาพบว่า กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์เป็นกลุ่มวิชาที่กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจมากที่สุด และความคาดหวังการใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (ADSL) ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คาดหวังจะได้รับความบันเทิง สนุกสนานและผ่อนคลายความเครียด ในขณะที่ความคาดหวังเพื่อใช้สนทนาผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ การรับ-ส่ง และถ่ายโอนข้อมูล และการรับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์มีน้อยที่สุดในส่วนด้านของการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (ADSL) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์เพื่อความบันเทิงสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด มากกว่าเพื่อการศึกษาหาความรู้ หรือ

ติดตามข่าวสารสำคัญทั้งภายในและภายนอกประเทศ ในส่วนด้านของพฤติกรรมกาเปิดรับกับ ความคาดหวังในการใช้อินเตอร์เน็ตความเร็วสูง (ADSL) พบว่า ผู้ที่มีความถี่ในการใช้อินเตอร์เน็ต ความเร็วสูง (ADSL) มาก มีความคาดหวังมาก เช่นเดียวกันกับการศึกษาพฤติกรรมกาเปิดรับกับ การใช้ประโยชน์จากอินเตอร์เน็ตความเร็วสูง (ADSL) ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ หากมี ระยะเวลา มาก จะมีการใช้ประโยชน์มาก ในด้านของความคาดหวังในการใช้อินเตอร์เน็ตความเร็ว สูง (ADSL) กับการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากการใช้อินเตอร์เน็ตความเร็วสูง (ADSL) เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังมาก มีการใช้ประโยชน์และความพึง พอใจมากในการใช้อินเตอร์เน็ตความเร็วสูง (ADSL) มากเช่นกัน

พิณวลี อังศุพันธ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา” พบว่าในปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ ทั้ง 4 แห่ง ระบบการบริหารจัดการยังขาดปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ 4M คือ การขาดบุคลากร (Man) ที่ม ีความรู้และความเข้าใจในงานพิพิธภัณฑ์ ทั้งเรื่องของกาดำเนินงาน การดูแลรักษา ซ่อมแซมวัตถุที่ ถูกต้องและเหมาะสม ขาดวัสดุ อุปกรณ์ (Material) ที่ต้องใช้ในกาดำเนินงานต่างๆ ได้อย่าง เหมาะสม ยังไม่มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายที่ชัดเจน และต่อเนื่อง (Money) ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของ สาธารณูปโภค ค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุสิ่งพิมพ์ และขาดการวางแผนงานที่มีความมั่นคง และยั่งยืน (Management) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

มะนอน ราโอบ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี” พบว่า ความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยคาดหวังว่าจะศึกษาต่อด้าน สามัญและศาสนาตามความถนัด จุดมุ่งหมายของการศึกษาต่อเพราะว่าต้องมีการจะมีหน้าที่การงาน และอาชีพที่มั่นคงได้ในอนาคต รวมทั้งคาดหวังที่จะประกอบอาชีพในอนาคตตามสาขาที่เลือก ศึกษา ผู้ปกครองให้บุตรตัดสินใจด้วยตนเองในการเลือกอาชีพ สำหรับนักเรียนที่คาดหวังว่าจะไม่ ศึกษาต่อ จะออกมาทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัวก่อนถ้ามีโอกาสก็จะศึกษาต่อ ในด้านของปัจจัยที่ ส่งผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนเกิดจาก 5 ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านผู้เรียน เกิดจาก การได้รับรู้ข่าวสารที่หลากหลายและได้รับแรงจูงใจจากครอบครัว ปัจจัยที่สองด้านครอบครัว เกิด จากการพักอาศัยอยู่กับครอบครัว ผู้ปกครองสนับสนุนให้บุตรได้รับการศึกษา และมีความใกล้ชิด สนิทสนมกับนักเรียน ปัจจัยที่สามด้านเศรษฐกิจ เกิดจากอาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง ปัจจัยที่สี่ ด้านสังคมและวัฒนธรรม เกิดจากค่านิยมของบุคคลในชุมชน การมีส่วนร่วมของกลุ่มเพื่อน บทบาทของสื่อ และพ่อแม่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อ และปัจจัยสุดท้ายด้าน โรงเรียน เกิดจาก จุดมุ่งหมายของการแนะแนว ความสนใจกิจกรรม วิธีการแนะแนว การบริการแนะแนว การให้

คำปรึกษาของครูประจำชั้น ความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียน นโยบายทางการศึกษาของโรงเรียน การมุ่งเน้นให้ศึกษาต่อทั้งศาสนาและสามัญ ทุนการศึกษา การติดตามผลนักเรียน และการเก็บข้อมูลทางสถิตินักเรียนที่ศึกษาต่อ

ธนาภา วุฒินาโณ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานการเกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี” พบว่านักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ประโยชน์ และความพึงพอใจมาจากการเยี่ยมชม โครงการต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมทางการเกษตรตามแนวพระราชดำริ กิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมในเรือนไทย 4 ภาค นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากในการบริการและแหล่งบริการที่เกี่ยวข้อง ส่วนปัญหาของนักท่องเที่ยว พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ประกอบการจัดการแสดงเสีย รวมทั้งเนื้อหาพิพิธภัณฑ์ไม่เป็นปัจจุบัน จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรซ่อมคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ประกอบการจัดแสดงให้ใช้งานได้ และควรมีการปรับปรุงพัฒนาเนื้อหาและการจัดพิพิธภัณฑ์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ จากการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ที่พัก ปัจจุบัน ได้รับความรู้ ประโยชน์ และความพึงพอใจจากการเยี่ยมชม โครงการต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมทางการเกษตรตามแนวพระราชดำริ กิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมในเรือนไทย 4 ภาค รวมทั้งการบริการและแหล่งบริการที่เกี่ยวข้อง บางประการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กมลพรรณ ญาณโกมุ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคาดหวังของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนในจังหวัดอ่างทอง” พบว่า ด้านสภาพทั่วไป ด้านการให้บริการยืมคืนหนังสือ สื่อโสตทัศนและอินเทอร์เน็ตและด้านบุคลากร ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนในจังหวัดอ่างทองมีความคาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ใช้บริการห้องสมุดจำแนกตามสถานภาพการเป็นสมาชิกห้องสมุด พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดที่มีสถานภาพเป็นสมาชิกต่างก็มีความคาดหวังในสภาพทั่วไป ด้านการให้บริการยืมคืนหนังสือ สื่อโสตทัศนและอินเทอร์เน็ตและด้านบุคลากร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

ชนัญสรุ อรนพ ณ อยุธยา (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการแสวงหาและการเรียนรู้จริยธรรมของเยาวชน” พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความหมายจริยธรรมว่าเป็นความดี การประพฤติที่ดีงาม สำนึกผู้ผิดชอบชั่วดีโดยเริ่มสนใจเรียนรู้จริยธรรมตั้งแต่วัยเยาว์ และมีแรงจูงใจในการแสวงหา และเรียนรู้จริยธรรมจากปัจจัยภายในตัวเอง ส่วนการสื่อสารจริยธรรมผ่านสื่อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะการแสวงหา และเรียนรู้ทางจริยธรรมผ่านสื่อในลักษณะผสมผสานทั้งสื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีการเปิดรับและ

การตอบกลับสารเกี่ยวกับจริยธรรมผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับต่ำมาก และเครื่องมือที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับในระดับต่ำมากที่สุดได้แก่ เว็บไซต์ (website) จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และเว็บบอร์ด (webboard) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างจะเลือกเปิดรับเว็บไซต์ที่เป็นแหล่งเรียนรู้จริยธรรมทางกายภาพของตนเองเป็นประจำมากกว่าเว็บไซต์จริยธรรมของแหล่งอื่น ความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ต่างเพศกันจะมีพฤติกรรมการสื่อสารจริยธรรมที่ต่างกัน โดยเพศหญิงมีพฤติกรรมการสื่อสารจริยธรรมผ่านสื่อในระดับที่มากกว่าเพศชาย ส่วนปัจจัยด้านการเปิดรับเนื้อหาจริยธรรมทางสื่อมวลชนได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ และนิตยสาร มีความสัมพันธ์โดยโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์ระดับสูง ส่วนปัจจัยเรื่องความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศพบเพียงปัจจัยเดียว คือ ความเป็นชุมชนออนไลน์ที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับเนื้อหาจริยธรรมผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ศศิวิมล ชันแข็ง (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “การเปิดรับ ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์รายการ คนค้นคน ของผู้ชมรายการในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า (1) ผู้ชมรายการ “คนค้นคน” กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ ติดตามชมรายการ มา 1 ปี โดยชมพร้อมสมาชิกครอบครัว ชมในช่วงดำเนินเรื่องของบุคคลที่ปรากฏในรายการมากที่สุด และใช้เวลาในการรับชม 31-45 นาที (2) ผู้ชมรายการมีความพึงพอใจด้านเนื้อหาของรายการมากที่สุด เพราะเนื้อหาที่น่าสนใจให้แง่คิดที่เป็นอุทาหรณ์สอนใจ (3) ผู้ชมรายการมีการใช้ประโยชน์จากรายการได้แก่ ได้ความรู้ทางศีลธรรม และคำนึงไปใช้ในการดำเนินชีวิตมากที่สุด (4) การเปิดรับรายการมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อรายการ “คนค้นคน” และ (5) การเปิดรับรายการมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากรายการ “คนค้นคน”

ขวัญชัย ไทยเอียด (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนต่อการอนุรักษ์ป่าชายเลน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่” พบว่า (1) ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เกือบครึ่งหนึ่งมีอายุ 46 ปีขึ้นไป มากกว่าครึ่งมีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา เกือบครึ่งประกอบอาชีพประมง มีรายได้เฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3,001-9,000 บาท เข้ามາตั้งถิ่นฐานในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่ มากกว่า 16 ปี และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์ (2) ประชาชนมีทัศนคติในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในระดับที่ดี โดยภาพรวมทัศนคติของประชาชนต่อการอนุรักษ์ป่าชายเลน ด้านความรู้สึกรู้สึกเห็นความสำคัญ อยู่ในระดับที่ดีกว่าด้านความรู้ความเข้าใจ และในด้านแนวโน้มพฤติกรรม (3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าชายเลน ได้แก่ ปัจจัย เพศ อาชีพ ระยะเวลาการอยู่อาศัย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบนิเวศ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

พิเชษฐ จันทรรั้งมีฉาย (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “แนวความคิดในการออกแบบพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” พบว่า พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นควรตั้งอยู่ในเขตการใช้ที่ดินทางศาสนาที่ดี นั่นหมายความว่า หรืออนุรักษ์ที่ดี ควรมีความสัมพันธ์กับเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นด้วย เช่น โบราณสถาน เขตเมืองเก่า วัดเก่า เป็นต้น ในส่วนสภาพแวดล้อมโดยรอบนั้น ควรให้ทางเข้าออกเชื่อมต่อกับถนนสายหลัก ซึ่งมีมุมมองเว้นระยะเพื่อการมองเห็นพอสมควร และรูปแบบอาคารควรแตกต่างจากสถาปัตยกรรมโดยรอบ เพื่อสร้างเอกลักษณ์จากความขัดแย้ง ลักษณะของการจัดผังแบบเปิดโล่ง เพื่อให้อาคารสามารถระบายอากาศได้ดี และจะทำให้เกิดพื้นที่โล่งตรงกลางผนังสำหรับนำแสงธรรมชาติมาใช้ได้อีกทางหนึ่ง

ปิยะนารถ โพนเงิน (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนอนุบาลมยุรี จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ด้านบริบทของโรงเรียนผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านบริบทของโรงเรียนอนุบาลมยุรีในระดับมาก ความคาดหวังอื่นๆ ประกอบด้วย ให้มีการแจ้งพัฒนาการของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ รองลงมา คือ เมื่อเกิดอุบัติเหตุฉุกเฉินติดต่อผู้ปกครอง และบุคลากรมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง รวมทั้งโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบ ในด้านปัจจัยเบื้องต้นของโรงเรียน ผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านปัจจัยของโรงเรียนอนุบาลมยุรีในระดับมาก ความคาดหวังของผู้ปกครองด้านนี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคาดหวังอื่นๆ ประกอบด้วย บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและผู้ปกครอง รองลงมาคือบุคลากรมีวุฒิภาวะเหมาะสม และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความปลอดภัย รวมทั้งครูเข้าใจศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ในด้านกระบวนการของโรงเรียน ผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านกระบวนการของโรงเรียนอนุบาลมยุรีในระดับมาก ความคาดหวังของผู้ปกครองด้านนี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคาดหวังอื่นๆ ประกอบด้วย ความคาดหวังเป้าหมายของโรงเรียนในการสร้างความพร้อมให้นักเรียนด้านสติปัญญาและด้านอารมณ์และจิตใจ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมแบบบูรณาการที่เหมาะสมด้านสติปัญญาและการให้การบ้านที่เสริมทักษะ ในด้านผลผลิตของโรงเรียน ผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านผลผลิตของโรงเรียนอนุบาลมยุรีในระดับมาก ความคาดหวังของผู้ปกครองด้านนี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคาดหวังอื่นๆ ประกอบด้วย มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน มีการรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกระยะ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครูผู้สอน รวมไปถึงนักเรียนมีความสุขกับการร่วมกิจกรรมและให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง ได้ว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังในด้านปัจจัยเบื้องต้นของโรงเรียน การจัดการศึกษาสำหรับเด็กอนุบาลให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อพัฒนาเด็กไปในแนวทางที่ถูกต้องตามหลักวิชาการนั้น สิ่งหนึ่งที่นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการเกื้อหนุนให้เด็กอนุบาลได้รับการพัฒนาด้วยวิธีที่ถูกต้องเมื่อได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเป็นแรงเสริมทางบ้านด้วย

พัชรินทร์ ภูพัฒน์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการสร้างเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการสร้างเขื่อนปากมูล มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการสร้างเขื่อนปากมูลพบว่า การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการสร้างเขื่อนปากมูล มีความแตกต่างกันกับอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการสร้างเขื่อนปากมูลไม่มีความแตกต่างกับเพศ และรายได้

สรศักดิ์ สมแสง (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร และการใช้ประโยชน์จากข่าวสารของแรงงานต่างจังหวัดที่เข้ามาทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ 31-40 ปี โดยมีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมีรายได้ต่อวัน 150-200 บาท สถานภาพโสด ปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน (กรรมกร) และกลุ่มงานช่าง (ช่างปูน/ช่างไม้/ช่างเหล็ก) ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยทำงานก่อสร้างมานานมากกว่า 4 ปี และส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่ออยู่ในระดับน้อย โดยมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ สื่อมวลชนประเภทวิทยุ และ หนังสือพิมพ์ ตามลำดับ โดยการเปิดรับข่าวสารประเภทความบันเทิงมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ประเภทข่าว โฆษณาบริการสินค้า และความรู้ ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากข่าวสารในระดับปานกลาง และให้ความสนใจกับข่าวสาร และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาดู หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น และใช้เพื่อความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด

สิรินยา จุฑาเทียบ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง “การนำเสนอระบบจัดการพิพิธภัณฑสถานของดีเมืองกาฬสินธุ์ เพื่อการศึกษาของชุมชน” พบว่าพิพิธภัณฑสถานของดีเมืองกาฬสินธุ์ มีประโยชน์ในหลายด้าน ทั้งให้ความรู้ ความรู้สึกรักภูมิใจในภูมิลำเนาตลอดจนสนุกสนานเมื่อเข้าชม นอกจากนี้พิพิธภัณฑสถานยังมีประโยชน์ในการสอนและสามารถใช้เป็นสื่อการสอนในหลากหลายวิชาได้ พิพิธภัณฑสถานของดีเมืองกาฬสินธุ์จึงถือได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญของชุมชน

อนุชิต มุรธาทิพย์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติ ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการ ตีสิบ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.” พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าชมรายการ ตีสิบ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 18-23 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพนักเรียนและนักศึกษา และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท สำหรับพฤติกรรมการทำรายการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชมบ่อย ๆ 3 ครั้งต่อเดือน และชมเป็นเวลานานกว่า 8 เดือนขึ้นไป โดยตั้งใจชมมากแต่เปลี่ยนช่องเมื่อมีโฆษณา และชอบชมช่วงเรียลทีวีมากที่สุดและชอบเป็นอันดับ 1 ทัศนคติต่อรายการ ตีสิบ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติทั่วไปต่อรายการ และทัศนคติต่อ

รายการในแต่ละช่วงดีมาก โดยช่วงเปิดรายการ กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติดีมากที่สุด การทดสอบสมมุติฐาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่เพศที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อรายการ ดีลิบ ไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระดับอายุ 35 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพนักเรียน/นักศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จะมีทัศนคติต่อรายการดีมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เพศที่ต่างกันจะมีพฤติกรรมในการชมรายการดีลิบ ไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมในการชมรายการแตกต่างกัน ในส่วนของข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อรายการ “ดีลิบ” พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดครั้งนี้ ช่วงต้นตอนเปิดรายการให้เพิ่มเนื้อหาสาระให้มากขึ้น ช่วงเรียลทีวี ต้องการให้เพิ่มเนื้อหาสาระให้หลากหลายและเพิ่มเวลา

สรุปได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีประเด็นที่เกี่ยวสอดคล้องกับงานวิจัยของข้าพเจ้าเรื่อง ความคาดหวังและสิ่งที่รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ในด้านความความหวังและสิ่งที่ได้รับ คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคาดหวังมากก็จะมีการใช้ประโยชน์ และมีความพึงพอใจมาก และได้รับประโยชน์จากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์เหมือนกัน และยังสอดคล้องในด้านประโยชน์ของพิพิธภัณฑ์ เช่น ให้ความรู้ ความรู้ลึกซึ้งภาคภูมิใจ ตลอดจนสนุกสนานเมื่อเข้าชม และนอกจากนั้น พิพิธภัณฑ์ยังมีประโยชน์ในการสอนและยังสามารถใช้เป็นสื่อการสอนได้อีกด้วย สรุปได้ว่าพิพิธภัณฑ์จึงถือได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญของประชาชนทุกเพศทุกวัย

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ประชากรที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 จำนวน 15,934 คน (สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร 2552)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีคำนวณสูตรของ (Taro Yamane 1973, อ้างถึงใน राम รสทิพย์ 2547) โดยให้มีระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 โดยให้

เป็นตัวแทนของประชากรที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

ซึ่งคำนวณจากสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + n(e)^2}$$

โดยที่ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

E แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \text{โดยแทนค่าจะได้} \quad n &= \frac{15,934}{1+15,934 (0.05)^2} \\ n &= 399.97 \\ n &\approx 400 \text{ คน} \end{aligned}$$

จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตร Yamane ที่ 95% ได้จากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sample) เป็นการสุ่มตัวอย่างจากหน่วยย่อยของประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยเปิดโอกาสให้หน่วยย่อยของประชากรทุกหน่วยมีสิทธิ์ได้รับการเลือกเท่า ๆ กัน (ศิริชัย กาญจนวาสิ 2550) โดยมีการแบ่งเก็บแบบสอบถามวันละ 50 ชุด เป็นเวลา 8 วัน เพื่อให้มีความครอบคลุมของกลุ่มตัวอย่างและได้รับความสนใจในการให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจาก เอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามที่สร้างขึ้นประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close-ended Questionnaire) กำหนดคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือก (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ต่อเดือน เหตุผลของการเข้าชม และช่วงเวลาในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) เป็นข้อคำถามแบบปิด (Close-ended Question)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ได้แก่ ความถี่ เหตุผลช่วงเวลาในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร และการเข้าชมพิพิธภัณฑ์อื่น ๆ ภายในกรุงเทพมหานคร ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) เป็นข้อคำถามแบบปิด (Close-ended Question)

ตอนที่ 3 ความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เป็นข้อคำถามแบบปิด (Close-ended Question) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 6 ด้านดังต่อไปนี้ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านรูปแบบการนำเสนอ 3) ด้านพื้นที่จัดแสดง 4) ด้านผู้นำชมและเจ้าหน้าที่ 5) ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก 6) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร และสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended question) เพื่อให้แสดงความคิดเห็นอื่น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปแก้ไขพัฒนาต่อไป

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบอิงเกณฑ์ (Criterion reference) หมายถึง การกำหนดเกณฑ์ตายตัวไว้ตามค่าที่กำหนด ใช้ในกรณีที่การวัดหรือการใช้ค่าของข้อมูลได้กำหนดความหมายไว้ตายตัวแล้ว เช่น 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย 3 หมายถึง ปานกลาง 4 หมายถึง มาก และ 5 หมายถึง มากที่สุด เป็นต้น กรณีเช่นนี้เมื่อค่าเฉลี่ยออกมาแล้วควรแปลความหมาย ดังนี้ กรณีแบ่งเป็น 5 ระดับ

1.00 - 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายถึง	น้อย
2.50 - 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
3.50 - 4.49	หมายถึง	มาก
4.50 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด

1. เกณฑ์การให้คะแนนของความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ดังนี้

โดยมีการกำหนดน้ำหนักคะแนนประจำแต่ละช่วง ดังนี้

คาดหวังมากที่สุด	=	5
คาดหวังมาก	=	4
คาดหวังปานกลาง	=	3
คาดหวังน้อย	=	2
คาดหวังน้อยที่สุด	=	1

และกำหนดเกณฑ์การแปลค่าน้ำหนักข้างต้น ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	หมายถึง คาดหวังมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง คาดหวังมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง คาดหวังปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง คาดหวังน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง คาดหวังน้อยที่สุด

2. เกณฑ์การให้คะแนนของสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ดังนี้

โดยมีการกำหนดน้ำหนักคะแนนประจำแต่ละช่วง ดังนี้

ได้รับมากที่สุด	= 5
ได้รับ มาก	= 4
ได้รับปานกลาง	= 3
ได้รับน้อย	= 2
ได้รับน้อยที่สุด	= 1

และกำหนดเกณฑ์การแปลค่าน้ำหนักข้างต้น ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	หมายถึง ได้รับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง ได้รับ มาก
2.50 - 3.49	หมายถึง ได้รับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง ได้รับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง ได้รับที่น้อยที่สุด

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร หนังสือ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเรียบเรียงและรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษางานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามงานวิจัยในครั้งนี้

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม หรือข้อมูลทางประชากรศาสตร์ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา จำนวน 5 ข้อ ด้านรูปแบบการนำเสนอ จำนวน 5 ข้อ ด้านพื้นที่จัดแสดง จำนวน 5 ข้อ ด้านผู้นำชมและเจ้าหน้าที่ จำนวน 5 ข้อ ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก จำนวน 5 ข้อ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 5 ข้อ และข้อเสนอแนะของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร รวมจำนวน 39 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความถูกต้องของภาษาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามอีกครั้ง (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข)

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิไปทำการทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่ผู้วิจัยจะศึกษา คือ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 ตัวอย่าง ในวันที่ไม่ได้เก็บข้อมูลและนำมาทดสอบเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามวัดความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ได้ทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha's Coefficient) เท่ากับ 0.96 (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค)

6. นำแบบสอบถามไปรวบรวมข้อมูลในภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำศึกษา คือ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ระหว่างเดือนสิงหาคม 2553 จำนวน 400 คน

7. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ในการอำนวยความสะดวกและ อนุญาตในการให้ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างภายในพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งรอเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยแบ่งแบบสอบถามเป็น 8 ส่วนเท่า ๆ กัน ส่วนละ 50 ชุด ในการแจกแบบสอบถามให้กับผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ครอบคลุมทุกกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างและขอรับคืนทันทีเมื่อทำเสร็จในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด จำนวน 400 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาทำการวิเคราะห์ค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. สถิติพรรณนา เพื่อใช้บรรยาย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บรรยายลักษณะทางประชากรศาสตร์ หรือข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร
2. สถิติอนุมาน คือ ตัวสถิติ Dependent t-test เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “ความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร” ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน และนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โปรแกรม SPSS โดยการวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้ศึกษาขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร
- ตอนที่ 3 ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร
- ตอนที่ 4 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร
- ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	151	37.8
หญิง	249	62.2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 18 ปี	291	72.8
18-23 ปี	63	15.8
24-29 ปี	17	4.2
30-35 ปี	9	2.2
36-40 ปี	12	3.0
41 ปีขึ้นไป	8	2.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาตอนต้น	6	1.5
ประถมศึกษาตอนปลาย	77	19.2
ปวช./ปวส.	30	7.5
มัธยมศึกษาตอนต้น	175	43.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย	30	7.5
ปริญญาตรี	66	16.5
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	16	4.0
อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	350	87.5
พนักงาน	20	5.0
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	16	4.0
รับจ้าง	5	1.2
ธุรกิจส่วนตัว	9	2.2
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,000 บาท	275	68.8
5,001 - 10,000 บาท	66	16.5
10,001 - 15,000 บาท	22	5.5
15,001 - 20,000 บาท	12	3.0
20,001 - 25,000 บาท	10	2.5
25,000 บาทขึ้นไป	15	3.8

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เพศของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เป็นเพศชาย จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 และเพศหญิง จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2

2. อายุของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 72.8 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 18 - 23 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.8 อายุระหว่าง 24 - 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.2 อายุระหว่าง 36-40ปี คิดเป็นร้อยละ 3.0 อายุระหว่าง 30 - 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.2 และอายุ 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

3. ระดับการศึกษาของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมา คือ ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 19.2 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 16.5 ปวช./ปวส. และมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 7.5 ปริญญาโทหรือสูงกว่า ร้อยละ 4.0 และระดับประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

4. อาชีพของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 87.5 รองลงมา คือ พนักงานทั่วไป ร้อยละ 5.0 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 4.0 ประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 2.2 และรับจ้าง ร้อยละ 1.2 ตามลำดับ

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 68.8 รองลงมา คือ มีรายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท ร้อยละ 16.5, รายได้ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท ร้อยละ 5.5 รายได้ระหว่าง 25,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 3.8, รายได้ระหว่าง 15,001 20,000 บาท ร้อยละ 3.0 และรายได้ระหว่าง 20,001 - 25,000 บาท ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

ผลงานวิจัยนันทศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานครของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

พฤติกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนครั้งของการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ		
1 ครั้ง	311	68.8
2 ครั้ง	62	16.5
3 ครั้ง	18	5.5
4 ครั้ง	4	3.0
5 ครั้ง	2	2.5
มากกว่า 5 ครั้ง	3	3.8
เหตุผลของการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ		
ทัศนศึกษา	247	61.8
เก็บข้อมูลทำรายงาน	48	12.0
มาศึกษาดูงานกับคณะทำงาน	14	3.5
สนใจอยากดูและศึกษาเพิ่มเติม	44	11.0
มาเกี่ยวกับครอบครัว	47	11.8
ช่วงเวลาในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ		
10.00 น. - 12.00 น.	233	58.2
12.01 น. - 14.00 น.	93	23.2
14.01 น. - 16.00 น.	56	14.0
16.01 น. - 18.00 น.	18	4.5

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ส่วนใหญ่มีลักษณะดังนี้

1. ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เคยเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติมาแล้ว 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 68.8 รองลงมา คือ เคยเข้าชมมาแล้ว 2 ครั้ง ร้อยละ 16.5 ส่วนน้อยสุด คือ เคยเข้าชมมาแล้ว 5 ครั้ง ร้อยละ 2.5

2. เหตุผลของการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ เพราะมาทัศนศึกษา ร้อยละ 61.8 รองลงมา คือ เก็บข้อมูลเพื่อทำรายงาน ร้อยละ 12.0 และน้อยสุด คือ มาศึกษาดูงานกับคณะทำงาน ร้อยละ 3.5

3. ช่วงเวลาในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานครของผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ คือ ช่วง 10.00 น. - 12.00 น. ร้อยละ 58.2 รองลงมา คือ 12.01 น.- 14.00 น. ร้อยละ 23.2 และช่วงเวลาที่น้อยสุด คือ 16.01น. - 18.00 น. ร้อยละ 4.5

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของการเข้าชมพิพิธภัณฑ์อื่น ๆ ภายในกรุงเทพมหานคร

พิพิธภัณฑ์	การเข้าชม	
	เคย	ร้อยละ
พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และท้องฟ้าจำลอง	203	50.8
พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร	139	34.8
พิพิธภัณฑ์พระที่นั่งวิมานเมฆ	94	23.5
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร	52	13.0
พิพิธภัณฑ์วังสวนผักกาด	41	10.2

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ เคยเข้าชมพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และท้องฟ้าจำลอง คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมา คือ พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 34.8 พิพิธภัณฑ์พระที่นั่งวิมานเมฆ ร้อยละ 23.5 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร ร้อยละ 13.0 พิพิธภัณฑ์วังสวนผักกาด ร้อยละ 10.2 และพิพิธภัณฑ์สภากาชาดไทย ร้อยละ 0.2

ตอนที่ 3 ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

ผู้ศึกษาได้ทำการสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานครของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

ความคาดหวัง	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความ คาดหวัง	อันดับ
1. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.13	0.668	มาก	1
2. ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก	3.98	0.672	มาก	2
3. ด้านรูปแบบการนำเสนอ	3.94	0.685	มาก	3
4. ด้านพื้นที่จัดแสดง	3.85	0.580	มาก	4
5. ด้านเนื้อหา	3.79	0.673	มาก	5
6. ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่	3.78	0.665	มาก	6
ภาพรวม	3.91	0.657	มาก	

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม 2553 โดยภาพรวมพบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.657) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.668) รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.672) ด้านรูปแบบการนำเสนอ ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.685) ด้านพื้นที่จัดแสดง ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.580) ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.673) และด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.665) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ด้านเนื้อหา

ความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง						ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	รวม			
1. เนื้อหาที่น่าสนใจเข้าใจง่าย	47 (11.8)	221 (55.2)	110 (27.5)	22 (5.5)	0 (0)	400 (100)	3.73	0.736	มาก
2. เนื้อหาไม่เพียงพอสอดคล้องความต้องการ	49 (12.2)	219 (54.8)	108 (27.0)	24 (6.0)	0 (0)	400 (100)	3.73	0.750	มาก
3. เนื้อหาไม่มีความน่าเบื่อไม่สนุก	0 (0)	21 (5.2)	75 (18.8)	168 (42.0)	136 (34.0)	400 (100)	1.37	0.547	น้อยที่สุด
4. เนื้อหาสร้างความบันเทิงในการชม	52 (13.0)	205 (51.2)	102 (25.5)	40 (10.0)	1 (0.3)	400 (100)	3.67	0.836	มาก
5. มีคุณค่าทางวิชาการ	57 (14.2)	220 (55.0)	101 (25.2)	22 (5.5)	0 (0)	400 (100)	3.78	0.754	มาก
ภาพรวม							3.25	0.724	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม 2553 ในด้านเนื้อหา โดยภาพรวมพบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ มีความคาดหวังต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$, S.D. = 0.724) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ การมีคุณค่าทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.754) รองลงมา คือ เนื้อหาที่น่าสนใจเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.736) เนื้อหาไม่เพียงพอสอดคล้องความต้องการ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.750) และ เนื้อหาสร้างความบันเทิงในการชม ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.836) ตามลำดับ ส่วนในเรื่องเนื้อหาไม่มีความน่าเบื่อไม่สนุกอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.37$, S.D. = 0.547)

ตารางที่ 6 ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ด้านรูปแบบการนำเสนอ

ความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง						ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	รวม			
1. มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ	92 (23.0)	207 (51.8)	96 (24.0)	5 (1.2)	0 (0)	400 (100)	3.96	0.721	มาก
2. อุปกรณ์ในการนำเสนอมีความทันสมัย	91 (22.8)	206 (51.5)	98 (24.5)	5 (1.2)	0 (0)	400 (100)	3.96	0.721	มาก
3. มีการใช้เทคนิค แสงสีเสียงในการนำเสนอทำให้เกิดความน่าสนใจ	94 (23.5)	203 (50.8)	95 (23.8)	8 (2.0)	0 (0)	400 (100)	3.96	0.721	มาก
4. การใช้เกมส์เข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอเพื่อให้เกิดความมีส่วนร่วม และเกิดความสนุกสนาน	86 (21.5)	209 (52.2)	100 (25.0)	5 (1.2)	0 (0)	400 (100)	3.94	0.716	มาก
5. มีการจัดลำดับขั้นตอนในการชมห้องต่างๆ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ	75 (18.8)	221 (55.2)	95 (23.8)	9 (2.2)	0 (0)	400 (100)	3.90	0.712	มาก
ภาพรวม							3.94	0.718	มาก

ตารางที่ 6 พบว่า ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 ในด้านรูปแบบการนำเสนอ โดยภาพรวมพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. 0.718) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ คือ มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.96$, S.D. 0.721) รองลงมา คือ มีอุปกรณ์ในการนำเสนอมีความทันสมัย ($\bar{X} = 3.96$, S.D. 0.721) การใช้เทคนิคแสงสีเสียงในการนำเสนอทำให้เกิดความน่าสนใจ ($\bar{X} = 3.96$, S.D. 0.721) การใช้เกมส์เข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอเพื่อให้เกิดความมีส่วนร่วม และเกิดความสนุกสนาน ($\bar{X} = 3.94$, S.D. 0.716) และมีการจัดลำดับขั้นตอนในการชมห้องต่างๆ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. 0.712) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ด้านพื้นที่จัดแสดง

ความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง						ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	รวม			
1. ขนาดและบริเวณแต่ละห้อง จัดแสดงมีความเหมาะสม	41 (10.2)	248 (62.0)	104 (26.0)	7 (1.8)	0 (0)	400 (100)	3.81	0.630	มาก
2. มีการแบ่งพื้นที่ห้องจัดแสดง อย่างชัดเจน	39 (9.8)	238 (59.5)	115 (28.8)	8 (2.0)	0 (0)	400 (100)	3.77	0.643	มาก
3. พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ควรเปิดทุกวัน	71 (17.8)	186 (46.5)	93 (23.2)	37 (9.2)	13 (3.2)	400 (100)	3.66	0.980	มาก
4. เป็นสถานที่ที่ควรอนุรักษ์ให้ คงไว้	84 (21.0)	234 (58.5)	80 (20.0)	2 (0.5)	0 (0)	400 (100)	4.00	0.657	มาก
5. เป็นแหล่งเรียนรู้นอก ห้องเรียนที่สามารถหา ความรู้ได้ตลอดเวลา	78 (19.5)	243 (60.8)	79 (19.8)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.00	0.657	มาก
ภาพรวม							3.84	0.713	มาก

ตารางที่ 7 พบว่า ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 ในด้านพื้นที่จัดแสดง โดยภาพรวมพบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.713) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ คือ เป็นสถานที่ที่ควรอนุรักษ์ให้คงไว้ และเป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่สามารถหาความรู้ได้ตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.657) รองลงมาคือ ขนาดและบริเวณแต่ละห้องจัดแสดงมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.630) มีการแบ่งพื้นที่ห้องจัดแสดงอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.643) และพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติควรเปิดทุกวัน ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.980) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่

ความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง						ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	รวม			
1. ให้ความรู้อย่างเข้าใจและชัดเจน	56 (14.0)	219 (54.8)	116 (29.0)	9 (2.2)	0 (0)	400 (100)	3.80	0.695	มาก
2. เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ	49 (12.2)	220 (55.0)	119 (29.8)	12 (3.0)	0 (0)	400 (100)	3.77	0.697	มาก
3. เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี	49 (12.2)	226 (56.5)	114 (28.5)	11 (2.8)	0 (0)	400 (100)	3.78	0.687	มาก
4. เจ้าหน้าที่มีน้ำเสียง สีหน้า กิริยาที่น่าประทับใจ	49 (12.2)	228 (57.0)	110 (27.5)	13 (3.2)	0 (0)	400 (100)	3.78	0.694	มาก
5. มีความประทับใจในการเรียกใช้บริการ	50 (12.5)	225 (56.2)	112 (28.0)	13 (3.2)	0 (0)	400 (100)	3.78	0.698	มาก
ภาพรวม							3.78	0.694	มาก

ตารางที่ 8 พบว่า ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 ในด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่ โดยภาพรวมพบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.694) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ การให้ความรู้อย่างเข้าใจและชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.695) รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.687) เจ้าหน้าที่มีน้ำเสียง สีหน้า กิริยาที่น่าประทับใจ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.694) มีความประทับใจในการเรียกใช้บริการ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.698) และเจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.697) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้า
ชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก

ความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง						ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	รวม			
1. มีความสุขเมื่อท่านได้รับ ความรู้จากพิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพฯ	85 (21.2)	216 (54.0)	94 (23.5)	5 (1.2)	0 (0)	400 (100)	3.95	0.705	มาก
2. เมื่อเข้าชมได้พบกับความ สนุกสนานเพลิดเพลิน และ รู้สึกแปลกใหม่	86 (2.5)	220 (55.0)	88 (22.0)	6 (1.5)	0 (0)	400 (100)	3.96	0.704	มาก
3. ทำให้มีความกระตือรือร้นที่ จะร่วมสร้างความเป็นไทยให้ คงอยู่ต่อไป	98 (24.5)	206 (51.5)	90 (22.5)	6 (1.5)	0 (0)	400 (100)	3.99	0.729	มาก
4. รู้สึกดีเมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพฯ	95 (23.8)	208 (52.0)	92 (23.0)	5 (1.2)	0 (0)	400 (100)	3.98	0.720	มาก
5. เกิดความภาคภูมิใจในความ เป็นไทยเมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพฯ	99 (24.8)	208 (52.0)	90 (22.5)	3 (0.8)	0 (0)	400 (100)	4.01	0.710	มาก
ภาพรวม							3.97	0.713	มาก

ตารางที่ 9 พบว่า ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
กรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ.
2553 ในด้านพฤติกรรมและความรู้สึก โดยภาพรวมพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.713) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ใน
ระดับมาก จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทยเมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์การ
เรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพฯ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.710) รองลงมา คือ ทำให้มีความ
กระตือรือร้นที่จะร่วมสร้างความเป็นไทยให้คงอยู่ต่อไป ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.729) รู้สึกดีเมื่อเข้าชม
พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพฯ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.720) เมื่อเข้าชมได้พบกับความ
สนุกสนานเพลิดเพลินและรู้สึกแปลกใหม่ ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.704) และมีความสุขเมื่อท่านได้รับ
ความรู้จากพิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพฯ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.705) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง						ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	รวม			
1. ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	124 (31.0)	203 (50.8)	72 (18.0)	1 (0.2)	0 (0)	400 (100)	4.13	0.697	มาก
2. ได้รับความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด	124 (31.0)	204 (51.0)	71 (17.8)	1 (0.2)	0 (0)	400 (100)	4.13	0.695	มาก
3. ได้รับความรู้ในเรื่องของประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ ฯลฯ	122 (30.5)	208 (52.0)	69 (17.2)	1 (0.2)	0 (0)	400 (100)	4.13	0.687	มาก
4. ใช้ประโยชน์ทางกิจกรรม นันทนาการภายในห้องให้ความรู้ต่าง ๆ	130 (32.5)	201 (50.2)	66 (16.5)	3 (0.8)	0 (0)	400 (100)	4.15	0.707	มาก
5. นำความรู้ใหม่ๆที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้	125 (31.2)	203 (50.8)	63 (15.8)	9 (2.2)	0 (0)	400 (100)	4.11	0.741	มาก
ภาพรวม							4.13	0.705	มาก

ตารางที่ 10 พบว่า ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 ในด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยภาพรวมพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.705) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ใช้ประโยชน์ทางกิจกรรมนันทนาการภายในห้องให้ความรู้ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.707) รองลงมา คือ ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.697) ได้รับความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.695) ได้รับความรู้ในเรื่องของประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ ฯลฯ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.687) และ นำความรู้ใหม่ๆที่ได้รับ ไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.741) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 11 จำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ได้รับ	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับสิ่งที่ ได้รับ	อันดับ
1. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.65	0.448	มากที่สุด	1
2. ด้านรูปแบบการนำเสนอ	4.60	0.438	มากที่สุด	2
3. ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก	4.56	0.471	มากที่สุด	3
4. ด้านเนื้อหา	4.45	0.391	มาก	4
5. ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่	4.11	0.549	มาก	5
6. ด้านพื้นที่จัดแสดง	4.04	0.457	มาก	6
ภาพรวม	4.40	0.459	มาก	

ตารางที่ 11 พบว่า สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 โดยภาพรวมพบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ มีระดับสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.459) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = 0.448) รองลงมา คือ ด้านรูปแบบการนำเสนอ ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.438) ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.471) ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.391) ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่ ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.549) และด้านพื้นที่จัดแสดง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.04$ S.D. = 0.457) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ด้านเนื้อหา

ความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง						ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	รวม			
1. เนื้อหาที่น่าสนใจเข้าใจง่าย	153 (38.2)	234 (58.5)	13 (3.2)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.35	0.542	มาก
2. เนื้อหาไม่เพียงพอสอดคล้องความต้องการ	144 (36.0)	240 (60.0)	16 (4.0)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.32	0.546	มาก
3. เนื้อหาไม่มีความน่าเบื่อไม่สนุก	1 (0.2)	1 (0.2)	4 (1.0)	133 (33.2)	261 (65.2)	400 (100)	1.37	0.547	น้อยที่สุด
4. เนื้อหาสร้างความบันเทิงในการชม	212 (53.0)	180 (45.0)	8 (2.0)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.51	0.539	มาก
5. มีคุณค่าทางวิชาการ	189 (47.2)	208 (52.0)	3 (0.8)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.46	0.514	มาก
ภาพรวม							3.80	0.537	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 ในด้านเนื้อหา โดยภาพรวมพบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีระดับสิ่งที่ได้รับต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.537) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ ได้แก่ เนื้อหาสร้างความบันเทิงในการชมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.539) รองลงมา คือ มีคุณค่าทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.514) เนื้อหาที่น่าสนใจเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.542) และเนื้อหาไม่เพียงพอสอดคล้องความต้องการ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.546) ตามลำดับ ส่วนในเรื่องเนื้อหามีความน่าเบื่อไม่สนุกอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.37$, S.D. = 0.547)

ตารางที่ 13 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ด้านรูปแบบการนำเสนอ

ความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง					รวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. มีความคิดสร้างสรรค์ในการ นำเสนอ	261 (65.2)	132 (33.0)	7 (1.8)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.63	0.517	มากที่สุด
2. อุปกรณ์ในการนำเสนอมี ความทันสมัย	276 (69.0)	117 (29.2)	7 (1.8)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.67	0.566	มากที่สุด
3. มีการใช้เทคนิค แสงสีเสียง ในการนำเสนอทำให้เกิด ความน่าสนใจ	285 (71.2)	109 (27.2)	6 (1.5)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.70	0.492	มากที่สุด
4. การใช้เกมส์เข้ามามีส่วนร่วม ในการนำเสนอ เพื่อให้เกิด ความมีส่วนร่วม และเกิด ความสนุกสนาน	270 (67.5)	126 (31.5)	4 (1.0)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.66	0.493	มากที่สุด
5. มีการจัดลำดับขั้นตอนในการ ชมห้องต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อ ความเข้าใจ	160 (40.0)	216 (54.0)	24 (6.0)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.34	0.588	มาก
ภาพรวม							4.60	0.531	มากที่สุด

ตารางที่ 13 พบว่า สิ่งที่ได้รับการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 ในด้าน รูปแบบการนำเสนอ โดยภาพรวมพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีระดับสิ่งที่ได้รับต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร อยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$ S.D. 0.531) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 4 ข้อ คือ มีการใช้เทคนิคแสงสีเสียงในการนำเสนอทำให้เกิดความน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. 0.492) รองลงมา คือ มีอุปกรณ์ในการนำเสนอมีความทันสมัย ($\bar{X} = 4.67$, S.D. 0.566) การใช้เกมส์เข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอเพื่อให้เกิดความมีส่วนร่วม และเกิดความสนุกสนาน ($\bar{X} = 4.66$, S.D. 0.493) และมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. 0.517) ตามลำดับ และมีการจัดลำดับขั้นตอนในการชมห้องต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D. 0.588)

ตารางที่ 14 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านพื้นที่จัดแสดง

ความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง						ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	รวม			
1. ขนาดและบริเวณแต่ละห้อง จัดแสดงมีความเหมาะสม	90 (24.8)	200 (50.0)	101 (25.2)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	3.99	0.708	มาก
2. มีการแบ่งพื้นที่ห้องจัดแสดง อย่างชัดเจน	71 (17.8)	212 (53.0)	115 (28.8)	1 (0.2)	1 (0.2)	400 (100)	3.88	0.695	มาก
3. พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ควรเปิดทุกวัน	60 (15.0)	121 (30.2)	133 (33.2)	60 (15.0)	26 (6.5)	400 (100)	3.32	1.101	มาก
4. เป็นสถานที่ที่ควรอนุรักษ์ให้ คงไว้	220 (55.0)	169 (42.0)	11 (2.8)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.52	0.553	มากที่สุด
5. เป็นแหล่งเรียนรู้นอก ห้องเรียนที่สามารถหา ความรู้ได้ตลอดเวลา	200 (50.0)	183 (45.8)	17 (4.2)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.46	0.578	มาก
ภาพรวม							4.03	0.727	มาก

ตารางที่ 14 พบว่า สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 ในด้านพื้นที่จัดแสดง โดยภาพรวมพบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีระดับสิ่งที่ได้รับต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.727) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ คือ เป็นสถานที่ที่ควรอนุรักษ์ให้คงไว้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.553) และพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ คือ เป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่สามารถหาความรู้ได้ตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.578) ขนาดและบริเวณแต่ละห้องจัดแสดงมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.708) มีการแบ่งพื้นที่ห้องจัดแสดงอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.695) และพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติควรเปิดทุกวัน ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 1.101) ตามลำดับ

ตารางที่ 15 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่

ความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง						ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	รวม			
1. ให้ความรู้อย่างเข้าใจและชัดเจน	104 (26.0)	229 (57.2)	62 (15.5)	5 (1.2)	0 (0)	400 (100)	4.08	0.678	มาก
2. เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ	82 (20.5)	218 (54.5)	96 (24.0)	4 (1.0)	0 (0)	400 (100)	3.94	0.695	มาก
3. เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	126 (31.5)	241 (60.2)	33 (8.2)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.23	0.587	มาก
4. เจ้าหน้าที่มีน้ำเสียง สีหน้า กิริยาที่น่าประทับใจ	108 (27.0)	239 (59.8)	52 (13.0)	1 (0.2)	0 (0)	400 (100)	4.14	0.627	มาก
5. มีความประทับใจในการเรียกใช้บริการ	119 (29.8)	235 (58.8)	42 (10.5)	4 (1.0)	0 (0)	400 (100)	4.17	0.643	มาก
ภาพรวม							4.11	0.646	มาก

ตารางที่ 15 พบว่า สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 ในด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่ โดยภาพรวมพบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีระดับความคาดหวังต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.646) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.587) รองลงมา คือ มีความประทับใจในการเรียกใช้บริการ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.643) เจ้าหน้าที่มีน้ำเสียง สีหน้า กิริยาที่น่าประทับใจ ($\bar{X} = 4.14$ S.D. = 0.627) ให้ความรู้อย่างเข้าใจ และชัดเจน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.678) และ เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.695) ตามลำดับ

ตารางที่ 16 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก

ความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง					รวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. มีความสุขเมื่อท่านได้รับ ความรู้จากพิพิธภัณฑ์การ เรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร	222 (55.5)	169 (42.2)	9 (2.2)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.53	0.543	มากที่สุด
2. เมื่อเข้าชมได้พบกับความ สนุกสนานเพลิดเพลินและ รู้สึกแปลกใหม่	241 (60.2)	152 (38.0)	7 (1.8)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.59	0.528	มากที่สุด
3. ทำให้มีความกระตือรือร้นที่ จะร่วมสร้างความเป็นไทยให้ คงอยู่ต่อไป	229 (57.2)	164 (41.0)	7 (1.8)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.56	0.532	มากที่สุด
4. รู้สึกดีเมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร	223 (55.8)	169 (42.2)	8 (2.0)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.54	0.538	มากที่สุด
5. เกิดความภาคภูมิใจในความ เป็นไทยเมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร	240 (60.0)	152 (38.0)	8 (2.0)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.58	0.533	มากที่สุด
รวม							4.56	0.534	มากที่สุด

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 16 พบว่า สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 ในด้านพฤติกรรมและความรู้สึก โดยภาพรวมพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีระดับสิ่งที่ได้รับต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.534) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เมื่อเข้าชมได้พบกับความสนุกสนานเพลิดเพลินและรู้สึกแปลกใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.528) รองลงมาคือ เกิดความภาคภูมิใจในความ

เป็นไทยเมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.533) ทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมสร้างความเป็นไทยให้คงอยู่ต่อไป ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.532) รู้สึกดีเมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.538) และมีความสุขเมื่อท่านได้รับความรู้จากพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.543) ตามลำดับ

ตารางที่ 17 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ความคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง					รวม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	285 (71.2)	111 (27.8)	4 (1.0)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.70	0.479	มากที่สุด
2. ได้รับความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด	278 (69.5)	116 (29.0)	5 (1.2)	1 (0.2)	0 (0)	400 (100)	4.68	0.509	มากที่สุด
3. ได้รับความรู้ในเรื่องของประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ ฯลฯ	280 (70.0)	111 (27.8)	9 (2.2)	0 (0)	0 (0)	400 (100)	4.68	0.514	มากที่สุด
4. ใช้ประโยชน์ทางกิจกรรม นันทนาการภายในห้องให้ความรู้ต่าง ๆ	290 (72.5)	95 (23.8)	14 (3.5)	1 (0.2)	0 (0)	400 (100)	4.68	0.549	มากที่สุด
5. นำความรู้ใหม่ๆที่ได้รับ ไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้	250 (62.5)	114 (28.5)	34 (8.5)	2 (0.5)	0 (0)	400 (100)	4.53	0.671	มากที่สุด
ภาพรวม							4.65	0.544	มากที่สุด

ตารางที่ 17 พบว่า สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 ในด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยภาพรวมพบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีระดับสิ่งที่ได้รับต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.544) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่

ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.70$ S.D. = 0.479) รองลงมาคือ ได้รับความเพลิดเพลินผ่อนคลายความตึงเครียด ($\bar{x} = 4.68$ S.D. = 0.509) ได้รับความรู้ในเรื่องของประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ ฯลฯ ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.514) ใช้ประโยชน์ทางกิจกรรมนันทนาการภายในห้องให้ความรู้ต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.549) และนำความรู้ใหม่ๆ ที่ได้รับ ไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.671) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังต่อการเข้าชมกับสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 ด้าน

รายการ	ความคาดหวัง (\bar{x})	สิ่งที่ได้รับ (\bar{x})	t-test	Sig
1. ด้านเนื้อหา	3.79	4.45	-15.559	0.000
2. ด้านรูปแบบการนำเสนอ	3.94	4.60	-20.232	0.000
3. ด้านพื้นที่จัดแสดง	3.85	4.04	-5.870	0.000
4. ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่	3.78	4.11	-9.579	0.000
5. ด้านพฤติกรรมและความรู้สึกลับ	3.98	4.56	-16.345	0.000
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.13	4.65	-16.568	0.000

กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 18 พบว่า ค่า Sig ในแต่ละด้านมีค่าเท่ากัน คือ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีผลทำให้การเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังในพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานครต่ำกว่าสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชม อย่างมีนัยสำคัญ 0.05

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑการ เรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาความคาดหวังและสิ่ง ที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑการ เรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑการ เรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 จำนวน 400 คน ผลการศึกษาความคาดหวังและสิ่ง ที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑการ เรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑการ เรียนรู้ แห่งชาติกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 37.8 โดยมีอายุต่ำกว่า 18 ปี คิดเป็น ร้อยละ 72.8 มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 43.8 ประกอบอาชีพนักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 87.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 68.8

2. พฤติกรรมเข้าชมพิพิธภัณฑการ เรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ผู้เข้าชม พิพิธภัณฑการ เรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เคยเข้าชมพิพิธภัณฑการ เรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร มาแล้ว 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 68.8 เหตุผลของการเข้าชมพิพิธภัณฑการ เรียนรู้ แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มาทัศนศึกษา คิดเป็นร้อยละ 61.8 ช่วงเวลาส่วนใหญ่ในการ เข้าชมพิพิธภัณฑการ เรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑการ เรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร คือ ช่วง 10.00 น. - 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 58.2 และ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑการ เรียนรู้ แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เคยเข้าชมพิพิธภัณฑวิทยาศาสตร์และห้องฟ้าจำลองมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 50.8

3. ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

ความคาดหวัง	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คาดหวัง	อันดับ
1. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.13	0.668	มาก	1
2. ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก	3.98	0.672	มาก	2
3. ด้านรูปแบบการนำเสนอ	3.94	0.685	มาก	3
4. ด้านพื้นที่จัดแสดง	3.85	0.580	มาก	4
5. ด้านเนื้อหา	3.97	0.673	มาก	5
6. ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่	3.78	0.665	มาก	6
ภาพรวม	3.91	0.657	มาก	

จากตารางที่ 19 พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ จากการศึกษาความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เข้าชมได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ได้รับความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด และยังได้รับความรู้ในเรื่องของประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ ฯลฯ อีกทั้งยังสามารถใช้ประโยชน์ทางกิจกรรมนันทนาการภายในห้องจัดแสดง รวมไปถึงยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้อีกด้วย ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13)

ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก จากการศึกษาความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เข้าชมได้รับความรู้จากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้รับความรู้สึกแปลกใหม่ ทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะร่วมสร้างความเป็นไทยให้คงอยู่ต่อไป และยังให้ความรู้สึกที่ดีเมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ อีกทั้งยังสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยเมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98)

ด้านรูปแบบการนำเสนอ จากการศึกษาความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร พบว่า ในด้านรูปแบบการนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์ มีการนำเอาอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการบรรยาย มีการใช้เทคนิคแสง สี เสียงร่วมในการเสนอทำให้เกิดความน่าสนใจ และมีการใช้เกมส์เข้ามามีส่วนร่วมและเกิดความสนุกสนาน รวมไปถึงยังมีการจัดลำดับขั้นตอนในการเข้าชมห้องต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94)

ด้านพื้นที่จัดแสดง จากการศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า ขนาดและบริเวณห้องจัดแสดงมีความเหมาะสม โดยมีการแบ่งพื้นที่ห้องจัดแสดงอย่างชัดเจน พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติมีการปิดทำการ 1 วัน และเป็นสถานที่ที่ความอนุรักษ์ให้คงไว้แก่คนรุ่นหลัง อีกทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่สามารถหาความรู้ได้ตลอดเวลาอีกด้วย ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85)

ด้านเนื้อหา จากการศึกษาความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า เนื้อหาในการนำเสนอมีความเข้าใจง่าย มีเนื้อหาเพียงพอต่อความต้องการของผู้เข้าชม เนื้อหาไม่มีความสลับซับซ้อน เนื้อหาสร้างความบันเทิงในการชม รวมไปถึงยังมีคุณค่าทางวิชาการอีกด้วย ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79)

ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่ จากการศึกษาความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้นำชมและเจ้าหน้าที่มีการอธิบายให้ความรู้และความเข้าใจอย่างชัดเจน และมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยมีน้ำเสียง สีหน้า กิริยาที่น่าประทับใจ ทำให้เกิดความประทับใจในการเรียกใช้บริการ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78)

สรุปจากผลการศึกษา ความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91)

4. สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ได้รับ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับสิ่งที่ ได้รับ	อันดับ
1. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.65	0.448	มากที่สุด	1
2. ด้านรูปแบบการนำเสนอ	4.60	0.438	มากที่สุด	2
3. ด้านพฤติกรรมและความรู้ดี	4.56	0.471	มากที่สุด	3
4. ด้านเนื้อหา	4.45	0.391	มาก	4
5. ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่	4.11	0.549	มาก	5
6. ด้านพื้นที่จัดแสดง	4.04	0.457	มาก	6
ภาพรวม	4.40	0.459	มาก	

จากตารางที่ 20 พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ จากการศึกษาสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เข้าชมได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ได้รับความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด และยังได้รับความรู้ในเรื่องของประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ ฯลฯ อีกทั้งยังสามารถใช้ประโยชน์ทางกิจกรรมนันทนาการภายในห้องจัดแสดง รวมไปถึงยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้อีกด้วย ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีระดับสิ่งที่ได้รับในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65)

ด้านรูปแบบการนำเสนอ จากการศึกษาสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร พบว่า ในด้านรูปแบบการนำเสนอ นั้นมีความคิดสร้างสรรค์ มีการนำเอาอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการบรรยาย มีการใช้เทคนิคแสง สี เสียงร่วมในการเสนอทำให้เกิดความน่าสนใจ และมีการใช้เกมส์เข้ามามีส่วนร่วมและเกิดความสนุกสนาน รวมไปถึงยังมีการจัดลำดับขั้นตอนในการเข้าชมห้องต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร มีระดับสิ่งที่ได้รับในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60)

ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก จากการศึกษาสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เข้าชมได้รับความรู้จากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้รับความรู้สึกแปลกใหม่ ทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะร่วมสร้างความเป็นไทยให้คงอยู่ต่อไป และยังให้ความรู้สึกที่ดีเมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ อีกทั้งยังสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยเมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีระดับสิ่งที่ได้รับในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56)

ด้านเนื้อหา จากการศึกษาสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า เนื้อหาในการนำเสนอมีความเข้าใจง่าย มีเนื้อหาเพียงพอต่อความต้องการของผู้เข้าชม เนื้อหามีความสนุกไม่น่าเบื่อ เนื้อหาสร้างความบันเทิงในการชม รวมไปถึงยังมีคุณค่าทางวิชาการอีกด้วย ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีระดับสิ่งที่ได้รับในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45)

ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่ จากการศึกษาสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้นำชมและเจ้าหน้าที่มีการอธิบายให้ความรู้และความเข้าใจอย่างชัดเจน และมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีโดยมีน้ำเสียง สีสหน้า กิริยาที่น่าประทับใจ ทำให้เกิดความประทับใจในการเรียกใช้บริการ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีระดับสิ่งที่ได้รับในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ อยู่ในระดับมาก (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11)

ด้านพื้นที่จัดแสดง จากการศึกษาสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า ขนาดและบริเวณห้องจัดแสดงมีความเหมาะสม โดยมีการแบ่งพื้นที่ห้องจัดแสดงอย่างชัดเจน พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติมีการเปิดทำการในวัน และ เป็นสถานที่ที่ความ อนุรักษ์ให้คงไว้แก่คนรุ่นหลัง อีกทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่สามารถหาความรู้ได้ ตลอดเวลาอีกด้วย ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีระดับสิ่งที่ได้รับในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ อยู่ในระดับมาก (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04)

สรุปจากผลการศึกษา สิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีระดับสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก (มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40)

5. เปรียบเทียบความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังต่อการเข้าชมกับสิ่งที่ได้รับจากการ
เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร

รายการ	ความคาดหวัง (\bar{X})	สิ่งที่ได้รับ (\bar{X})	t-test	Sig
1. ด้านเนื้อหา	3.79	4.45	-15.559	0.000
2. ด้านรูปแบบการนำเสนอ	3.94	4.60	-20.232	0.000
3. ด้านพื้นที่จัดแสดง	3.85	4.04	-5.870	0.000
4. ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่	3.78	4.11	-9.579	0.000
5. ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก	3.98	4.56	-16.345	0.000
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.13	4.65	-16.568	0.000

กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 21 พบว่า 1.ด้านเนื้อหา 2.ด้านรูปแบบการนำเสนอ 3.ด้านพื้นที่จัดแสดง 4.
ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่ 4.ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่ 6.ด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์
การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีระดับสิ่งที่ได้รับในแต่ละด้าน จำนวน 6 ด้านมากกว่าความ
คาดหวังพบว่า จากผลการศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับทั้ง 6 ด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน พบว่า ค่า Sig ในแต่ละด้านมีค่าเท่ากัน คือ 0.000 ซึ่ง
น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าด้านใดก็ตามทั้งสองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่น
คือความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีผล
ทำให้การเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือผู้เข้าชม
พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังในพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
กรุงเทพมหานครต่ำกว่าสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชม อย่างมีนัยสำคัญ 0.05

การอภิปรายผล

จากการศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา จากการศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยต่อด้านเนื้อหา มาก การนำเสนอมีความเข้าใจง่าย มีเนื้อหาเพียงพอต่อความต้องการของผู้เข้าชม เนื้อหา มีความสนุก ไม่น่าเบื่อ และยังสร้างความบันเทิงในการชม รวมไปถึงยังมีคุณค่าทางวิชาการอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรินทร์ ภูพัฒน์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการสร้างเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการสร้างเขื่อนปากมูล มีความแตกต่างกันกับอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการสร้างเขื่อนปากมูล ไม่มีความแตกต่างกับเพศ และรายได้

2. ด้านรูปแบบการนำเสนอ จากการศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยต่อด้านรูปแบบการนำเสนอ มาก และมากที่สุด โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนำเสนอที่มี ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ มีการนำเสนออุปกรณ์ที่ทันสมัย และมีการนำเอาเทคนิคที่น่าสนใจ ทำให้เกิดความสนุกสนานในการชม ซึ่งสอดคล้องกับ ชันญ์สุรา อรณพ ฌ อยุธา (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการแสวงหาและการเรียนรู้จริยธรรมของเยาวชน” พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีลักษณะการแสวงหา และเรียนรู้ทางจริยธรรมผ่านสื่อ ในลักษณะผสมผสานทั้งสื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีการเปิดรับและการตอบกลับสารเกี่ยวกับจริยธรรมผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับต่ำมาก และเครื่องมือที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับในระดับต่ำมากที่สุด ได้แก่ เว็บไซต์ (website) จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และเว็บบอร์ด (webboard)

3. ด้านพื้นที่จัดแสดง จากการศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยต่อด้านพื้นที่จัดแสดง มาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีพอใจต่อขนาดและบริเวณห้องจัดแสดง เป็นสถานที่ที่ควรอนุรักษ์ไว้และยังสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ นอกห้องเรียนที่สามารถหาความรู้ได้ตลอดเวลาอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ พิเศษฐ จันทร์รังษิณาย (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “แนวความคิดในการออกแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” พบว่า พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นควรตั้งอยู่ในเขตการใช้ที่ดินทางศาสนากีดี นันทนาการกีดี หรืออนุรักษ์กีดี ควรมี

ความสัมพันธ์กับเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นด้วย เช่น โบราณสถาน เขตเมืองเก่า วัดเก่า เป็นต้น ในส่วนสภาพแวดล้อมโดยรอบนั้น ควรมีทางเข้าออกเชื่อมต่อกับถนนสายหลัก ซึ่งมีมุมมองเว้นระยะเพื่อการมองเห็นพอสมควร และรูปแบบอาคารควรแตกต่างจากสถาปัตยกรรมโดยรอบ เพื่อสร้างเอกลักษณ์จากความขัดแย้ง ลักษณะของการจัดผังแบบเปิดโล่ง เพื่อให้อาคารสามารถระบายอากาศได้ดี และจะทำให้เกิดพื้นที่โล่งตรงกลางผนังสำหรับนำเสนอแสงธรรมชาติมาใช้ได้อีกทางหนึ่ง

4. ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่ จากการศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยต่อด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก โดยเจ้าหน้าที่มีการให้ข้อมูลอย่างชัดเจนตอบโจทย์ผู้เข้าชม อีกทั้งยังมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และยังมีความประทับใจในการเรียกใช้บริการ ซึ่งขัดแย้งกับ พิณวลี อังศุพันธ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา” พบว่าในปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ทั้ง 4 แห่ง ระบบการบริหารจัดการยังขาดปัจจัยที่สำคัญได้แก่ 4M คือ การขาดบุคลากร (Man) ที่มีความรู้และความเข้าใจในงานพิพิธภัณฑ์ ทั้งเรื่องของการดำเนินงาน การดูแลรักษา ซ่อมแซมวัสดุที่ถูกต้องและเหมาะสม ขาดวัสดุ อุปกรณ์ (Material) ที่ต้องใช้ในการดำเนินงานต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ยังไม่มีการจัดสรรงบประมาณรายรับรายจ่ายที่ชัดเจน และต่อเนื่อง (Money) ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ สารธารณูปโภค ค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุสิ่งพิมพ์ และขาดการวางแผนงานที่มีความมั่นคงและยั่งยืน (Management) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

5. ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก จากการศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชม พิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยต่อด้านพฤติกรรมและความรู้สึก อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด โดยเมื่อเข้าชมแล้วเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้รับความรู้สึกแปลกใหม่ ทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะร่วมสร้างความเป็นไทยให้คงอยู่ต่อไป และยังให้ความรู้สึกที่ดีเมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ อีกทั้งยังสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งสอดคล้องกับ สิริินยา จุฑาเทียบ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง “การนำเสนอระบบจัดการพิพิธภัณฑ์ของดีเมืองกาฬสินธุ์ เพื่อการศึกษาของชุมชน” พบว่าพิพิธภัณฑ์ของดีเมืองกาฬสินธุ์ มีประโยชน์ในหลายด้านทั้งให้ความรู้ ความรู้สึกภูมิใจในภูมิปัญญาตลอดจนสนุกสนานเมื่อเข้าชม นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์ยังมีประโยชน์ในการสอนและสามารถใช้เป็นสื่อการสอนในหลากหลายวิชาได้ พิพิธภัณฑ์ของดีเมืองกาฬสินธุ์จึงถือได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญของชุมชน

6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ จากการศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยต่อด้านพฤติกรรมและความรู้สึก อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยผู้เข้าชมได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ได้รับความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด และยังได้รับความรู้ในเรื่องของประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ ฯลฯ อีกทั้งยังสามารถใช้ประโยชน์ทางกิจกรรมนันทนาการภายในห้องจัดแสดง รวมไปถึงยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาภรณ์ พลายมณี (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคาดหวัง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ จากการใช้อินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คาดหวังจะได้รับความบันเทิง สนุกสนานและผ่อนคลายความเครียด ในขณะที่ความคาดหวังเพื่อใช้สนทนาผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ การรับ-ส่ง และถ่ายโอนข้อมูล และการรับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์มีน้อยที่สุดในส่วนด้านของการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์เพื่อความบันเทิงสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด มากกว่าเพื่อการศึกษาหาความรู้ หรือติดตามข่าวสารสำคัญทั้งภายในและภายนอกประเทศ

7. ด้านการเปรียบเทียบ จากการศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานในแต่ละด้านมีค่าเท่ากับ คือ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีผลทำให้การเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังในพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานครต่ำกว่าสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมอย่างมีนัยสำคัญ 0.05

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากการศึกษาเรื่องความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องควรนำข้อมูลที่ได้มาทำการวางแผนปรับปรุงการประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายให้มากยิ่งขึ้น

2. ด้านการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร จากผลการศึกษาผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เคยเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร มาแล้ว 1 ครั้ง เหตุผลของการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มาทัศนศึกษา ช่วงเวลาส่วนใหญ่ในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ช่วง 10.00 น. - 12.00 น. และ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้าชมพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และท้องฟ้าจำลองมาก่อน สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือเพิ่มเนื้อหาในการนำเสนออยู่สม่ำเสมอเพื่อให้ผู้ที่มาหาข้อมูลทำรายงาน ได้ข้อมูลใหม่ ๆ เพิ่มเติม และครบถ้วนตามต้องการ

3. เนื้อหาในการนำเสนอ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องหรือเจ้าหน้าที่ควรรักษาระดับมาตรฐานของเนื้อหาให้ได้มาตรฐานต่อไป และพัฒนาให้มีความน่าเบื่อหน่ายที่สุด

4. ด้านรูปแบบการนำเสนอ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ควรหารูปแบบที่แปลกใหม่กว่าเดิมในการนำเสนอข้อมูลเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายพึงพอใจมากที่สุด

5. ด้านพื้นที่จัดแสดง ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานครควรเปิดให้เข้าชมทุกวัน

6. ด้านผู้นำชม/เจ้าหน้าที่ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่สม่ำเสมอ เช่น การฝึกอบรมทุก ๆ เดือน เพื่อให้การดำเนินงานนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ควรรักษามาตรฐานในระดับนี้ต่อไป และศึกษาปัญหาเกิดจากด้านพฤติกรรมและความรู้สึกเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ควรรักษามาตรฐานในระดับนี้ต่อไป และศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการเพิ่มให้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย เช่น ของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จนถึงผู้ใหญ่เป็นต้น

9. สามารถใช้ประโยชน์จากการศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ให้อยู่ในระดับมากและมากที่สุดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาต่อยอดถึงปัญหาของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบการนำเสนอ ด้านพื้นที่จัดแสดง ด้านผู้นำชมและเจ้าหน้าที่ ด้านพฤติกรรมและความรู้สึก และด้านประโยชน์ที่ได้รับ เพื่อข้อมูลที่ได้จากการศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ควรมีการศึกษาเฉพาะกลุ่มที่เจาะลึกลงไป เช่น ครู อาจารย์ นักศึกษา และนักท่องเที่ยวต่างชาติ ในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน หรือนำมาประกอบการผลิตสื่อการสอนในวิชาที่เกี่ยวข้องต่อไป หรือเป็นทางเลือกที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ อีกทั้งยังสามารถบอกเล่าเรื่องราวของการกำเนิดประเทศไทยให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติรับทราบประวัติศาสตร์ของประเทศไทยอีกด้วย

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับนิทรรศการชั่วคราวของพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความคาดหวังและสิ่งที่รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

4. ควรมีการเก็บข้อมูลโดยวิธีอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีความละเอียดชัดเจนมากยิ่งขึ้น และ ศึกษาถึงปัญหาที่ผู้เข้าชมได้รับเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ณ จุด ๆ นั้น และส่งต่อไปให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ดูแลรับผิดชอบของพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกรุงเทพมหานคร ได้ปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าชมมากยิ่งขึ้น

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กมลพรรณ ญาณโกมุ. “ความคาดหวังของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนในจังหวัดอ่างทอง.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549.

ขวัญชัย ไทยเอียด. “ทัศนคติของประชาชนต่อการอนุรักษ์ป่าชายเลน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชน

ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่.” ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2548.

จุพากร นิยมธรรม. “บทบาทและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์.” วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

2547.

ชนัญสร อรณพ ฌ อชุธยา. “การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการแสวงหาและ

การเรียนรู้จริยธรรมของเยาวชน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

จิตยา สุวรรณะชญ. **สังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

ธนาภา วุฒินาโณ. “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี.” วิทยานิพนธ์

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

2550.

ประทุม ชุมเพ็งพันธ์. **พิพิธภัณฑ์วิทยา**. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์วิทยาลัยศรีอยุธยา, 2530.

ประภาภรณ์ พลายมณี. “ความคาดหวัง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ จากการใช้

อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (ADSL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์

ปริญญามหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.

ปิยะนารถ โพนเงิน. “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนอนุบาลมยุรี จังหวัดเชียงใหม่.

การค้นคว้าแบบอิสระ.” ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

พัชรินทร์ ภูพัฒน์. “การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการสร้างเขื่อนปากมูลจังหวัดอุบลราชธานี.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
จันเกษม, 2547.

พิณวลี อังศุพันธุ์. ก”ารศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มขีด

ความสามารถของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

พิสิฐ เจริญวงศ์. “พิพิธภัณฑ์ช่วยพัฒนาสังคมไทยได้อย่างไร.” ใน เอกสารประกอบการอภิปราย

เกี่ยวกับการพิพิธภัณฑ์. 10-25. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ภูมิภาคด้วยโบราณคดีและ
วิจิตรศิลป์ (SEAMEO-SPAFA), 2538.

พิเชษฐ จันทร์รังษิณาย. “แนวความคิดในการออกแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน.”

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอดศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง, 2548.

พิไลวรรณ จันทร์สุกรี. “ความคาดหวังในงานของนักศึกษาพยาบาลปีที่สี่วิทยาลัยพยาบาล

บรมราชชนนีในเขตภาคเหนือ.” วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.

ภิรมย์ เจริญผล. “ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่พึงต่อการฝึกอบรมในสถานสงเคราะห์ชายและหญิงชัยภูมิบุรี

จังหวัดปทุมธานี.” ภาคนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.

มณฑิรา เขียวขิง. “ความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลผู้สูงอายุจากครอบครัว.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.

มะแอน ราโอบ. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2551.

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. การวิเคราะห์ผู้รับสาร. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์

จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย, 2534.

ราม รสทิพย์. “การมีส่วนร่วมของพนักงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะ กรณี บริษัท

เอ็นอีซี โทคิน อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

เลอพงษ์ แดงเนียม. “ทัศนคติของผู้ต้องขังเรื่องจำกลางอุบลราชธานีต่อการฝึกอาชีพ หลักสูตร ฝึกเตรียมเข้าทำงาน (นอกสถาบันฯ) ของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อุบลราชธานี.” ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร, 2540.

วาริรัตน์ แก้วอุไร และคณะ. การพัฒนารูปแบบการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2544.

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี. พืชรักชี่ลูฟเวอร์ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 14 กันยายน 2553. เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/พืชรักชี่ลูฟเวอร์>,

สกวเดือน ปณสมิทธิ์. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการรื้อปรับระบบของพนักงานธนาคาร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 2540

ศศิวิมล ชันแข็ง. “การเปิดรับความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ รายการคนค้นคน ของผู้ชม รายการในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2549.

ศิริชัย กาญจนวาสี. การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : พชรกานต์พับลิเคชั่น, 2540.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. องค์การและการจัดการ (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, 2545.

สถาบันพืชรักชี่ลูฟเวอร์แห่งชาติ. พืชรักชี่ลูฟเวอร์แห่งชาติ. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 14 กันยายน 2553. เข้าถึงได้จาก <http://www.ndmi.or.th>

สรศักดิ์ สมแสวง. “การเปิดรับข่าวสารและการใช้ประโยชน์จากข่าวสารของแรงงานต่างจังหวัด ที่เข้ามาทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2547.

สุวรรณ ทศธร. “แนวโน้มการพัฒนาเทคนิคและการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานในทศวรรษ หน้า (2546-2556).” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

สายยันต์ ไพรชาญจิตร. การจัดการโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถาน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. นนทบุรี : ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์, 2548.

สิรินยา จูรเทียบ. “การนำเสนอระบบจัดการพิพธิภักข์ของดีเมืองกาฬสินธุ์เพื่อการศึกษาของชุมชน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

สุจิตรา มาถาวร. **พิพธิภักข์สถานแห่งชาติในประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร : ฐานการพิมพ์, 2541.

สุวณิ ดิเรกวัฒน์. “ทัศนคติของผู้รับการฝึกต่อหลักสูตรเตรียมเข้าทำงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานกลางกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน.” ภาคนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.

อานนท์ ลิ้มสุวรรณ. “แนวความคิดในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ (ไทย.9) สำหรับอาคารสาธารณะประเภทพิพธิภักข์ในภาคกลาง.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร อดุทธากรรมมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2548.

อริยา กุหา. **แรงจูงใจและอารมณ์.** ปัตตานี : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2546.

อภิญา บัวสว่าง. **เอกสารประกอบการสัมมนาพิพธิภักข์ไทยใตศตวรรษใหม่.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา ชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล (อัสตานา), 2544.

อนุชิต มุรธาพิพข์. “ทัศนคติ ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการ “ดีสิบ” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.” วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

อุไรวรรณ เกิดผล. “ปัจจัยที่มีต่อความคาดหวังของหัวหน้าสถานีอนามัยต่อระบบการนิเทศงาน สาธารณสุขผสมผสานในจังหวัดลพบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

ภาษาต่างประเทศ

Katz, James E. and Other. **The use of Mass Communication Current Perspective on Gratification Research.** London : Sage Publication Beverly Hill, 1974.

Rayburn, J. D. and Palmgreen, Phillip. **Media Gratification Research Current Perspective.**

London : Sage Publication Beverly Hill, 1985.

Severin, Werner J. and Tankard, James W. **Communication Theories : Origins, Method, and**

Use in the Mass Media. New York : Longman, 1992.

Yamane, Taro. **Statistic An Introductory Analysis.** Tokyo : Harper International, 1973.



ผลงานวิทยนัักศึกษา ระดับปริญญาตรี



ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี



ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ตรงกับข้อความที่ท่านพิจารณาเลือก หรือ พิจารณาว่าท่านมีความคิดเห็นตามข้อความนั้นว่าอยู่ในระดับใดในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. อายุ

 ต่ำกว่า 18 ปี 18 - 23 ปี 24 - 29 ปี 30 - 35 ปี 36 - 40 ปี 41 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

 ประถมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาตอนปลาย ปวช. / ปวส. มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี ปริญญาโท หรือ สูงกว่า อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. อาชีพ

 นักเรียน/นักศึกษา พนักงาน รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

 น้อยกว่า 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท 10,001 – 15,000 บาท 15,001 – 20,000 บาท 20,001 – 25,000 บาท 25,000 บาท ขึ้นไป

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

6. ท่านเคยเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติครั้งนี้เป็นครั้งที่เท่าไร

- ครั้งแรก ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3
 ครั้งที่ 4 ครั้งที่ 5 มากกว่า 5 ครั้ง

7. เหตุผลของการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

- ทักษะศึกษา เก็บข้อมูลทำรายงาน
 มาศึกษาดูงานกับคณะทำงาน สนใจอยากดูและศึกษาเพิ่มเติม
 มาเกี่ยวกับครอบครัว อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

8. ช่วงเวลาในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

- 10.00 น. – 12.00 น. 12.01 น. – 14.00 น.
 14.01 น. – 16.00 น. 16.01 น. – 18.00 น.

9. ท่านเคยเข้าชมพิพิธภัณฑ์อื่น ๆ ภายในกรุงเทพมหานครมาก่อนหรือไม่

- ไม่เคย เคย (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
 พิพิธภัณฑ์พระที่นั่งวิมานเมฆ
 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร
 พิพิธภัณฑ์วังสวนผักกาด
 พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และท้องฟ้าจำลอง
 พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาทำแบบสอบถาม



ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี



ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี



อำนาจ

101

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร. 0-32594-043 ต่อ 41052

ที่ /2553

วันที่ 9 สิงหาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.วิโรจน์ เกษภูถักษณ์

ด้วยนางสาวอุทัย นิธิธนวิจิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความคาดหวังของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (กรุงเทพมหานคร)” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำการค้นคว้าอิสระ ในการนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษารายดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสพชัย พงษ์นนท์)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร. 0-32594-043 ต่อ 41052

ที่ /2553

วันที่ 9 สิงหาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์

ด้วยนางสาวฤทัย นิธิธนวิชัย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความคาดหวังของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (กรุงเทพมหานคร)” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำการค้นคว้าอิสระ ในกรณีนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษารายดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสพชัย พงษ์นนท์)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา



อำนาจ

103

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร. 0-32594-043 ต่อ 41052

ที่ /2553

วันที่ 9 สิงหาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร

ด้วยนางสาวฤทัย นิธิธนวิจิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความคาดหวังของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (กรุงเทพมหานคร)” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำการค้นคว้าอิสระ ในกรณีนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษารายดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสพชัย พสุนนท์)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา



ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผลงานวิทยานิพนธ์ศึกษา ระดับปริญญาตรี

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	400	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	400	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.956	.955	60

Summary Item Statistics

	Mean	Minimum	Maximum	Range	Maximum / Minimum	Variance	N of Items
Item Means	4.158	3.322	4.702	1.380	1.415	.121	60
Item Variances	.440	.230	1.212	.982	5.277	.029	60
Inter-Item Correlations	.260	-.162	.964	1.126	-5.949	.045	60

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
E1_1	245.73	420.786	.589	.	.955
E1_2	245.73	420.621	.583	.	.955
E1_3	245.41	421.932	.466	.	.955
E1_4	245.79	418.793	.573	.	.955
E1_5	245.68	420.886	.571	.	.955
E2_1	245.49	417.659	.710	.	.954
E2_2	245.50	418.271	.688	.	.954
E2_3	245.50	417.815	.683	.	.954
E2_4	245.52	417.819	.710	.	.954
E2_5	245.55	417.666	.719	.	.954
E3_1	245.65	421.346	.672	.	.954
E3_2	245.69	420.281	.699	.	.954
E3_3	245.80	418.319	.495	.	.955
E3_4	245.46	422.715	.591	.	.955
E3_5	245.46	421.191	.681	.	.954
E4_1	245.65	418.463	.709	.	.954
E4_2	245.69	418.379	.710	.	.954
E4_3	245.68	418.626	.712	.	.954
E4_4	245.68	418.255	.718	.	.954
E4_5	245.68	418.314	.711	.	.954
E5_1	245.51	418.792	.687	.	.954
E5_2	245.49	418.727	.691	.	.954
E5_3	245.47	418.345	.679	.	.954
E5_4	245.48	418.892	.668	.	.954
E5_5	245.45	418.454	.694	.	.954
E6_1	245.33	419.581	.667	.	.954
E6_2	245.33	420.312	.643	.	.954
E6_3	245.33	420.001	.662	.	.954
E6_4	245.31	419.002	.677	.	.954
E6_5	245.35	418.277	.669	.	.954

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1_1	245.11	433.139	.252	.	.956
a1_2	245.14	434.455	.191	.	.956
a1_3	244.83	438.740	.003	.	.957
a1_4	244.95	434.666	.185	.	.956
a1_5	244.99	436.313	.118	.	.956
a2_1	244.82	429.450	.438	.	.955
a2_2	244.78	429.011	.470	.	.955
a2_3	244.76	428.809	.494	.	.955
a2_4	244.79	428.721	.497	.	.955
a2_5	245.12	430.645	.333	.	.956
a3_1	245.46	434.791	.129	.	.957
a3_2	245.58	435.733	.100	.	.957
a3_3	246.14	416.929	.467	.	.956
a3_4	244.94	433.595	.226	.	.956
a3_5	245.00	432.912	.244	.	.956
a4_1	245.38	426.737	.425	.	.955
a4_2	245.51	427.609	.383	.	.956
a4_3	245.23	429.789	.369	.	.956
a4_4	245.32	426.515	.471	.	.955
a4_5	245.28	428.691	.376	.	.956
a5_1	244.92	429.934	.395	.	.955
a5_2	244.87	430.447	.383	.	.955
a5_3	244.90	430.249	.389	.	.955
a5_4	244.92	430.415	.377	.	.955
a5_5	244.88	429.747	.411	.	.955
a6_1	244.76	430.692	.412	.	.955
a6_2	244.78	431.119	.366	.	.956
a6_3	244.78	429.601	.434	.	.955
a6_4	244.77	429.900	.391	.	.955
a6_5	244.93	426.990	.421	.	.955

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นางสาวฤทัย นิธิธนวิจิต
 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 645 หมู่บ้านเสนาวิลล่า84 ถนนแฮปปี้แลนด์ คลองจั่น บางกะปิ
 จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10240

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี นิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต
 พ.ศ. 2551 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและ
 เอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2551 – 2552 บริษัท MICEtro Enterprise Co, Ltd.



ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นางสาวฤทัย นิธิธนวิจิต
 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 645 หมู่บ้านเสนาวิลล่า84 ถนนแฮปปี้แลนด์ คลองจั่น บางกะปิ
 จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10240

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี นิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต
 พ.ศ. 2551 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและ
 เอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2551 – 2552 บริษัท MICEtro Enterprise Co, Ltd.



ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี